

د افغانستان اسلامي جمهوریت
د پوهنې وزارت
د پلان او ارزونې لوی ریاست
د ستراتیژیکې ارزونې او څارنې ریاست
د څارنې او رپوټ ورکولو آمریت

د عملیاتي پلان د پرمختګ او د پوهنې د لاسته راوړنو کلنۍ تشریحي رپوټ

د مطالبو نوملړ

1	د پوهنې وزیر پیغام
3	کړنو لنډیز:
3	1- کیفیت او تراو
5	2- اندولیز لاسرسی
6	3- آغېزمن، روڼ او ځواب ویونکی مدیریت
8	دویمه برخه
8	د پوهنې د درېیم ستراتیژیک پلان د درې کونو عرصو پر بنسټ د کړنو پرمختګ
8	1: د کیفیت او تراو برخه
16	2: د اندولیز لاسرسی برخه
26	3: د آغېزمن، روڼ او ځواب ویونکی مدیریت برخه
36	درېیمه برخه
36	تحلیل او پایلې
38	څلورمه برخه
38	ستونزې او وړاندیز شوې حل لارې
41	پنځمه برخه
41	مالي رپوټ/خبرنه
42	شپږمه برخه: احصائیوي ملیانې

بسم الله الرحمن الرحيم

د پوهنې وزیر پیغام

ښوونه او روزنه د یو مترقي، آرام او له بېوزلۍ څخه پاک هېواد بنسټ او بنسټیزه بیخ بنا جوړوي چې د پراختیا، ځان پېژندنې او ملي هویت په پیاوړتیا، آغېزمنې ادارې او د هېواد په سوله او ټیکاو کې بنسټیز رول لري. یوه لوستي ټولنه د ډېر آغېزمن اقتصادي او فکري مؤلديت لرونکې وي چې له امله یې د ژوند شرایط پکې ښه والی مومي. د تېرو دوه لسیزو په اوږدو کې تجربو ښودلې ده چې د هېواد وګړي ښوونې او روزنې ته لېواله دي او د پوهنې د هر اړخیزې لاسته راوړلو لپاره غوښتنه زیاته شوې ده. دا غوښتنه د افغانستان د بیا رغونې او پرمختګ په لور د هېواد د وګړو او اوسېدونکو راتلونکي لید روښانه کوي.

پرته له شکه چې د تېرو کلونو په اوږدو کې، ښوونې او روزنې ته د نارینه او ښځینه ماشومانو، او ځوانانو او لویانو د لاس رسي په برخه کې د پام وړ پرمختګونه تر سره شوي او روزنیزې آسانتیاوې ورته برابرې شوي دي. د دې پرمختګونو او لاسته راوړنو سره سره، لا هم د انډولیز او کیفیت لرونکې ښوونې او روزنې چوپړتیاوو پر وړاندې د پام وړ ننګونې شتون لري او کیفیت لرونکې ښوونې او روزنې ته د هېواد د ټولو وګړو د لاسرسي زمینه په انډولیزه توګه نه ده برابره شوې. کیفیت لرونکې ښوونې او روزنې ته د لاسرسي حالت په ښاري او کلیوالي سیمو کې سره توپیر لري. د هېواد په کچه د ښوونیزو مرکزونو د رامنځته کولو، جوړولو او بیا رغولو سره سره، لا هم په دې برخه کې د خلکو اړتیاوې په بشپړ ډول سره نه دي پوره شوي او د ښوونځي په عمر برابر، ګڼ شمېر ماشومان ښوونې او روزنې ته لاسرسي نه لري. د مسلکي ښوونکو کمښت یو له مهمو ننګونو څخه شمېرل کېږي چې د ښوونې او روزنې پر کیفیت باندې یې ناوړې آغېزې کړي دي.

د پوهنې وزارت هوډ لري تر څو د شته ستونزو د حل په موخه د ستراتیژیک او عملیاتي پلانونو په چمتو کولو او پلي کولو سره چې پکې بېلابېلې ستراتیژيکي وضع شوي دي، کیفیت لرونکې او انډولیزې ښوونیزې او روزنیزې چوپړتیاوې د هېواد د اتباعو د اړتیاوو سره سم وړاندې کړي. له دې امله د ښوونې او روزنې د پروګرامونو د تطبیق ملاتړ باید د یو روڼ او ځواب ویونکي مالي او اداري سیستم له لارې تر سره شي. د څارنې او ارزونې سیستمونه باید په ټولو کچو کې غښتلي شي او د پوهنې د کیفیت د ښه والي او ملاتړ په موخه د خلکو، مدني ټولنې او خصوصي او دولتي سکتور سره یوه غښتلي او متقابلې اړیکه رامنځته شي.

د تېرو کلونو د پرمختګونو په دوام، په 1399 کال کې د پوهنې وزارت د بدیلو زده کړو پروګرام په طرحې او تطبیق سره، په کرونایي شرایطو کې ښوونې او روزنې ته د زده کوونکو د لاسرسي زمینه د لرې واټن زده کړو له لارې د راډیو او ټلوویزیون او پوهنې وزارت د مجازي پانډو څخه په استفادې، برابره کړې او د پام وړ پرمختګونه لري.

معلوماتو ته د وګړو لاسرسي قانون ته په کتو او په کړنو کې د روڼتیا او حساب ورکولو په موخه، د کړنو او لاسته راوړنو د رپوټ خپرولو لړۍ ته په کتو، د پوهنې وزارت د 1399 کال رپوټ چې په درېیو (کیفیت او تړاو، انډولیز لاسرسي، آغېزمن، روڼ او ځواب ویونکي مدیریت) برخو کې تر سره شوي فعالیتونه، لاسته راوړنې او د پام وړ ننګونې په ډاګه کوي وړاندې کېږي.

په درناوي

رنگینه "حمیدي"

د پوهنې وزارت سرپرسته

د پوهنې د رېیم ملي ستراتیژیک پلان د پوهنې ستراتیژیکو موخو د لاسته راوړلو په موخه د پنځو کلونو (1396-1400) لپاره جوړ شوی دی. دیاد پلان عملي تطبيق د ۱۳۹۶ کال څخه پیل شوی او پرمختګونه د ځانه سره لري.

د پوهنې وزارت د درېیم ملي ستراتیژیک پلان د ښه تطبيق لپاره ، کلي عملیاتي پلانونه په ملي ، ولایتي او ولسوالۍ کچه جوړ او پراختیا مومي.

په عملیاتي پلان کې کلي موخې ټاکل کېږي او په ملي ، ولایتي او ولسوالۍ کچو کې تر تطبيق لاندې نیول کېږي ، له همدې امله د 1399 کال لپاره عملیاتي پلان د ستراتیژیک پلان په رڼا کې په ملي ، ولایتي او ولسوالۍ کچو جوړ او په بېلابېلو کچو کې د مسوولينو په واک کې ورکړل شوی دی ، تر څو د یاد پلان په تطبيق سره کلي موخې او پایلې په لاس راوړي.

د رپوت ورکولو او اخیستلو سیستم چې د مدیریت یو مهم اصل ګڼل کېږي ، د هغه پر بنسټ له یوې خوا روڼتیا او حساب ورکول چې د مرستندویانو او پروګرامونو تطبيق کوونکو لپاره خورا اړین دی رامنځته کېږي او له بل پلوه د بېلابېلو کچو مدیران او مسوولين د پلانونو د تطبيق او فعالیتونو د پرمختګ له څرنګوالي څخه معلومات ترلاسه کوي او د ستونزو په موندلو او حل کولو کې چې د فعالیتونو د پرمختګ د خنډ لامل ګرځي اړینې او پر وخت ګړنې تر سره کوي.

د پلان او ارزونې لوی ریاست د ستراتیژیکې څارنې او ارزونې ریاست اړوند د څارنې او راپور ورکولو څانګه هڅه کوي ترڅو د پوهنې ستراتیژیکو موخو د لاسته راوړلو په موخه د پوهنې وزارت د اوږد مهاله او لنډ مهاله (ستراتیژیک او عملیاتي) پلانونو د تطبيق له څرنګوالي څخه چې د ستراتیژیکو موخو ترلاسه کولو په موخه جوړ او تر اجرا لاندې نیول کېږي څارنه ترسره او له مخې یې د ګړنو د پرمختګ میاشتنی ، درې میاشتنی او کلي رپوتونه چمتو او د اړوند مسوولينو په واک کې ورکړي ، ترڅو د ادارې بېلابېلې سطحې د لاسته راوړنو ، ستونزو او ننگونو ، قوت او کمزورتیاوو په اړه معلومات ترلاسه او د چارو په سمون او راتلونکو پلانونو په پراختیا کې ورڅخه ګټه پورته کړي.

د پوهنې وزارت د لاسته راوړنو او ګړنو د پرمختګ رپوتونو په لړ کې د ۱۳۹۹ کال د عملیاتي پلان د ګړنو د پرمختګ او ترلاسه شویو پایلو کلي رپوت په دریو (کیفیت او تړاو ، اندولیز لاس رسی او آغېزمن ، روڼ او ځواب ویونکي مدیریت) برخو کې چمتو او په شپږو عمده برخو کې لنډیز کېږي:

لومړۍ برخه: ګړنو لنډیز

دویمه برخه: تفصیلي رپوت او د هرې برخې د فعالیتونو د پرمختګ څرنګوالی

درېیمه برخه: څېړنه او پایلې

څلورمه برخه: د پام وړ ستونزې او ننگونې چې د فعالیتونو د خنډ لامل شوي او وړاندیز شوې حل لارې

پنځمه برخه: مالي رپوت تفصیل

شپږمه برخه: احصائیوي ملپانې

کړنو لنډيز:

د پوهنې وزارت په ۱۳۹۹ کال کې، د عملياتي پلانونو په پراختيا او پلي کولو سره چې بنسټ يې د پوهنې درېيم ملي ستراتيژيک پلان جوړوي د پام وړ پرمختگونه او لاسته راوړنې لري. دې وزارت د ښوونې او روزنې د چوپړتياو د پراختيا او وړاندې کولو او د پوهنې د کيفيت لوړولو په موخه د کيفيت او تړاو، لومړنۍ او ثانوي دورې ته د انډوليز لاس رسې او اغېزمن، روڼ او ځواب ويوونکي مديريت په برخو کې پلان شوې موخې تر لاسه کړي دي.

د مشرتابه کمېټه، چې د پوهنې وزارت لوړ پوړي چارواکي او مرستندويان پکې غړيتوب لري، د پوهنې وزارت له پلانونو څخه د ډاډ ترلاسه کولو په موخه رامنځته شوې، ترڅو د کړنو د پرمختګ څخه په ټاکلي وخت کې ډاډ ترلاسه او د ستونزو د حل لپاره چې د تطبيق پر وړاندې د خنډ لامل گرځي اړينې لارښوونې وړاندې کړي.

د پوهنې د درېيم ملي ستراتيژيک پلان د ښه تطبيق لپاره، د مرکز، ولايتونو او ولسواليو په کچه عملياتي پلانونه جوړ او پراختيا موندلې، ترڅو په بېلابېلو کچو کې اړوند مسؤولين له خپلو پلان شويو فعاليتونو او موخو څخه معلومات تر لاسه او د ټاکل شويو موخو د ترلاسه کولو په موخه يې تطبيق او اړينې کړنې تر سره کړي.

د عملياتي پلانونو له تطبيق څخه د ډاډ ترلاسه کولو په موخه د راپور ورکولو سيستم د مرکز، ولايتونو او ولسواليو په کچه پياوړی شوی، ترڅو د عملياتي پلانونو د پرمختګ او پر وړاندې يې د شته ستونزو په اړه منظم رپوټونه چمتو او لوړ پوړو مسؤولينو ته يې د پر وخت هوډ نيونې په موخه وړاندې کړي.

په دې سند کې د پوهنې وزارت د ۱۳۹۹ کال د پام وړ لاسته راوړنې او هغه ستونزې چې د يو شمېر فعاليتونو د خنډ او خنډ لامل شوي په درېيو مهمو برخو کې په لاندې توګه لنډيز کيږي:

۱- کيفيت او تړاو

د ښوونيز نصاب پراختيا:

- د پوهنې د ښوونيز نصاب د پراختيا بهير د ښه والي په موخه، د نوي ښوونيز نصاب د چوکاټ وروستۍ مسوده پراختيا موندلې ده؛
- د (۱۲-۱ ټولګي) اسلامي ښوونې او روزنې، ټولنيزو علومو، رياضي، انگليسي، ساينس او ژبو مضمونونو د مفرداتو د کيفيت د تضمين بهير بشپړ شوی دی؛
- د نوي ښوونيز نصاب د عامه پوهاوي ملي ستراتيژي تسويد شوې او لومړنۍ پلي کېدل يې پيل شوي دي؛
- د ښوونيز نصاب د پراختيا او ارزونې سيستم ويب پاڼه په لومړنۍ بڼه رامنځته شوې او په آزمایښتي ډول ورڅخه ګټه اخېستل کېږي؛
- د ښوونيز نصاب روزنيز سټندردونو (اتکل شوې روزنيزې پايلې) ته د افغانستان د پوهنې د نوي ښوونيز نصاب د اډانې سره سم پراختيا ورکړل شوې ده؛
- د عمومي زده کړو ۱۲-۱ ټولګي درسي کتابونه اصلاح شوي او د چاپ په موخه د اړيکو او عامه پوهاوي رياست ته استول شوي دي؛
- د عمومي زده کړو ۱۲-۱۰ ټولګي د ښوونکي لارښود کتابونه د ښوونيز نصاب پراختيا د لوي رياست د علمي غړو لخوا اصلاح شوي او د چاپ په موخه د اړيکو او عامه پوهاوي رياست ته لېږدول شوي دي؛
- د رياضي او اسلامي ښوونې او روزنې ۱-۳ ټولګي درسي کتابونه او د لومړنۍ دورې د ۴-۶ ټولګي درسي کتابونه تسويد شوي او د وروستي کېدو په حال کې دي؛

- د زده کوونکو د کار کتاب ، ارزونې کتاب او ښوونکي لارښود کتاب د وړتیا محور لیدلورې سره سم ، د “افغان ماشومان لولي” پروګرام په مرسته پراختیا موندلې او بشپړ شوي دي ؛
- د ریاضي او اسلامي ښوونې او روزنې مضمونونو د 1-3 ټولګي د ښوونکي لارښود کتابونو مسودې ته پراختیا ورکړل شوې ده ؛
- نوي روزنیز توکي د پېژندل شویو اړتیاوو سره سم ، د ښوونکو د وړتیاوو ارزونې وروسته چې د (INSET-I) کڅوړه پکې شامله ده د بیا کتنې وروسته په آنلاین ډول ټولو ښوونیزو او روزنیزو مرکزونو ته په واک کې ورکړل شوي او د لاسرسۍ وړ دي ؛
- د ښوونځیو د اداري کارکوونکو د لنډ مهاله روزنې لپاره د SMT 1 - SMT 6 د روزنیزو توکو بیا کتنه تر سره شوې او د ښوونځیو د اداره کوونکو په واک کې ورکړل شوي دي ؛
- د لیک لوست د دویمې سوبې ښوونیز نصاب چوکاټ چمتو شوی چې پر مټ یې درسي کتابونه چاپیږي.

د درسي او ښوونکي لارښود کتابونو چاپ او وېش:

- په 1399 کال کې د عمومي زده کړو 12.2 میلیونه ټوکه درسي کتابونه د ولایتونو پوهنې ریاستونو ته وېشل شوي دي ؛
- د اسلامي زده کړو د 1.9 میلیونه درسي کتابونو اداري پړاوونه بشپړ شوي او د 4-12 ټولګي 228690 ټوکه درسي کتابونه کابل ، کاپیسا ، پروان او پنجشیر ولایتونو ته وېشل شوي دي ؛
- د 37 میلیونه درسي کتابونو پروژې قرارداد تړون د بهرنیو هېوادونو لکه ؛ هند ، عربي اماراتو او چین مطبعو سره ترسره شوی او له یادو مطبعو څخه عملي څارنه تر سره شوې ده ؛
- د لیک لوست زده کړو له 196160 ټوکه کتابونو څخه 41147 ټوکه یې وېشل شوي او پاتې 155013 ټوکه کتابونه د وېشلو په حال کې دي.

ښوونیزه څارنه:

- د 1399 کال په اوږدو کې د تودو سیمو د ښوونیزې څارنې غړو او د ټولو ولایتونو څارنیزو غړو د ښوونځیو د بیا پرانیستلو څخه وروسته له 11,628 بابه دولتي او 1,245 بابه خصوصي ښوونځیو څخه څارنه ترسره کړې ده ؛
- د تکوینې ارزونې 4 روزنیزې کڅوړې د هېواد په رسمي ژبو (پښتو او دري) جوړې شوي او د چاپ له پاره چمتو دي ؛
- د بدیلو زده کړو د طرحې د څارنې او ارزونې لارښود چمتو شوی او د ښوونیزې څارنې د غړو لخوا پلی شوی دی.

د ښوونځیو او ښوونیزو مرکزونو سمبالول:

- د ریاضي او ساینس 2,500 کټونه د مرکز او ولایتونو ښوونځیو ته وېشل شوي دي ، چې له هغو څخه په استفادې د تدریس او زده کوونکو د زده کړې بهیر ښه والی موندلی دی ؛
- د بیولوژي 4,550 مودلونه د پلان سره سم تولید شوي دي ، چې په وېشلو سره یې په اړوندو ښوونځیو کې د زده کوونکو په عملي کار کې آسانتیا رامنځته کېږي ؛
- د لابراتوار 400 پایپ میزونه او د ساینس او ریاضیاتو مضمونونو 40,000 چارټونه تولید شوي او د مرکز او ولایتونو ښوونځیو ته وېشل شوي دي ؛
- د فزیک ، بیولوژي او کیمیا 150 لابراتوارونه ښوونځیو ته وېشل شوي دي ؛
- په څلورو ولایتونو کې د کمپیوټر 4 لابراتوارونه جوړ شوي چې له امله یې د زده کوونکو عملي درسونه آسانه شوي دي. همداراز د کمپیوټر په لابراتوارونو د 700 بابه ښوونځیو سمبالولو او د لمریزې برېښنا سیستم برابرولو چارې پیل شوې دي.

د خوندي ښوونیز چاپیریال رامنځ ته کول:

- په اقرا پروگرام کې د ښوونځیو د ودانیو او ملحقاتو له ټولو 600 پروژو له ډلې څخه ، د ښوونځیو د نویو ودانیو 422 پروژې او د ښوونځیو د ملحقاتو 181 پروژې په 14 ولایتونو کې بشپړې شوې او گټې اخیستنې ته چمتو شوې دي ، چې په دې برخه کې د پلان څخه زیاته کړنه ترسره شوې ده ؛
- د هندوستان هېواد له 68 ودانیو پروژو له ډلې څخه ، 41 پروژې بشپړې شوي ، 24 پروژې تر کار لاندې دي او 3 پروژې تر تدارکاتو لاندې قرار لري ؛
- د افغانستان دولت له ټولو 76 ودانیو پروژو له ډلې څخه 17 پروژې بشپړې شوي ، 31 پروژې تر کار لاندې دي ، 26 پروژې د بېلابېلو لاملونو له کبله ځنډېدلي او د 2 پروژو قراردادونه فسخ شوي دي ؛
- د سواد زده کړو پروگرام د سیمه ایزو زده کړو 1 باب مرکز د جاپان فدراسیون د ټولنې په مالي مرسته د کابل ولایت په بگرامي ولسوالۍ کې جوړ شوی او گټې اخیستنې ته سپارل شوی دی.

2- اندولیز لاسرسی

د ښوونیزو مرکزونو تاسیسول او لوړول:

- د جغرافیایي نقطو د تثبیت په موخه ، د ښوونیزو مرکزونو سروی په 34 ولایتونو او کابل ښار کې 100 سلنه بشپړه شوې ده ؛
- ښوونې او روزنې ته د زده کوونکو د لاس رسي په موخه ، په هغو سیمو کې چې نویو ښوونځیو جوړېدو ته اړتیا وه ، د عمومي زده کړو 117 بابه لومړني ښوونځي نوي جوړ شوي دي ، چې له امله یې د عمومي زده کړو د ټولو ښوونځیو شمېر 17060 بایو ته رسېږي ؛
- د سیمې خلکو د اړتیا او د ښوونځیو د لوړېدو د طرز العمل سره سم ، 54 بابه لومړني ښوونځي منځنيو ښوونځیو ته او 83 منځني ښوونځي لېسې ښوونځیو ته لوړ شوي دي ؛
- د اسلامي زده کړو 2 بابه مرکزونه (1 باب مدرسه او 1 باب دارالحفاظ) نوي تاسیس شوي او 2 بابه مدرسې دارالعلوم ته لوړې شوې دي چې له امله یې 1,782 تنه طالب العلمانو ته چې 42 تنه یې نجونې دي د دیني زد کړو زمینه برابره شوې ده او له بله پلوه د اسلامي زده کړو د ټولو مرکزونو شمېر 1139 بایو ته رسېږي.
- د سواد زده کړو 4,661 بابه کورسونه د هېواد په کچه جوړ شوي دي ، سربېره پردې د لیک لوست 4 بابه ښوونځي په درېیو ولایتونو کې نوي تاسیس شوي دي.

د زده کوونکو جذب او شمولیت:

- د روان کال په اوږدو کې 401 تنه معلولیت لرونکي ماشومان چې 170 تنه یې نجونې دي نوي پیژندل شوي او د عمومي زده کړو او سیمه ایزو زده کړو په مرکزونو کې شامل شوي دي ؛
- په ټوله کې د ځانګړو اړتیاو لرونکو (کانه ، رانده او زده کړې ستونزې لرونکي) 2953 تنه ماشومان چې 1,138 تنه یې نجونې دي د ځانګړو زده کړو پروگرام تر پوښښ لاندې راغلي دي ؛
- د بدیلو زده کړو د طرحې سند چمتو او د بدیلو ښوونیزو خدمتونو د برابرولو په موخه پلې شوی دی ، چې پر مټ یې 795,735 تنه زده کوونکو ته چې 341,923 تنه یې ښځینه دي ، د هېواد په 30 ولایتونو کې د راډیو او ټلوویزیون له لارې لرې واټن زده کړو ته د لاسرسي زمینه برابره شوې ده ؛

- د درس 7000 ثبت شوي وېديو گانې د ټلويزيون ، پوهنې وزارت ويب پاڼې (maarif.af) او يو تيوب له لارې زده کوونکو او والدينو ته چمتو شوي او د لاس رسي وړ دي ، همداراز په کور کې د زده کوونکو ځاني زده کړو لارښود سند په پښتو او دري ژبو جوړ شوی دی چې پر مټ يې 81,624 تنه زده کوونکي چې 46,765 تنه ښځينه دي په کوچنيو ټولگو کې تر روزنې لاندې نيول شوي دي ؛
- د هېواد د عمومي زده کړو په ښوونځيو کې 763,786 تنه زده کوونکي چې 318,864 تنه يې نجونې دي نوې جذب شوې دي. د نوموړو زده کوونکو په جذب سره د عمومي زده کړو ښوونځيو د ټولو زده کوونکو شمېر 9,710,824 تنو ته چې 38% ښځينه دي زياتوالی موندلی او د عمومي زده کړو په 17,060 بابه دولتي او خصوصي ښوونځيو کې ورته د زده کړې زمينه برابره شوې ده ؛
- د اسلامي زده کړو د تودو سيمو په مرکزونو کې ټول 15,607 تنه طالب العلمان چې 4,861 تنه يې ښځينه دي ، نوي جذب شوي چې په جذب سره يې د اسلامي زده کړو د ټولو طالب العلمانو شمېر 383,237 تنو ته چې 16% يې ښځينه دي زياتوالی موندلی دی ؛
- د بديلو زده کړو د کوچنيو ټولگو له لارې د ليک لوست 29,684 تنه زده کوونکي تر روزنې لاندې نيول شوي دي ؛
- د ليک لوست 57,749 تنه زده کوونکي چې 34,236 تنه يې ښځينه دي د ليک لوست په 4,661 کورسونو کې جذب شوي او تر روزنې لاندې نيول شوي دي ؛
- د حرفې 4,385 تنه زده کوونکي چې 2,147 تنه يې ښځينه دي د حرفوي زده کړو په ښوونځيو او مرکزونو کې شامل شوي او تر زده کړې لاندې نيول شوي دي ؛
- د ښوونکو روزنې په خدمت دننه پروگرام کې 10,949 تنه زده کړيالان چې 6,244 تنه يې ښځينه دي نوي جذب شوي چې له مخې يې د دې پروگرام د ټولو زده کړيالانو شمېر د خصوصي مرکزونو په گډون 24,451 تنو ته چې 50% يې ښځينه دي رسېږي.

3- آغېزمن، روڼ او ځواب ويونکی مديريت

د ښوونکو گمارل:

- د کابل ښار او ولايت د عمومي زده کړو په تشو بستونو کې 676 تنه ښوونکي د ټوليزې ازموينې له لارې گمارل شوي دي چې له يادې شمېرې څخه 256 تنه ښځينه دي ؛
- د 18 ولايتونو لپاره د ښوونکو د تشو بستونو ټوليزه ازموينه د اداري اصلاحاتو او ملکي خدمتونو خپلواک کميسيون له خوا اخيستل شوې ، خو پايلې يې تر اوس مهاله روښانه نه دي ؛ همدا راز د هېواد د 15 ولايتونو د ښوونکو او ملکي خدمتونو د تشو بستونو ازموينه چمتو ده ؛
- د اسلامي زده کړو په برخه کې ، 50 تنه مدرسین چې 15 تنه يې ښځينه دي د کابل ښار او ولايت د ټوليزې ازموينې له لارې پېژندل شوي او نوي گمارل شوي دي ؛
- سربېره پر دې ، د ښوونکو د روزنې په لويې رياست کې د آزادې سيالۍ او ټوليزې ازموينې له لارې 5 تنه غړي چې 2 تنه يې ښځينه دي نوي گمارل شوي دي ؛
- د سواد زده کړې په کورسونو کې 3,173 ښوونکي چې 1,230 تنه يې ښځينه دي گمارل شوي دي.

د ښوونې او روزنې د پراختيا او ښه والي لپاره د ملي او نړيوال ملاتړ ترلاسه کول:

- په 1399 کال کې ، د پوهنې وزارت ، مرستندويه مؤسسو او دولتي ادارو ترمنځ د مرستو 50 هوکړه ليکونه په بېلابېلو برخو لکه (چټکې او سيمه ايزې زده کړې ، سواد زده کړې ، وړتيا لوړول ، کانکور چمتووالی ، ښوونکو روزنه ، ښوونځيو ودانۍ جوړول او نورو) کې لاسليک شوي دي ؛
- ښوونځيو ته د کمکي مرستو د وېشلو لارښود ته پراختيا ورکړل شوې ، چې پر مټ يې ښوونځيو ته کمکي مرستې وېشل کېږي ؛

- د 1399 مالي کال په اوږدو کې د 52,206,061 افغانیو په ارزښت چې تقدې پیسې، بیارغونه، ځمکه، جنسونه، او چوپړتیاوې پکې شاملې دي د پوهنې په برخه کې د خلکو له خوا مرسته تر سره شوې ده.

املاک او د ښوونکو د ژوندانه شرایط ښه کول:

- په 1399 مالي کال، 716 جریبه او 84 متره مربع ځمکه د 224 بابه ښوونځیو جوړولو له پاره د هېواد په 16 ولایتونو کې لاسته راغلې ده؛
- د ښوونکو ښارگوټو جوړولو له پاره 69,022 جریبه ځمکه په 33 ولایتونو او 319 ساحو کې په پام کې نیول شوې ده چې له هغې ډلې څخه د 4,377 جریبه ځمکې سروې چې 7,285 هستوګنیزې نمرې کېږي په 8 ولایتونو کې ترسره شوې ده؛
- د 1399 مالي کال په اوږدو کې د پوهنې 487 جریبه جایدادونه د هېواد په 9 ولایتونو او همدارنګه د ښاروالۍ له ولکې څخه د 18 بابه هټیو خلاصون د املاکو ریاست د تعقیب پر بنسټ له غصب څخه خلاص شوي او د پوهنې په ولکه کې راغلي دي؛
- د ښوونکو د وام له صندوق څخه 1,790 تنه نارینه او 1,510 تنه ښځینه ښوونکي برخمن شوي دي.

د اداري بډې اخیستنې پر وړاندې مبارزه:

- د اداري فساد پر وړاندې د مبارزې د عمل پلان مسوده چمتو شوې او د اداري فساد پر وړاندې د مبارزې ځانګړي سکرټریت سره شریکه شوې ده. دغه پلان د هغې سروې د رپوټ پر بنسټ چې له ښوونځیو څخه د احصایې او معلوماتو د ملي ادارې له خوا ترسره شوې ده نوی، وروستی او عملي کېږي؛
- د داخلي پلټنې او تفتیش په پلان کې د عادي بودجې په برخه کې د پوهنې 286 ادارې او پراختیایي بودجې په برخه کې 75 ادارې شاملې وې، چې دې ادارې ټولټال 193 ټوکه پلاني او ځانګړې دوسې تر پلټنې لاندې نیولي چې له هغه جملې څخه 27 ټوکه پلاني او 121 ټوکه ځانګړې دوسیې دي او 45 دوسیې په اړوند ادارو کې تر دوران لاندې دي؛
- له ټولو 2,265,818 بېرته راګرځول شویو پیسو څخه 1,949,921 افغانۍ تر لاسه شوي او 315,897 افغانۍ په دوران کې دي.

د معلوماتي سیستمونو پراختیا:

- د خصوصي ښوونځیو د جواز سیستم او د خصوصي ښوونځیو او کورسونو د تایید سیستم ته د مرکز او ولایتونو په کچه پراختیا ورکړل شوې ده؛
- د لیلیې زده کوونکو سیستم، د ښوونکو د څارنې او ارزونې سیستم، د وړاندیزونو او استعلامونو د تعقیبولو سیستم، د عریضو سیستم، د سیمه ایزو ښوونځیو معلوماتي سیستم او د بدیلو زده کړو د طرحې سیستم د مرکز او ولایتونو په کچه رامنځته شوي چې له امله یې د پوهنې ادارو ورځینۍ چارو ښه والی موندلی او د کارونو په بهیر کې روڼتیا او حساب ورکونه رامنځته شوې ده.

ستونزې او ننګونې

- د پرمختګونو او لاسته راوړنو سره سره، د کرونا ویروس خپرېدل د 1399 کال له مهمو ننګونو څخه وو، چې د مرکز او ولایتونو په کچه یې د ښوونې او روزنې بهیر آغېزمن کړ؛
- په دې وژونکي ویروس د ماشومانو د اخته کېدو څخه د مخنیوي په موخه، د مرکز او ولایتونو په کچه ښوونیز مرکزونه تر ډېره وخته پورې تړلي وو، چې په ښوونځیو کې د زده کوونکو د نه شمولیت، د ښوونیز نصاب د نه تطبیقېدو او بشپړېدو، د ښوونیزو چوپړتیاوو د ټکنۍ کېدو او د ښوونیزو دورو د غېر منظم کېدو لامل شو؛
- په ځینو سیمو کې د نا امنیو له کبله ګڼ شمېر ماشومان، په ځانګړې ډول نجونې ښوونځي ته له تلو څخه بې برخې شوي؛ د نورو ننګونو څخه د ستونزو په برخه کې یادونه شوې ده.

د پوهنې د درېيم ستراتيژيک پلان د درې گونو عرصو پر بنسټ د کړنو پرمختگ

1: د کفیت او تړاو برخه

ټولیزه موخه: زده کوونکي په ټولو کچو کې پوهه، مهارتونه، چلندونه او ارزښتونه چې د یو سالم، مسؤلیت منونکي، رشید، او تولیدونکي وګړي لپاره اړین دي ترلاسه کړي او هغه د ټولنیزې هوساینې په بهیر کې د آغېزمنې ونډې اخیستنې او ګډون لپاره چمتو او په کورنیو او نړیوالو بازارونو کې د خوندي او دوامداره دندې لپاره سمبالوي.

1.1 منځمهاله پایله) د ټولو پروګرامونو په ټولو دورو کې ښوونیز نصاب اصلاح شوی دی

د عمومي زده کړو د 1-12 ټولګي د ښوونیز نصاب اډانې او درسي مفرداتو سمون

د نوي ښوونیز نصاب اډانې وروستی مسوده د اساسي قانون د 45 مادې، د پوهنې قانون د اتم څپرکي او د پوهنې د دوامداره پراختیایي موخو سره سم چمتو شوی دی. په دې سند کې د وړتیاو او مهارتونو پر بنسټ د زده کړې اصول، د ماشوم هر اړخیزه وده، هر اړخیزې او برابرې زده کړې، د ورځنې ژوند سره تړاو، فعالې زده کړې، برخه اخیستونکې زده کړې او د زده کوونکو دوامداره ارزونه پکې شامله ده، تر څو زده کوونکي وکولی شي له ښوونیز نصاب څخه په استفادې په 21 پېړۍ کې د ژوند بدلونی اړتیاوو ته ځواب ویونکي وي.

د سلامشورو له باره د اصلاح شوي ښوونیز نصاب د اډانې شریکول

د ښوونیز نصاب د اډانې د سمون او ښه کېدو او مشورو اخیستلو په موخه، د ښوونیز نصاب اډانه د یوه سمپوزیم له لارې چې د کابل (ښوونکي کور په تالار) کې پر لاره واچول شو؛ د دولتي او خصوصي ښوونځیو د 400 تنه ښوونکو، مدیرانو، او د ښوونکو روزنې له کارپوهانو او استادانو سره شریکه شوه او د ښوونیز نصاب پالیسي پوښتنو ته ځواب وویل شو. همدارنګه نوي ښوونیز نصاب او د نصاب ستراتيژي د پوهنې ملي سمپوزیم په مشورتي غونډه کې چې (د اداري اصلاحاتو کمیسیون تالار) د 1399 مالي کال په لومړۍ ربعه کې ترسره شوه د دولتي او خصوصي ښوونځیو د ښوونکو او مدیرانو او د ښوونکو روزنې له کارپوهانو او استادانو سره تر بحث لاندې ونیول شوه او د ښوونیز نصاب په اډانه کې اړین اصلاحات رامنځته شول. د دې چوکاټ پر مټ د 1-6 ټولګیو روزنیز توکي د پراختیا په حال کې دي، چې د 1399 مالي کال تر پایه د مضمونو د درسي مفرداتو مسوده چمتو شوې او د کیفیت تضمین بهیر یې د نړیوالو کارپوهانو له خوا تر کار لاندې دی. له بله پلوه، په ښوونیز نصاب کې د 12-1 ټولګیو د اسلامي ښوونې او روزنې، ټولنیزو علومو، ریاضي، انګلیسي، ساینس او ژبو مضمونونو د کیفیت تضمین بهیر بشپړ شوی دی.

د 1-12 ټولګیو له باره د ملي روزنیزو معیارونو سمون او پراختیا

روژنیز معیارونه په ښوونیز نظام کې کلیدي ځای لري او د زده کوونکو د روزنیزو پایلو په ارزونه، درسي کتابونو په تالیف او په ټولګیو کې د تدریس په موخه کارول کېږي. د ښوونیز نصاب روزنیزو معیارونو ته د ښوونیز نصاب او ښوونځیو د درسي کیفیت ښه والي په موخه د پوهنې وزارت د نصاب لوی ریاست د کارپوهانو لخوا د افغانستان د پوهنې د نوي ښوونیز نصاب د اډانې پر بنسټ په 1399 کال کې پراختیا ورکړل شوه.

د اسلامي زده کړو د ښوونیز نصاب اډانې ښه والی

د اسلامي زده کړو د ښوونیز نصاب اډانې ته پخوا پراختیا ورکړل شوې او پر مټ یې د اسلامي زده کړو درسي کتابونه چاپ شوي دي.

د سواد زده کړو د دویمې سوبې د ښوونیز نصاب اډانې جوړول او پراختیا

د سواد زده کړو د 4-6 ټولګیو د دویمې سوبې د ښوونیز نصاب اډانه سل سلنه بشپړه شوې ده چې پر مټ یې د یادو ټولګیو درسي کتابونه تالیف کیږي.

د ښوونیز نصاب د سمون په اړه نور ترسره شوي فعالیتونه:

د ښوونیز نصاب او روزنیزو توکو د پراختیا طرز العمل تسوید شوی دی. د ټولګي د بحثونو له پاره په ښوونیز نصاب کې د بهرنیو توکو د شاملولو طرحه چمتو شوې ده. د نوي ښوونیز نصاب د عامه پوهاوي ملي ستراتیژي تسوید شوې او لومړني پلي کېدل یې پیل شوي، همداراز د دري او پښتو ژبو د املا لارښود تسوید شوی دی.

د ښوونیز نصاب د پراختیا او ارزولو سیستم له پاره ویب سایټ بشپړ شوی دی. د طرحې او ډیزاین لارښود تسوید شوی. د پوهنې ښوونیز نصاب له 1-12 ټولګي پورې د جنډر له پلوه ارزول شوی او د پوهنې د نویو کتابونو په محتویاتو کې د جنډر موضوع په پام کې نیول شوې ده چې د چاپ څخه وروسته د زده کوونکو په واک کې ورکول کېږي.

1.2 منځمهاله پایله) د نوي ښوونیز نصاب پر بنسټ درسي کتابونه او روزنیز توکي اصلاح شوي او پراختیا ورکړل شوې ده.

د 1-12 ټولګي د درسي کتابونو اصلاح

د عمومي زده کړو د 1-12 ټولګیو درسي کتابونه د 1399 مالي کال په لومړۍ ربعه کې اصلاح شوي او د چاپ په موخه د اړیکو او عامه پوهاوي ریاست ته استول شوي دي.

د 10-12 ټولګیو د ښوونکي لارښود کتابونه د ښوونیز نصاب د پراختیا ریاست د علمي غړو لخوا د مالي کال په لومړۍ ربعه کې اصلاح شوي او د چاپ په موخه د اړیکو او عامه پوهاوي ریاست ته لېږدول شوي دي.

د 1-6 ټولګي د نوي درسي کتابونو پراختیا

په 1399 مالي کال کې د 1-3 ټولګیو د ژبې درسي کتابونو ته د ښوونیز نصاب پراختیا ریاست له خوا د افغان ماشومان لولي پروګرام په مرسته پراختیا ورکړل شوې ده. د اسلامي ښوونې او روزنې او ریاضي د 1-3 ټولګیو درسي کتابونه تسوید شوي دي.

د لومړنۍ دورې د 1-3 ټولګیو له پاره د دري او پښتو ژبو درسي کتابونو د پراختیا چارې چې پکې د زده کوونکو د کار او ارزونې کتابونه او د ښوونکو لارښود کتاب شامل دي د وړتیا محور د لید پر بنسټ بشپړې شوي دي. همداراز د لومړنۍ دورې د 4-6 ټولګیو درسي کتابونه تسوید شوي او د بشپړېدو په حال کې دي.

د 1-6 ټولګیو د ښوونکي نوي لارښود کتابونو پراختیا

د دري او پښتو ژبو د 1-3 ټولګیو ښوونکو لارښود کتابونو ته د افغان ماشومان لولي پروګرام په مرسته پراختیا ورکړل شوې او د ساینس مضمونونو او اسلامي ښوونې او روزنې د 1-3 ټولګیو د ښوونکو لارښود کتابونه هم چمتو شوي دي. د یادولو وړ ده چې د 4-6 ټولګیو د ښوونکو لارښود کتابونه د 1399 کال تر پایه بشپړېږي.

همداراز د 1399 مالي کال په لومړۍ ربعه کې د دریمې ژبې اړوند د 1-9 ټولګیو 65 سرلیکه درسي کتابونه اصلاح شوي او د اړیکو او عامه پوهاوي ریاست ته استول شوي دي، سربېره پر دې د دریمې ژبو د 1-3 ټولګیو نوي درسي کتابونه هم تسوید شوي دي.

د نوي ښوونیز نصاب د اډانې پر بنسټ، چې د هغه یوه برخه د چاپیریال ساتنې دوامداره روزنه تشکیلوي د روزنیزو ساحو مفردات چې د نوي ښوونیز نصاب د اډانې سره سم پراختیا موندلي دي د چاپیریال ساتنې اړوند موضوعات په اړوند مضمونونو کې شامل شوي دي.

د ښوونکو روزنې د روزنیزو توکو پراختیا:

د پېژندل شویو اړتیاوو سره سم، نوي روزنیز توکي د ښوونکو وړتیاوو ارزولو څخه وروسته چې د INSET-I کڅوړه پکې شامله ده د بیا کتنې څخه وروسته په آنلاین ډول د ټولو ښوونیزو او روزنیزو مرکزونو په واک کې ورکړل شوي دي. د دې سر بېره، د ښوونځیو د اداري کارکوونکو د لنډمهاله روزلو له پاره د ښوونځیو د مدیریتي روزنو (SMT 1-6) د روزنیزو توکو بیا کتنه تر سره شوې او د ښوونځیو د مدیرانو په واک کې ورکړل شوي دي.

1.3 منځمهاله پایله) د زده کوونکو د ښوونیزو لاسته راوړنو د ارزونې سیستم پراختیا موندلې او پلي شوی دی.

به لسو ولايتونو کې د عمومي زده کړو د زده کوونکو د تکويني ارزونې به لاره اچول

په 1398 کال د تکويني ارزونې څلور روزنيزې کڅوړې د يونيسف ادارې (ASER) په مالي مرسته او د دې رياست د تخنيکي مسوول ټيم له لوري بشپړې شوي او په روان مالي کال کې ټولې کڅوړې د هېواد په ملي رسمي (پښتو او دري) ژبو ژباړل شوي او چاپ ته چمتو دي. همداراز د ښوونيزې څارنې او ښوونکو روزنې 250 تنه غړي او ښوونکي په 25 ولايتونو کې د ماسټر ټراينر په توگه د تکويني ارزونې په برخه کې تر روزنې لاندې نيول شوي دي. د تکويني ارزونې د بهير په پلي کېدو سره (د ټولگي دوامداره ارزونه) د زده کړې کيفيت ښه شوی ، ښوونکو لخوا د زده کوونکو روزنيزې ستونزې په ډاگه شوي او د ښه والي له پاره روزنې په پام کې نيول شوي دي.

د زده کوونکو د ښوونيزو پايلو ارزولو له پاره د باليسو او معياري سسټم رامنځته کول

د اصول صنفې دورې له پاره د ارزونې (Early Grade Reading Assessment) EGRA يا لومړنۍ دورې د لوستلو ارزونې میتود او (Early Grade Mathematic Assessment) EGM (يا د لومړنۍ دورې د رياضي ارزولو میتود چې د نړۍ په کچه د ښوونې او روزنې په برخه کې د ښوونيزو پايلو ارزولو دوه میتودونه دي تر دې مهاله کارول کېږي. د دې له پاره چې د هېواد په ښوونيز نظام کې ياد میتودونه کارول شوي وي ، د ښوونيزې څارنې او ارزونې لوی رياست اړوند مسلکي کارکوونکي په يادو دوو برخو کې د افغان ماشومان لولي (ACR) ادارې په ملاتړ روزل شوي او د ارزونې ايزارو ته د بهرنيو کارپوهانو په مرسته پراختيا ورکړل شوې ده. همداراز د دې رياست مسلکي ټيم د QARA ادارې او د هغو کارپوهانو سره د آگما ارزونې د ايزارو د پراختيا په برخه کې مرسته کړې او خپلې وړتياوې يې لوړې کړې دي ، تر څو دا رياست وکولی شي ورته فعاليتونه تر سره او په ځان بسيا شي.

د نوي ښوونيز نصاب پر بنسټ د زده کوونکو د ښوونيزو پايلو ارزولو د معيارونو او اډانې چمتو کول (اصلاح شوې)

د ښوونيزو پايلو د ملي ارزونې اډانه په 2017 کال کې جوړه شوې چې په 2019 او 2020 کلونو د موخو پر پلي کېدو باندې کار ترسره شو. سربېره پر دې ، د کيفيت لرونکې ښوونې او روزنې د معيارونو اډانې ته د يونيسف ادارې په تخنيکي ملاتړ پراختيا ورکړل شوې چې وروسته له نظر پوښتنې څخه وروستۍ او د پوهنې وزارت د مشرتابه /رهبرۍ د منلو وړ گرځېدلې ده.

د وړتيا لوړول

د ښوونيز نصاب پراختيا رياست د کارکوونکو لنډمهاله روزنه او وړتيا لوړول

د ښوونيز نصاب پراختيا د کارکوونکو د لنډمهاله روزلو په برخه کې ، 2 تنه کارکوونکي اندونيزيا ، 14 تنه کارکوونکي د ثمر په مؤسسه (د کريټيف کتابونو ارزونه) کې او 64 تنه علمي غړو د مفرداتو د وروستي کولو په 12 ورځيني ورکشاپ کې روزنه ليدلې ده. د ښوونيز نصاب د پراختيا رياست 2 تنه اداري کارکوونکي او 2 تنه علمي غړي د ماسټرۍ په پروگرام کې په زده کړه بوخت دي.

د ساينس او کمپيوټر لابراتوارونو د مستحضرانو او ساينس او رياضياتو د ښوونکو روزنه

د ښوونځيو د ساينس لابراتوارونو د مستحضرانو د وړتيا لوړولو په موخه ، د کابل ښار (لومړۍ ، دويمې ، اوومې ، پنځمې ، شپږمې او ديارلسمې ښوونيزې حوزې) او کابل ولايت (د شکردرې ، فرزې ، ده سبز ، گل درې ، او کلکان ولسوالۍ) 4000 تنه ښوونکي د ساينس او رياضياتو په برخه کې روزل شوي دي.

د مرکز، ولايت او ولسوالو په کچه د کارپوهانو، آمرينو او څارنيزو غړو روزنه

د 1399 مالي کال په اوږدو کې سره له دې چې د کرونا ناروغي او د بودجوي آسانتياو کموالی محسوس کېده ، د ښوونيزې څارنې او ارزونې لوی رياست وکولی شو چې د څارنې 150 تنه مرکزي او ولايتي کارپوهانو ، آمرينو او غړو ته چې 14 تنه يې ښځينه دي او د ښوونکو د روزنې 120 تنه ښوونکو ته د ماسټر ټراينر په توگه د تکويني ارزونې په پروگرام کې د يونيسف ادارې په مالي ملاتړ په 25 ولايتونو کې روزنه ورکړي.

به ماسټرۍ پروگرام کې د شاملېدو له لارې د ښوونيزې څارنې د غړو وړتيا لوړول

د ښوونيزې څارنې رياست 10 تنه کارکوونکي چې په ماسټرۍ پروگرام کې شامل وو ، خپلې زده کړې په برياليتوب سره سرته رسولی او فارغ شوي دي ، چې له يادو کارکوونکو څخه 3 تنه د جاپان هېواد په ماسټرۍ پروگرام او 7 تنه کارکوونکي د کابل پوهنتون په ماسټرۍ پروگرام کې شامل وو ،

چې 1 تن کارکوونکې یې ښځینه ده. د ښوونیزې څارنې او ارزونې لوی ریاست د لس گونو ډیپارټمنټونو او د روزنې آمریت 12 تنه کارپوهان د ښوونیز نصاب پراختیا ریاست ته ورپېژندل شوي دي تر څو د مؤلفینو سره د متن په چمتو کولو، چک او اصلاح کولو په برخو کې د وضع شویو وړتیاوو سره سم مرسته وکړي. د نصاب لوی ریاست څخه د فیدبک په تر لاسه کولو سره د دې ریاست د کارپوهانو رول ارزښتناک او اغېزناک ثابت شوی دی.

د افغانستان د زده کړې کیفیت پروگرام (AQL) له لارې د ښوونیزې څارنې د غړو د مسلکي کولو په موخه، د ښوونیزې څارنې غړو د وړتیاوو د ادانې مسوده چمتو شوې ده. همدارنګه د څارنیزو غړو د اړتیاوو د تشخیص او وړتیا لوړولو په موخه، د اړتیا ارزولو ابزار چمتو شوي چې پر مټ د څارنې 300 تنه غړي ارزول شوي دي، چې په پایله کې د څارنې غړو اړتیاوې په ډاګه شوي او د روزنیزو توکو په پراختیا باندې کار روان دی.

د 10-11-12 ټولګو د شته ښوونکو وړتیا ارزول او د هغو د روزنیزو اړتیاوو ارزونه

د ښوونکو د وړتیاوو او روزنیزو اړتیاوو ارزولو په موخه، د اړتیا ارزولو ابزارو ته پراختیا ورکړل شوې او د روزنې عملياتي جوړ شوی او د ښوونیز نصاب د پراختیا او ښوونکو روزنې محترم معینیت لخوا تایید شوی دی.

د ښوونکو له پاره د روزنو (د مسلکي ودې فرصتونو) برابرول

د ښوونکو د دوامداره مسلکي ودې پروګرام د پلي کولو له پاره د عمل پلان چمتو شوی دی. د 1399 مالي کال په اوږدو کې د عمومي زده کړو ښوونځیو 5000 تنه ښوونکو د ولایتونو د ساینس آمریتونو د علمي غړو له لوري د ساینس او ریاضیاتو په برخه کې روزنه لیدلې ده. د دې روزنو په ترسره کولو سره، د ساینس او ریاضیاتو مضمونونو د تدریس په برخه کې د ښوونکو د تدریس نظري او عملي ستونزې حل شوي دي.

د اسلامي زده کړو مرکزونو د څارنې غړو روزنه

د اسلامي زده کړو معینیت 70 تنه مسلکي غړي په څو دورو کې د پلان جوړولو او راپور ورکولو په برخو کې د دې معینیت د کارپوهانو له لوري تر روزنې لاندې نیول شوي دي. د روزنیزو پروګرامونو د پلي کېدو له امله، د اسلامي زده کړو د مسلکي غړو د پوهې کچه لوړه شوې او د دیني مرکزونو اداري او تدریسي چارو ښه والی موندلی دی.

د ښوونکو روزنې به ملي اکاډمي کې د دارالمعلمینونو او ولسوالو الحاقو د ښوونکو روزنه

د 1399 کال په لومړۍ ربعه کې د میتودولوژۍ موضوع په اړه تدریسي توکي او روزنیز سلاپډونه د ښوونکو روزنې د اکاډمۍ آمریت د علمي او مسلکي غړو له لوري چمتو او بشپړ شوي دي، خو د پروګرام تطبیق؛ په هېواد کې د کرونا ویروس د خپرېدو او په ښارونو کې د قرنطین له کبله نه دی ترسره شوی.

د مضموني پوهې او تدریس میتود په برخو کې د سواد زده کړو د ټولو ښوونکو کلنۍ روزنه

د مضموني پوهې او تدریس میتود او د عمومي سواد زده کړې نوي نصاب په برخو کې د سواد زده کړو 3030 تنه ښوونکي چې 1365 تنه یې ښځینه دي تر روزنې لاندې نیول شوي دي. سربېره پر دې، د 11 ولایتونو او اړوند ولسوالیو د سواد زده کړې 124 تنه مدیران او د څارنې غړي تر روزنې لاندې نیول شوي دي.

د سواد زده کړې ښوونکو له پاره د وړتیا-محور وړتیا لوړولو پروګرامونو پلي کول

په کورسونو کې په ازمايښتي ډول د لومړۍ دورې د کتاب د تألیف په اړه لنډ مهاله روزنه د پلي کېدو په حال کې ده او د دې دورې ښوونکي د میتودیک او تدریس میتود له ورکشاپ څخه چې د انافي مؤسسې په مالي مرسته په لاره اچول شوی وو برخمن شوي دي.

2.4 منځمهاله پایله) په ښوونځیو او روزنیزو مرکزونو کې له کیفیت لرونکو روزنیزو توکو او کتابونو څخه ګټه اخیستل شوې ده.

د عمومي زده کړو د درسي او ښوونکي لارښود کتابونو چاپ او وېش

په 1399 کال کې د عمومي زده کړو 12.2 ميليونه ټوکه درسي کتابونه د 200 ميلونه افغانو په ارزښت چې د پوهنې له اختياري بودجې څخه تمويليږي د هېواد ټولو ولايتونو ته لېږدول شوي او وېشل شوي دي. د يادو درسي کتابونو په وېشلو سره په ولايتونو کې د کتابونو د کمښت ستونزه تر يوه بريده حل شوې ده. د يادولو وړ ده چې د دې کتابونو چاپ د هېواد دننه د شته چاپي وړتياوو د پياوړتيا او کارولو په موخه تر سره شوی دی. د دې سربېره، د 37 ميليونه ټوکه درسي او ښوونکي لارښود کتابونو تړون ليک چې د بهرنيو کمپنيو سره لاسليک شوی دی د ليتر آف کريډټ د پراېسټلو وروسته به د پوهنې وزارت ډېر ژر يادو کمپنيو ته د کتابونو د چاپ په اړه لارښوونه وکړي.

دا تړون ليک د بهرنيو مطبعو لکه هند، عربي اماراتو او چين هېوادونو سره لاسليک شوی او د يادو مطبعو څخه فزيکي څارنه تر سره شوې ده. همداراز درسي کتابونه چې د تړون شويو مطبعو څخه تر لاسه شوي چک شوي دي. د يادولو وړ ده چې په ياده پروژه کې تعديل رامنځته شوی او د افغان ماشومان لولي (ACR) کتابونه پکې هم شامل شوي دي.

د اسلامي زده کړو مرکزونو ته د درسي کتابونو او روزنيزو ټوکو چاپ او وېش

د اسلامي زده کړو په پروگرام کې، د 1.9 ميليونه ټوکه درسي کتابونو د پروژې اداري پړاوونه بشپړ شوي او د کابل، کاپيسا، پروان او پنجشېر ولايتونو پوهنې رياستونو ته د 4-12 ټولگيو 228690 ټوکه درسي کتابونه وېشل شوي دي. د دوه نورو (ميدان وردک او لوگر) ولايتونو د کتابونو ونډه د اړتيا سره سم چې د انتقال وړانديز يې د پوهنې وزارت د تدارکاتو محترم رياست د منظوري په موخه استول شوی دی د منظوري اخېستلو وروسته به په دې برخه کې کړنه تر سره شي.

د لويانو د سواد زده کړې د درسي کتابونو او روزنيزو ټوکو چاپ او وېش

د ليک لوست په پروگرام کې، د سواد زده کړې له 196160 ټوکه درسي کتابونو څخه 41147 ټوکه کتابونه وېشل شوي او 155013 ټوکه يې د وېشلو په درشل کې دي.

2.3 منځمهاله پايله) له ښوونکو څخه د ملاتړ او حساب ورکولو کچه لوړه شوې او ښه والی موندلی دی.

د عمومي زده کړو له ټولو اساسي او ثانوي ښوونځيو څخه ښوونيزه څارنه

د څارنې غړي په ښوونيز بهير کې د ښوونځيو په اداره او د تدريس په ښه کېدو کې رغنده رول لري. هغوی مکلف دي چې د ښوونکو تدريسي اړتياوې په اړونده څانگه / رشته کې چې د تدريس مکلفيت لري په ډاگه کړي او پر مټ يې د هغوی د ستونزو د حل او د روزنې او لارښوونې له پاره ملاتړيز پلان جوړ کړي. دا چې څارنيزو غړو ته ترانسپورتي آسانتياوې او يا هم د هغه لگښت نه ورکول کېږي نو له همدې امله نشي کولی د پلان سره سم د ښوونکو ستونزو ته رسېدنه وکړي. د 1399 کال په لومړۍ او څلورمه ربعه کې د تودو سيمو او ټولو ولايتونو د ښوونيزې څارنې غړو د ښوونځيو د بيا پيلېدو وروسته له 11628 دولتي او 1245 خصوصي ښوونځيو څخه څارنه ترسره کړې ده. د يادولو وړ ده چې په روان کال کې له ټولو ښوونځيو څخه 76 سلنه دولتي او خصوصي ښوونځي د څارنيزو غړو تر پوښښ لاندې راغلي دي. له ښوونځيو څخه د څارنې په ترڅ کې، څارنيزو غړو وکولی شو، تر څو د 42946 ښوونکو درسونه وگوري او د تدريس او زده کړې د کيفيت د ښه والي په موخه فيډبک او د اړتيا وړ سپارښتنې وړاندې کړي. د ښوونيزې څارنې غړو وکولی شو د څارنيزو اېزارو او د ليدنو د فورمو په کارولو سره 10683 تنه ښوونکي چې د مضمونې پوهې، تدريس ميتود او د ټولگي د مديريت په برخو کې روزنې ته اړتيا درلوده وپيژني او روزنه ورکړي.

سربېره پر دې ، څارنيزو ټيمونو او د پوهنې وزارت مشرتابه د ستونزو په موندلو او د زده کوونکو د شخصي حفظ الصحې د رعايت کولو څخه د ډاډ تر لاسه کولو په موخه د کابل ښار له ښوونځيو څخه نمونه يي څارنه تر سره کړې ده او د قرنطين په ورځو کې د پوهنې او ملي تلويزيونونو له لارې د روزنيزو پروگرامونو له خپرولو څخه هم څارنه تر سره شوې ده.

په ښوونځيو کې د نصاب له تطبيق څخه منظمه ارزونه

د ښوونيزې څارنې غړو له ښوونځيو څخه د څارنې په ترڅ کې ، د ښوونيز نصاب تطبيق هم تر ارزونې لاندې نيسي. د 1399 کال د لومړۍ ربعي د ارزولو له مخې د هېواد د تودو سيمو په ښوونځيو کې له 70٪ زيات ښوونيز نصاب پلي شوی دی خو په تودو سيمو کې د ښوونځيو د تړل کېدو له امله د ښوونيز نصاب د پلي کېدو ارزونه نه ده ترسره شوې.

2.2 منځمهاله پایله) د هېواد ښوونځيو او ښوونيزو مرکزونو د خونديتوب او غوره ښوونيز چاپېريال معيارونه تطبيق او شپړ کړي دي.

د عمومي زده کړو د ښوونځيو ودانۍ جوړول

د اقرا پروگرام:

د اقرا پروگرام د ښوونځيو جوړولو په برخه کې ، د ښوونځيو د ودانيو ټولې 1946 نوې پروژې او د ښوونځيو 701 د ملحقاتو پروژې پلان شوې وې چې د اقرا پروگرام سند ته په کتو د 1399 کال د لومړي فاز په پلان کې 600 پروژې چې 400 يې د ښوونځيو نوې ودانۍ او 200 پروژې د ښوونځيو ملحقات دي پکې شاملې دي. د کليو د پراختيا او بيارغونې وزارت د رپوټ له مخې د 2020 کال د نومبر د مياشتې تر پایه ، 687 پروژې چې 482 يې د ښوونځيو ودانۍ او 205 پروژې د ښوونځيو ملحقات دي بشپړې شوې دي. چې له ټولو بشپړو شويو پروژو څخه 87 پروژې له پلان څخه زياتې او بهر کارول شوې دي. د بشپړو شويو پروژو له ډلې څخه د ښوونځيو د ودانيو 422 پروژې او د ښوونځيو د ملحقاتو 181 پروژې د پوهنې وزارت د انجنيرۍ ټيم لخوا تاييد شوي او سپارل شوي دي.

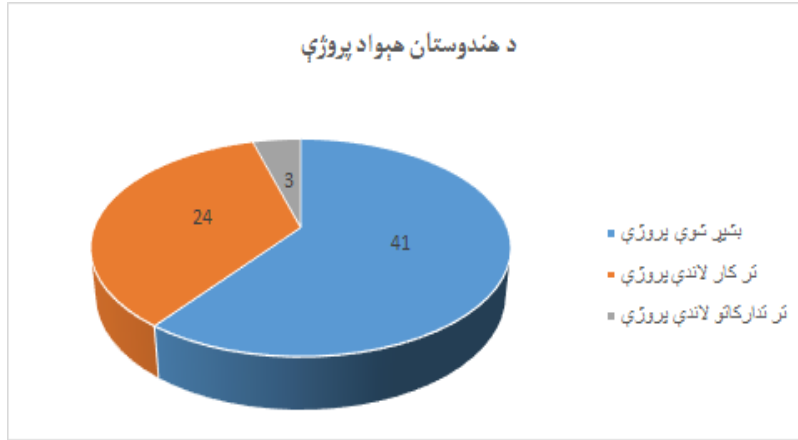

په ټوليزه توگه په لومړۍ فاز کې ټاکل شوې موخې ته په کتو ، دا فعاليت 100٪ پرمختگ لري. پاتې پروژې د فعاليتونو د نه بشپړېدو ، د چاپېريال د ټولنيز خونديتوب ستونزې ، تعديلات او د پام وړ نيمگړتياو له کبله چې د دريمې ادارې له خوا په گوته شوي نه دي بشپړې شوې ، چې د نيمگړتياو نوملړ د کليو د پراختيا او بيا رغونې محترم وزارت سره شريک شوی دی. لاندې جدول د اقرا پروگرام د پروژو حالت په ډاگه کوي:

د اقرا پروگرام د پلان شويو پروژو ډول	د ټولو پلان شويو پروژو شمېر	په لومړي فاز کې ټاکل شوې موخه	د کليو د پراختيا وزارت له لوري د بشپړو شوو پروژو شمېر	د پوهنې وزارت له خوا د تاييد شويو او تسليم شويو پروژو شمېر
د ښوونځيو نوې ودانۍ	1,946	400	482	422
د ښوونځيو ملحقات	701	200	205	181
ټول	2,647	600	687	603

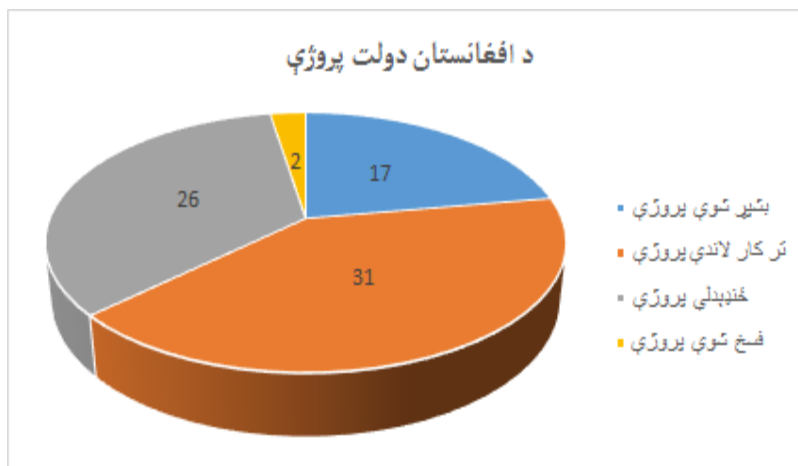
د هندوستان هېواد پروژې:

د هندوستان هېواد د پوهنې وزارت 68 ودانيزې پروژې د هېواد په بېلابېلو کچو کې تمویلوي. د تر لاسه شوي رپوت له مخې 41 پروژې بشپړې شوي او گټې اخېستنې ته سپارل شوي دي. 24 پروژې تر کار لاندې دي او 3 پروژې په تدارکاتو کې قرار لري. د هندوستان هېواد له خوا چې د ښوونځيو ودانيزې پروژې تمویلېږي ټاکل شوې موخې ته په کتو 90٪ پرمختګ لري.

د افغانستان دولت ودانيزې پروژې:

په 1399 کال کې د پوهنې وزارت په پلان کې 76 ودانيزې پروژې شاملې وې، چې له يادې شمېرې څخه 17 پروژې بشپړې شوي، 31 پروژې تر کار لاندې دي او 26 پروژې د بېلابېلو لاملونو لکه نا امنې، د کرونا وېروس له کبله رخصتي او د زورواکو د لاسوهنې له امله ځنډېدلې دي. د دې سربېره، د 2 پروژو قراردادونه د ستونزو له امله فسخه شوي دي. د افغانستان دولت له خوا د ودانيزو پروژو د جوړولو چارې په منځنۍ توګه 59 سلنه پرمختګ لري.

د مدرسو د ودانو جوړول

په 1399 کال کې د اسلامي زده کړو مرکزونو 27 ودانۍ په پلان کې شامل شوې وې، په روان کال کې د کرونا وېروس له کبله د قرنطین وضع کېدل او د بودجې نشتون له امله د اسلامي زده کړو مرکزونو ته کومه ودانۍ نه ده جوړه شوې.

د اسلامي زده کړو مرکزونو له پاره د لیلیې جوړول

په 1399 کال کې د اسلامي زده کړو مرکزونو له پاره د لیلیو 8 بابو ودانۍ په پلان کې شاملې شوې وې، چې د بودجې د نشتون له امله د لیلیې کومه ودانۍ د جوړولو په پلان کې نه ده شامله شوې، خو د ابو مسلم دارالعلوم د لیلیې ودانۍ چارې په 1399 کال کې بشپړې او ګټه اخېستنې ته سپارل شوې ده. د دې لیلیې په جوړېدو سره د طالب العلمانو له پاره د هستوګنې مناسب چاپېریال او د لیلیې آسانتیاوې برابرې شوې دي.

د ښوونکو روزنې د مرکزونو جوړول

په 1399 کال کې د معلوماتو له مخې، د هرات ولايت د شیندېد ولسوالۍ د ښوونکو روزنې د کمپلکس ودانيزې چارې تر کار لاندې دي او 24٪ پرمختګ لري. سربېره پر دې، د سيد جمال الدين کمپلکس پروژې ودانيزو چارو 80٪ پرمختګ درلود، ياده پروژې د ملي تدارکاتو د 1397 کال د زمري د مياشتې د 7 نېټې د 158 غونډې پر بنسټ د جمهور ريس په مشرۍ فسخه شوې ده.

د سواد زده کړې د سيمه ايزو مرکزونو، ښوونځيو او کمپلکس جوړول

د سواد زده کړې د سيمه ايزو مرکزونو، ښوونځيو او کمپلکس جوړولو په موخه، د سواد زده کړو د 2 بابو سيمه ايزو مرکزونو، 2 بابو کمپلکسونو او د لويانو د روزنې د 2 بابو مرکزونو د جوړولو له پاره لګښتونه سنجول شوي او پروپوزلونه جوړ شوي دي، خو د بودجې د نشتون له امله يې کار

خڼېډلې دی. سربېره پردې، د کابل ولایت د بگرامیو په ولسوالۍ کې د سیمه ایزې روزنې 1 باب مرکز د جاپان فدراسیون د اتحادیې په مالي مرسته جوړ او پرانېستل شوی دی.

د ښوونیزو مرکزونو سمبالول

د ساینس او کمپیوټر په لابراتوارونو د عمومي زده کړو د ښوونځیو سمبالول

د روان کال په اوږدو کې، د فزیک، کیمیا او بیولوژي 150 لابراتوارونه (فزیک 50، کیمیا 50 او بیولوژي 50) د مرکز او ولایتونو 50 بابه ښوونځیو ته وېشل شوي دي. د دې لابراتوارونو په کارولو او د عملي تجربو په تر سره کولو سره له یوې خوا د زده کوونکو د ذهني ودې لامل شوی او له بل پلوه د تدریس او زده کړې بهیر آغېزمن او با کیفیت شوی او د ساینس زده کړې له پاره د زده کوونکو لیوالتیا زیاته شوې ده. سربېره پردې، د کمپیوټر 4 لابراتوارونه په څلورو (تخار، بلخ، بدخشان او ننگرهار) ولایتونو کې جوړ شوي دي. دې لابراتوارونو د ښوونکو لاسرسی کمپیوټر ته آسانه کړی او په یادو ولایتونو کې د تدریس بهیر غښتلی شوی دی. په لابراتوارونو باندې د 700 بابه ښوونځیو د سمبالولو او د لمریز برېښنايي سیستم د لکولو چارې پیل شوي او د برېښنايي سیستم د چمتو کولو چارې بشپړې شوي دي. د یادولو وړ ده چې د لابراتوارونو څخه د آغېزمنې استفادې په موخه، لابراتواري چورتیاوو او سمبالولو ته اړتیا ده، په 1399 کال کې د لابراتوار څوکیو جوړول، د څارنې غړو له پاره د روزنیزو سمینارونو دایرول او د ساینس تجربو د لارښود کتابونو چاپول او وېشل د بودجې د نشتون له امله نه دی ترسره شوی.

د ریاضي کټونو، بیولوژي ماډلونو، د لابراتوار میزونو او څوکو، د ساینس او ریاضیاتو چارټونو او محیطي

ساینس کټونو تولید او د عمومي او اسلامي زده کړو ښوونځیو او مدرسو ته وېشل

د ساینس مرکز او ښوونیزې ټکنالوژۍ لوی ریاست د تولید او وېشلو مسؤلیت په غاړه لري. د لابراتواري تجهیزاتو او بېلابېلو مضمونونو د روزنیزو چارټونو د پېرلو تدارکاتي پلان چمتو شوی او د اړتیا وړ تجهیزاتو د برابرولو او پېرلو په موخه اړوند ادارو ته استول شوی دی. د مرکز او ولایتونو د عمومي زده کړو ښوونځیو ته د ریاضي او ساینس 2500 کټونه وېشل شوي دي. د دې سربېره، د ساینس او ریاضي 15 کټونه د تخار، بادغیس او خوست ولایتونو 15 بابه دیني مدرسو ته وېشل شوي دي. په ښوونیزو مرکزونو کې د یادو کټونو په وېشلو او کارولو سره د تدریس او د طلابو د زده کړې بهیر ښه شوی دی. همدارنګه د ساینس او ریاضیاتو مضمونونو 40000 بساطه چارټونه تولید شوي او د مرکز او ولایتونو ښوونځیو ته وېشل شوي دي.

سربېره پر دې، د بیولوژي 4550 موډلونه د پلان سره سم تولید شوي او وېش یې مرکز او ولایتونو ته د 1400 کال له پېلېدو څخه وړاندې په عملي توګه پیلېږي. همداراز د یادولو وړ ده چې د لابراتوار 400 پایي میزونه هم تولید شوي خو ښوونځیو ته نه دي وېشل شوي.

2: د اندوليز لاسرسۍ برخه

ټوليزه موخه: په هېواد کې د ماشومانو ، ځوانانو او په ځانګړې توګه د نجونو او ښځو لپاره کيفيت لرونکي ، اندوليز او خوندي زده کړو فرصتونو ته د ټول ګډونه لاس رسې زياتوالی .

2.1 منځمهاله پايله) د ولايتونو او ولسواليو په کچه د ښوونځيو او ښوونيزو مرکزونو پراختيايي پلانونه د سيمې د خلکو د اړتياوو سره سم چمتو شوي دي .

د ښوونيزو مرکزونو د جغرافيايي معلوماتو ټولولو سروې (GPS)

د پوهنې وزارت او د احصايې او معلوماتو ملي ادارې ګډ کاري ګروپ د جغرافيايي معلوماتو د راټولولو او د ښوونځيو د پوښښ څېړنيز رپوټ د چمتو کولو له پاره د عمل پلان د فعاليتونو د تنظيم ، تطبيق او تعقيب په موخه رامنځته شوی دی . د ښوونځيو د جغرافيايي نقطو د راټولولو له پاره پوستکالي (اپليکشن) ته پراختيا ورکړل شوې او د ښوونځيو د جغرافيايي نقطو د راټولولو په اړه د ولايتونو ولايتي مسوولينو ته روزنيز ورکشاپ داير شوی دی . د ښوونځيو د سروې د رپوټ له مخې چې د احصايې او معلوماتو ملي ادارې لخوا تر سره شوې ؛ له ټولو 18787 بابه ښوونځيو او روزنيزو مرکزونو (دولتي ، خصوصي ، مدرسې ، دارالحفاظونو ، دارالعلومونو ، او ليک لوست زده کړو مرکزونو) څخه 17619 بابه ښوونيز مرکزونه سروې شوي دي چې په ټوله کې د سروې 94٪ پرمختګ په ډاګه کوي او 433 بابه ښوونځي د نا امنۍ له کبله نه دي سروې شوي .

د ولسوالۍ او ولايتونو په کچه د پوهنې د پراختيايي پلانونو چمتو کول

په 1399 کال کې د پراختيايي پلان فارمټ د ولايت او ولسوالۍ په کچه د پلان او ارزونې لوي رياست له خوا بيا وکتل شو او ولايتونو ته واستول شو . د 1399 کال په اوږدو کې د ښوونځيو د ښه والي 14 پلانونه د شوراۍ ګانو له خوا جوړ شوي دي . د دې سربېره د 18 ولايتونو له پاره منځمهاله درې کلن پلانونو ته هم پراختيا ورکړل شوې ده .

2.2 منځمهاله پايله) په لرې پرتو سيمو کې د بديلو روزنيزو پروګرامونو په توګه د سيمه ايزو او چټکو زده کړو پروګرامونه رامنځته شوي او پياوړي شوي دي .

له ښوونځي څخه د بهر ماشومانو د ښوونې او روزنې له باره د نوې ستراتيژۍ پراختيا

له ښوونځيو څخه د بهر ماشومانو لپاره د ستراتيژۍ مسوده بشپړه شوې او د پوهنې وزارت د کارپوهانو او مرستندويانو سره شريکه شوې ده . د دې سند له مخې ؛ ښوونې او روزنې ته له ښوونځيو څخه د بهر ماشومانو په ځانګړې توګه د نجونو د لاسرسۍ زمينه برابريږي .

د سيمې دخلکو په هغېږۍ د سيمه ايزو او چټکو زده کړو ټولګيو بلي کول

په 1399 کال کې ، د کرونا وېروس د خپرېدو او د عمومي قرنطين له کبله د سيمه ايزو او چټکو زده کړو ټولګي نه دي پلې شوي .

د ښوونه نه تم کېږي پروګرام له باره د بلي کوونکي مؤسسې ټاکل

د ښوونه نه تم کېږي په پروګرام (ECW) د تطبيق کوونکو مؤسسو غوراوی تر سره شوی او په 1400 کال کې د هېواد په 9 ولايتونو (هلمند ، پکتیکا ، ننګرهار ، کنډز ، هرات ، بادغيس ، ارزګان ، سرپل او کندهار) کې د سيمه ايزو او چټکو زده کړو ټولګي تطبيق کېږي .

د سيمه ايزو او چټکو زده کړو ټولګيو د مرستندويه او تطبيق کوونکو مؤسسو پېژندل

ټولې هغه مؤسسې چې د سيمه ايزو او چټکو زده کړو په برخه کې فعاليت کوي پېژندل شوي او نوملړ يې چمتو شوی او د عمومي زده کړو اړوند ځانګې په واک کې ورکړل شوی دی .

د سيمه ايزو او چټکو زده کړو ټولګيو د تطبيق له څرنګوالي څخه څارنه اوراټور ورکول

د پلان او ارزونې لوی ریاست له خوا د مرستندویه مؤسسو له پاره د لاسلیک شویو هوکړه لیکونو سره سم د راپور ورکولو سیستم رامنځته شوی دی چې پر مټ یې د مرستندویه مؤسسو مسؤولین مکلف دي چې د هوکړه لیکونو له تطبیق څخه د پرمختګ رپوټونه چمتو او د پوهنې وزارت ته واستوي.

رسمي ښوونځیو ته د سیمه ایزو او جټکو زده کړو ټولګیو د زده کوونکو د لېږد پلان چمتو کول

د سیمه ایزو او جټکو زده کړو ټولګیو د زده کوونکو د لېږدولو او سپارلو پلان د هوکړه لیکونو په پیل کې چمتو او عملي کېږي.

د ښځینه زده کوونکو د ښوونې او روزنې له پاره د عملیاتي پلان چمتو کول

د ښځینه زده کوونکو د ښوونې او روزنې له پاره عملیاتي پلان چمتو او تصویب شوی دی او د پلي کېدو وړ دی. په روان کال کې د اقرا پروګرام اړوند د سیمه ایزو زده کړو د اختیاري پروژې د تطبیق لارښود چمتو او د پوهنې وزارت او نړیوال بانک له خوا تایید شوی دی چې اوسمهال د 1400 کال له پاره د سیمه ایزو زده کړو ټولګیو د جوړیدو په موخه د اړتیا ارزونه روانه ده.

په مرکز او ولایتونو کې د سیمه ایزو ښوونځیو د معلوماتي سیستم پراختیا

د سیمه ایزو زده کړو ټولګیو د زده کوونکو او ټولګیو د کره احصایې د تر لاسه کولو په موخه، احصایوي سیستم (دیتابیس) رامنځته شوی دی، تر څو د سیمه ایزو ټولګیو معلومات په هغه کې ثبت او د ګټه اخیستونکو له پاره د لاس رسي وړ وي.

2.3 منځمهاله پایله) په کلیو او باندو کې د ښځینه ښوونکو د ګمارنې کچه لوړه شوې ده.

د ښځینه قراردادي ښوونکو ګمارنه

د کرونا ویروس د خپرېدو له امله د قراردادي ښوونکو د ګمارنې بهیر د خنډ سره مخ شو، خو د هېواد د تودو سیمو د 7 ولایتونو څخه د 2020 تنه قراردادي ښوونکو قراردادونه چې پخوا ګمارل شوي وو تر کار لاندې دي چې له هغې ډلې څخه د شاوخوا 900 تنه ښوونکو قراردادونه له څلورو ولایتونو څخه را رسېدلي دي.

2.4 منځمهاله پایله) په ښوونځیو او ښوونیزو مرکزونو کې د زده کوونکو د شمولیت، ساتلو او بشپړېدو کچې زیاتوالی موندلی دی.

په ښوونیزو مرکزونو کې د زده کوونکو جذب او شمولیت

د 1399 ښوونیز کال په پیل کې د کرونا ویروس د خپرېدو له کبله په ټول هېواد کې د ټولو پروګرامونو په کچه ښوونیز مرکزونه تړل شوي وو او د ښوونیز کال پیلېدل د خنډ سره مخ شو، چې د دې حادثې ستونزې له امله د نوي زده کوونکو جذب د پلان سره تر سره نه شو، خو د ښوونځیو د پیلېدو او بیا پرانېستلو وروسته د عمومي زده کړو په ښوونځیو کې 763876 تنه زده کوونکي چې 318864 تنه یې نجونې دي نوي جذب شوي دي، چې د نویو زده کوونکو په جذب سره د عمومي زده کړو په دولتي او خصوصي ښوونځیو کې د ټولو زده کوونکو شمېر 9710824 تنو ته چې 38٪ یې ښځینه دي زیاتوالی موندلی دی.

د اسلامي زده کړو د تودو سیمو په مرکزونو کې 15607 تنه طالب العلمان چې 4861 تنه یې ښځینه دي، نوي جذب شوي دي چې له یادې شمېرې څخه 10566 تنه د 3345 ښځینه وو په ګډون په مدرسو، 2135 تنه د 543 ښځینه و په ګډون په دارالعلومونو او 2906 تنه د 973 تنه ښځینه په ګډون په دارالحفاظونو کې دي. د نویو طالب العلمانو د جذب سره د اسلامي زده کړو د ټولو طالب العلمانو شمېر 383237 تنو ته چې 62248 تنه یې ښځینه دي زیاتوالی موندلی دی، چې له هغې ډلې څخه 205574 تنه د 39933 تنه ښځینه و په ګډون په دارالعلومونو، 117225 تنه د 14107 تنه ښځینه و په ګډون په مدرسو او 60438 تنه د 8208 تنه ښځینه و په شمول په دارالحفاظونو کې د دیني زده کړې په زده کړو بوخت دي. د یادولو وړ ده، چې د ټولو طالب العلمانو له ډلې څخه 8420 تنه طالب العلمان چې 2718 تنه یې ښځینه دي په خصوصي دیني مرکزونو کې خپلو زده کړو ته دوام ورکوي.

په 1399 کال کې 1309 تنه ديني عالمانو د تحصيلي سندونو د تثبيت او ارزولو په موخه د سوې په آزمويڼه کې گډون وکړ چې په پايله کې 699 تنه بريالي شو چې له هغې ډلې څخه 327 تنه د ديني علومو په دولسم ټولگي کې ، 112 تنه د دارالحفاظونو په دولسم ټولگي او 250 تنه د ديني علومو په څوارلسم ټولگي کې دي .

په 1399 کال کې د ښوونکو د روزنې په خدمت دننه پروگرام کې 10949 تنه زده کړيالان چې 6244 تنه يې ښځينه دي شامل شوي دي چې پر مټ يې د دې پروگرام د ديارلسم او څوارلسم ټولگيو د زده کړيالانو شمېر 24451 تنو ته چې 12206 تنه يې ښځينه دي زياتوالی موندلی دی ، چې له يادې شمېرې څخه 3691 تنه زده کړيالان د 1641 تنه ښځينه و په گډون د ښوونکو د روزنې په خصوصي مرکزونو کې دي . د يادولو وړ ده چې په 1399 کال کې 4885 تنه زده کړيالان د 2384 ښځينه و په گډون د ښوونکو د روزنې له څوارلسم ټولگي څخه فارغ شوي دي .

په 1399 کال کې د سواد زده کړو په کورسونو کې د ټول هېواد په کچه 57749 تنه زده کوونکي چې 34236 تنه ښځينه دي جذب شوي دي ، چې له هغې ډلې څخه 22156 تنه د 14393 ښځينه و په گډون د مرستندويه مؤسسو په کورسونو کې جذب شوي دي . د دې سربېره ، د حرفوي زده کړو 4385 تنه زده کوونکي چې 2147 تنه يې ښځينه دي د حرفوي زده کړو په ښوونځيو او مرکزونو کې جذب شوي او تر روزنې لاندې نيول شوي دي . همداراز 21523 تنه زده کوونکي چې 10586 تنه يې ښځينه دي د ليک لوست په دولتي ښوونځيو کې خپلو زده کړو ته دوام ورکوي .

د ښوونزو مرکزونو رامنځته کول او لوړول

په ټول هېواد کې ښوونې او روزنې ته د ماشومانو د لاسرسي زمينې برابرولو او د اړتياوو پوره کولو په موخه ، 117 بابه لومړني ښوونځي په هغو سيمو کې چې د نويو ښوونځيو جوړېدو ته اړتيا وه ، د ښوونځيو د تاسيس د طرزالعمل او معيارونو سره سم نوي تاسيس شوي دي . د دې ښوونځيو په جوړېدو سره له يوې خوا نارينه او ښځينه زده کوونکو ته د زده کړې زمينه برابره شوې او له بل پلوه د عمومي زده کړو د ټولو ښوونځيو شمېر 17060 بابو ښوونځيو ته چې 7423 بابه يې لومړني ، 4223 بابه يې منځني او 5441 بابه يې لېسې دي زياتوالی موندلی دی ، چې له يادو ښوونځيو څخه 1971 بابه يې (1013 لومړني ، 591 بابه منځني او 367 بابه لېسه) خصوصي ښوونځي دي . د دې سربېره ، 3 بابه نوي ښوونځي د کوچيانو ماشومانو له پاره تاسيس شوي دي چې په تاسيس سره يې د کوچيانو ماشومانو له پاره په يادو ښوونځيو کې د ښوونې او روزنې د زده کړې زمينه برابره شوې ده .

54 بابه لومړني ښوونځي چې زد کوونکو يې شپږم ټولگی بشپړ کړی وو د معيارونو سره سم منځني ښوونځيو ته او 83 بابه منځني ښوونځي چې زده کوونکو يې نهم ټولگی بشپړ کړی وو د سيمې د اړتياوو او معيارونو په پام کې نيولو سره لېسې ښوونځيو ته لوړ شوي دي ، چې په لوړېدو سره يې زده کوونکو ته په اړوندو ښوونځيو کې د زده کړې زمينه برابره شوې ده . د دې سربېره ، د 24 بابه ښوونځيو د نوم بدلون پړاوونه تر سره شوي چې په ترڅ کې د 11 بابه ښوونځيو د نوم بدلون منظور شوی دی .

طالب العلمانو ته د اسلامي زده کړو د زده کړې زمينې برابرولو په موخه ، 1 باب مدرسه په بلخ ولايت او 1 باب دارالحفاظ په کندهار ولايت کې نوي تاسيس شوي دي چې په تاسيس سره يې 140 تنه طالب العلمانو ته د اسلامي زده کړو زمينه برابره شوې ده . سربېره پر دې ، 2 بابه مدرسې په ننگرهار ولايت کې دارالعلوم ته لوړې شوي چې له امله يې په اړوندو مرکزونو کې ديني زده کړو ته د دوام زمينه 1643 تنه طالب العلمانو ته چې 42 تنه يې نجونې دي برابره شوې ده . د نويو مدرسو په جوړېدو سره د اسلامي زده کړو د ټولو مرکزونو شمېر 1139 بابو ته د 807 بابه مدرسو ، 221 بابه دارالحفاظونو او 111 بابه دارالعلومونو په گډون زياتوالی موندلی چې له هغې ډلې څخه د اسلامي زده کړو 66 بابه مرکزونه (46 مدرسې ، 5 دارالحفاظونه ، 15 دارالعلومونه) خصوصي دي .

د ښوونکو د روزنې د ټولو مرکزونو شمېر 354 بابو ته رسيدړي چې له هغې ډلې څخه 126 بابه دارالمعلمينونه ، 204 بابه ملاتړي مرکزونه او 24 بابه الحاقې دي .

په 1399 کال کې ، د سواد زده کړې 4 بابه ښوونځي په ارزگان ، پکتيا او غور ولايتونو کې نوي تاسيس شوي دي چې په تاسيس سره يې په هېواد

کې د سواد زده کړو د ټولو ښوونځيو شمېر 65 بابو ښوونځيو ته رسېږي.

2.5 منځمهاله پايله) د سواد زده کړې برنامې په هېواد کې د بې سوادۍ د کچې په کمولو کې اغېزمنې واقع شوې دي.

د سواد زده کړې کورسونو جوړول

د 1399 کال په اوږدو کې د سواد زده کړو 4661 بابه کورسونه د ټول هېواد په کچه د سواد زده کړې د معينيت او غير دولتي مؤسسو لخوا جوړ شوي دي ، چې له امله يې 57749 تنه زده کوونکو ته چې 34236 تنه يې ښځينه دي په ټول هېواد کې د سواد زمينه برابره شوې ده. همداراز 24797 تنه زده کوونکي چې 16862 تنه يې ښځينه دي د سواد زده کړو له کورسونو څخه فارغ شوي دي.

د سواد زده کړې د بري لیکونو چاپ او ویش

له ټولو 38282 قطعو تصديق لیکونو څخه 17910 تصديق پانې د سواد زده کړې فارغانو ته وېشل شوي او پاتې 20372 تصديق پانې د وېشلو په حال کې دي.

2.6 منځمهاله پايله) د ځانگړي اړتيا لرونکي ماشومان ، بيرته راستنېدونکي او په بېرنيو حالتونو ماشومان زده کړو ته لاسرسی لري.

د ځانگړو ښوونيزو مرکزونو جوړول

د ځانگړو اړتيا لرونکو ماشومانو له پاره د ځانگړو زده کړو د چمتو کولو په موخه ، د چمتو والي دورې 19 بابه روزنيز مرکزونه د 13 ولايتونو د کليو او بانډو په کچه جوړ شوي دي.

د معلوليت لرونکو ماشومانو بېزندل او په ښوونځيو کې شاملول

401 تنه معلوليت لرونکي ماشومان چې 170 تنه يې ښځينه دي نوي بېزندل شوي او د عمومي زده کړو او سيمه ايزو زده کړو په ټولگيو کې شامل شوي دي. په ټوله کې د ځانگړو اړتياو (کانه ، رانده او زده کړو ستونزې لرونکي) 2953 تنه ماشومان چې 1138 تنه يې ښځينه دي د ځانگړو زده کړو د پروگرام تر پوښښ لاندې راغلي دي. د يادولو وړ ده چې د ځانگړو اړتياوو لرونکو ماشومانو له پاره د چمتو والي او بيا وړتيا ورکولو دورې په ښوونيزو مرکزونو ، د کليو په روزنيزو مرکزونو او يا هم په کورنيو زده کړو کې د عامې روغتيا وزارت او پوهنې وزارت سپارښتنو ته په کتو د زده کړې زمينه برابره شوې ده.

همدارنگه د عمومي زده کړو ښوونځيو 68 تنه معلوليت نه لرونکو زده کوونکو ته د 29 تنه نجونو په گډون چې معلوليت لرونکي ټولگيوال لري د بريل خط ليکلو او اشارې ژبې په اړه روزنه چمتو شوې ، تر څو نوموړي زده کوونکي وکولى شي د ښوونکو سربېره خپل معلوليت لرونکو ټولگيوالو سره په درسي چارو کې مرسته وکړي. همداراز معلوليت لرونکو وگړو ته 30 ثبت شوې برنامې د ټلويزيون ، راډيو او يوټيوب له لارې خپرې شوې دي. د دې سربېره ، د معلوليت لرونکو ماشومانو د روزنې له پاره د ملاتړ جلبولو 4 کمپاينونه ترسره شوي دي.

د عمومي زده کړو ښوونځيو او سيمه ايزو زده کړو د معلوليت لرونکو زده کوونکو له پاره درسي توکي او مرستندويه جنسونه (سليټ ، ستايلس ، د اورېدو آلې ، اعصاب ، ذره بين ، د اشاروي ژبې ډيکشنري او نور) د سوېډن کمېټې له لورې چمتو شوي دي. د عمومي زده کړو رياست (د هر اړخيزې زده کړو ادارې) 4754 تنه معلول زده کوونکي (3037 نارينه او 1717 تنه ښځينه) په درېيو کټگوريو (حسي ، ذهني او حرکي معلولان) کې د هېواد د 17 ولايتونو په ښوونځيو او ښوونيزو مرکزونو کې تر خپل پوښښ لاندې راوستي دي.

د بيرته راستنېدونکو او بېرنيو حالاتو ماشومانو ته د ښوونيزو جوړښتياوو وړاندې کولو لپاره د ستراتيژي بړاختيا

په بېرنيو حالتونو کې د ښوونې او روزنې ستراتيژي تسويد شوې او تر څنګ يې د بېرنيو حالتونو د زده کړې د ښوونکو روزنيزه کڅوړه چمتو شوې او د يادو زده کړو د ښوونکو روزلو دوه طرحې هم چمتو شوې دي.

ښوونې او روزنې ته د بې ځای شويو او راستنېدونکو ماشومانو د لاس رسي په موخه ، په بېرنيو حالتونو کې د ښوونيز پروگرام تطبيق او په لاره اچول کېږي. دا پروگرام د مرستندويه مؤسسو له خوا د هغو ماشومانو لپاره په لاره اچول کېږي چې د بېلابېلو لاملونو له کبله له خپلو استوګنځايونو

څخه بې ځايه شوي وي. اوس مهال د راستنيدونکو او په بېرنيو حالتونو کې د ماشومانو لپاره د ښوونيزو چوپړتياوو ستراتيژي د وروستي کېدو په حال کې ده.

بې مرکز او ولايتونو کې د بديلو زده کړو د طرحې سسټم پراختيا

دا سسټم داسې عيار شوی دی چې د قرنطین او کرونا وېروس په ورځو کې د maarif.af ويب پاڼه جوړه او ټولې روزنيزې وېديوگانې د دې ويب پاڼې له لارې د ټولو گټه اخېستونکو په واک کې ورکړې شوې او هم روزنيزې وېديوگانې د ولايتونو پوهنې رياستونو ته استول شوي دي چې دا روزنيزې وېديوگانې د مهال وېش سره سم د يادو ولايتونو په سيمه ايزو ټلويزيونيونو کې د قرنطین په موده کې خپرېږي.

د بديلو زده کړو د طرحې چمتو کول او بلي کول

د قرنطین په موده کې د بديلو زده کړو په اړه د پوهنې وزارت د مشرتابه غړو غونډه

د کرونا ناروغي د ژوند د ټولو برخو په څېر، پوهنې او د زده کوونکو زده کړې ته ستر گواښ دی چې ځانگړو، بېرنيو او نوښتگرو تدابيرو ته اړتيا لري. د دې وېروس سره د مبارزې په شرايطو کې ښوونه د عادي شرايطو په پرتله ډېر سره توپير لري او د يو شمېر امکاناتو او وړتياوو د شتون سره سره، په راتلونکي کې به ننګونې او ستر محدوديتونه شتون ولري؛ نو له دې امله، تمه کېږي چې په دې برخه کې ډېرې هڅې وشي او د نوښتگرو او ځانگړو کړنلارو څخه کار واخېستل شي. له همدې امله د پوهنې وزارت د دندو د مکلفيتونو او د افغانستان جمهور ريس د لارښوونو سره سم، د لرې لارې زده کړو او نورو نوښتگرو لارو

پرمخت د ښوونيزو چوپړتياوو د وړاندې کولو پلان پلي کوي، ترڅو په ځانگړو شرايطو کې، زده کوونکي د ښوونې له حق څخه برخمن شي. د لرې واټن پر زده کړو اصلي تمرکز، د ټلويزيون، راډيو، موبایل او همداراز په ځانگړو سيمو کې د ښوونکي له لورې په کوچنيو توليدونو کې نېغ په نېغه د تدريس له بديلونو څخه کار اخېستل دي. د پوهنې وزارت، زده کوونکو ته د ښوونيزو چوپړتياوو د وړاندې کولو څخه په بېلابېلو کچو کې د ډاډ تر لاسه کولو په موخه، د برنامې څخه په جدي ډول څارنه او ارزونه عملي کوي. په ورته وخت کې د ښوونکو، سربښوونکو او مديرانو د وړتيا لوړولو پروگرامونه په پام کې نيول شوي دي.

د پوهنې وزارت د ژمنې پر بنسټ چې د ښوونځي په عمر د نورو ماشومانو پر وړاندې لري د خصوصي سکتور سره له نږدې کار کوي تر څو ډاډ تر لاسه شي چې د دې برخې زده کوونکي له ورته خدمتونو څخه برخمن شي. د دې له پاره چې په دې برخه کې د پوهنې وزارت هڅې په ملي کمپاين بدلې شي، د نورو دولتي او غير دولتي گډونوالو لکه غير دولتي مؤسسو، مدني ټولنو، پراختيايي شوراګانو، والدينو، مرستندويه وزارتونو (ماليې، لوړو زده کړو، اطلاعات او کلتور، مخابراتو، حج او اوقافو، کليو پراختيا، اترا ادارې او نورو...) سره له نږدې مرسته کوي.

د بديلو زده کړو د طرحې د پرمختګ رپوټ د 1399 کال د عملياتي پلان د تطبيق د کلني رپوټ له مهمو برخو څخه دی چې په لاندې دوو برخو کې وړاندې کېږي:

الف: د بديلو زده کړو د طرحې له لارې د عمومي زده کړو، اسلامي زده کړو، سواد زده کړو او لويانو زده کړو ټولو زده کوونکو ته د ښوونيزو چوپړتياوو برابرول

1. په کور کې د زده کوونکو د ځاني روزنې تنظيمول

1.1 په کور کې د زده کوونکو ځاني زده کړې د لارښود سند په پښتو او دري ژبو چمتو کول؛ ترڅو والدين او د کورنۍ مشران وکولى شي خپل ماشومان او له سواد څخه بې برخې لويو غړو سره په ځاني زده کړو کې مرسته وکړي.

په بېړنو حالتونو کې د کورنۍ سواد زده کړې د تدریس او ارزونې لارښود په دوو ژبو (پښتو او دري) چمتو شوی دی. د عمومي زده کړو د زده کوونکو د ځاني زده کړو د اړتیا وړ لارښود په پښتو او دري ژبو چمتو شوی او وروستی نسخه یې د نشراتو ریاست ته د چاپ او پوهنې وزارت د ویب پاڼې له لارې د خپرېدو په موخه سپارل شوې ده.

1.2 د زده کوونکو او لویانو د زده کړې د دوام په اړه د بېلابېلو (ځاني زده کړو او رسنیو) څخه په استفادې زده کوونکو او والدينو ته د غږیزو او انځوریزو رسنیو له لارې د پیغامونو رسول

د نشراتو ریاست، د خپلو خپرېدونکو اېزارو لکه د پوهنې ټلوېزیون، د وزارت ویب پاڼې او د فیسبوک ټولنیزې پاڼې څخه په استفادې د بدیلو لارو د زده کړې د دوام په اړه اطلاع رسونه کړې ده. سربېره پر دې، د لاسته راوړنو او عملي اقداماتو په تبلیغ سره د پوهنې وزارت او د افغانستان دولت د بدیلې طرحې د تحقق په برخه کې په معتبرو ملي او نړیوالو رسنیو کې د اطلاع رسونې بهیر غښتلی کړی دی.

1.3 د زده کوونکو د ځاني زده کړو لارښود سند څخه 2 میلیونه نسخې او د کورنیو لپاره د سواد زده کوونکو 50 زره لارښودونو چاپول د ښوونکو او زده کوونکو د مطالعوي توکو د چاپ سندونه او تخنیکي ځانگړنې چمتو شوي دي او د بودجوي کوډ د مشخص کولو لپاره اړتیا ده ترڅو د چاپ لپاره د ملي تدارکاتو ادارې ته واستول شي.

2. د ټکنالوژۍ او رسنیو له لارې د زده کوونکو روزنه

2.1 د سمعې او بصري درسي توکو د تولید د مدیریت او د ټلوېزیونونو او راډیو گانو د خپرولو د تنظیم لپاره د مدیریني او اختصاصي ټیم ټاکل او توظیفول

د تولید شویو توکو د کیفیت د تضمین لپاره د کیفیت د اندازه کولو یو مشخص څارنیز ټیم توظیف شوی دی.

2.2 د ټلوېزیونونو له لارې د مضمونونو د لوست خپرولو لپاره مهال وېش چمتو کول او تصویبول (د هر ټولګي لپاره په ورځ کې درې درسي ساعتونه د 20 دقیقو لپاره، ټول 12 ساعته، 40 دقیقې د لرې لارې څخه د سواد زده کړې د لوستونو د وړاندې کولو او 1 ساعت د ښوونکو د روزلو لپاره)

د لیک لوست برخې د خپرولو مهال وېش وروستی شوی او هره ورځ د ماسپینین له 5:00 بجو څخه تر 5:45 پورې خپریږي.

2.3 د 1-6 ټولګي د اساسي مضمونونو درسونو او د ساینس، ریاضي او انګلیسي ژبې د 7-12 ټولګي مضمونونو د درسونو د ثبت او د ټلوېزیونونو له لارې د خپرولو لپاره د 3 کسيزه ښوونکو د گروپونو ټاکل، روزنه او توظیفول (د داخلي بودیجې څخه اضافه کاري او حق الزحمه)

د اساسي مضمونونو د درسونو د ثبت لپاره ښوونکي ټاکل شوي او توظیف شوي دي. هغوی هره ورځ په ټاکل شویو سټډیوګانو کې د ثبت شویو درسونو لپاره حاضر وي. سربېره پردې، د وزیر صاحب په لارښوونه د ثبت شویو درسونو د چک او کنټرول لپاره د بېلابېلو ادارو څخه د ارزونې کمېټه جوړه شوې ده. په دې کمېټې کې د ښوونکو روزنې او څارنې مسلکي غړي شامل دي، چې پخواني ثبت شوي درسونه گوري او هغه درسونه چې د ثبت چارې یې اوسمهال روانې دي هره ورځ تر ارزونې لاندې نیسي.

2.4 د 10 کسيزه گروپ توظیفول (1 تن همغږه کوونکی، 2 تنه مسلکي ښوونکي، 1 تن لارښود ښوونکی، 1 تن د مرسته کوونکو توکو چمتو کوونکی، 1 تن د ښوونکي روزونکی، او 4 تنه د سواد زده کړې ښوونکي د مخاطب په توګه) د لیک لوست له پروګرام څخه د درسونو د ثبت او کیفیت د کنټرول لپاره د پوهنې ټلوېزیون له لارې د خپرېدو لپاره (سواد زده کړې معینیت د بودیجې څخه اضافه کاري او حق الزحمه) د دې گروپ 5 تنه چې 1 تن همغږه کوونکی، 2 تنه مسلکي ښوونکي، 1 تن لارښود ښوونکی او 1 تن د کمکي توکو چمتو کوونکی دي د وري میاشتې څخه تر اوسمهال پورې توظیف شوي دي.

2.5 د ټلوېزیون له لارې د خپرولو لپاره د عمومي زده کړو او سواد زده کړو د 1-6 ټولګي د اساسي ټولو مضمونونو او ساینس، ریاضي او انګلیسي ژبې د 7-12 ټولګي د مضمونونو د سمعې او بصري درسي توکو تولید

د پوهنې وزارت، د ترکیبې بنسټ پر مرسته د یو هوکړه لیک له مخې له لومړي ټولګي څخه تر شپږم ټولګي پورې درسونه په دوو ژبو چې د افغان ترک ښوونځیو لخوا تولیدیږي ترلاسه او خپروي. د پوهنې او ساینس مرکز په ټلوېزیون کې هر ورځ د اووم ټولګي څخه تر دولسم ټولګي پورې د درسونو له 50 څخه تر 90 ویدیو گانو پورې په ملي ژبو تولیدیږي.

2.6 د تصویب شوي مهال ویش سره سم د درسونو د خپرولو لپاره د څلورو ټلويزیوني کانالونو سره چې په ملي کچه خپرونې لري همغږي او قرارداد

د بدیل پلان د روزنیزو موادو د خپرولو لپاره د رسنیو سره اړینه همغږي تر سره شوې او د پوهنې وزارت د رهبرۍ د هوکړې په صورت کې د خپرونو په موخه د خصوصي ټلويزیونونو څخه د استفادې لپاره لازم چمتو والی نیول شوی دی.

2.7 د تودو سیمو ولایتونو لپاره د 3 ټلويزیونونو له لارې چې په ستلايت کې د لاسرسي وړ دي په پښتو ژبه د درسونو خپرول د هغو ټلويزیونونو سره چې د ستلايت سره نښلول شوي همغږي ترسره شوې او بيې/نرخونه ځينې ترلاسه شوي دي. د پوهنې وزارت مشرتابه د هوډ نېونې په صورت کې به د نشراتو ریاست لازمي کړنې ترسره کړي.

2.8 د تصویب شوي مهال ویش سره سم ، د اسلامي زده کړو او سواد زده کړو د درسونو خپرولو لپاره د هغو راډیويي کانالونو سره چې په ملي کچه خپرونې لري همغږي او قرارداد

د افغانستان په کچه د لاس رسي وړ راډیو گانو سره همغږي تر سره شوې او د پوهنې وزارت د مشرتابه/رهبرۍ د هوډ نیونې په صورت کې به د نشراتو ریاست په دې برخه کې اقدام وکړي.

2.9 د ټلويزیونونو او راډیو گانو له لارې د مهال ویش سره سم د درسونو د خپرېدو څخه د څارنې په موخه د څارنیز ټیم ټاکل او له منظم او کیفیت لرونکو خپرونو څخه د رپوټ وړاندې کول

د ښوونیزې څارنې ریاست مرکزي کارپوهان دم گړۍ د ثبت شویو درسونو په ارزونه او کنټرول بوخت دي. د هغوئ د رسمي خپرونو په پیلېدو سره څارنیز غړي او ولایتي ټیمونه د درسونو د خپرېدو د څرنګوالي او کیفیت د تعقیب په موخه توظیف کېږي. د ټیمونو ټاکل کېدل د درسونو د خپرولو پلان د مشخص کېدو او د ټلويزیون او راډیو د تثبیت څخه وروسته ترسره کېږي.

3. به کوچنیو ټولېدنو کې د زده کوونکو حضورې روزنه به هغو سیمو کې چې ټلويزیون ته لاس رسی نلري

3.1 په کوچنیو ټولېدنو کې د زده کوونکو او سواد زده کوونکو د حضورې زده کړو د لارښود چمتو کول تر څو زده کوونکي او ښوونکي په هغه سیمو کې چې ټلويزیون ته لاس رسی نلري خپل درسونه په کوچنیو گروپونو او خلاصه هوا کې دایر کړي.

د سواد زده کړو معینیت په کوچنیو ټولېدنو ، خلاصې هوا ، فردي او کورنۍ او لرې لارې څخه د سواد زده کړې لارښود چې په بهرنیو حالتونو کې د سواد زده کړې په بدیل پلان کې شامل دی ولایتونو ته د تطبیقي پلان ، د پروگرامونو د تطبیق د څرنګوالي ډیاګرام او د رپوټ ورکولو فارمټ سره یوځای په رسمي بڼه استولي دي. تر دې دمه د سواد 29684 تنه زده کوونکي تر روږنې لاندې نیول شوي دي.

همدارنګه په کوچنیو ټولېدنو کې د عمومي زده کړو زده کوونکو د حضورې روزنې لارښود په دواړو ژبو جوړ او د نشراتو ریاست ته استول شوی دی. د یادولو وړ ده ، چې په یو شمېر ولایتونو کې له همدې لارښود څخه په استفادې د پوهنې د مسوولینو له خوا پروگرامونه تنظیم شوي او یو شمېر مرستندویه مؤسسو خپل د سیمه ایزو او چټکو زده کړو د تدریس چارې د دې لارښود سره سم پیل کړي دي.

3.2 د هغو کلیوالي سیمو تثبیتول چې ټلويزیون ته لاس رسی نلري (ولایت ولسوالۍ او کلي)

د یوې ځانګړې فورمې له مخې د ټلويزیونونو او راډیو گانو د خپرونو د پوښښ په اړه معلومات د ولایتونو په کچه راټول شوي دي.

3.3 په کوچنیو ټولېدنو کې د زده کوونکو او سواد زده کړیالانو تنظیمول او د شاوخوا 2 زره ښوونځیو د حضورې درسونو مخ ته وړل

د عمومي زده کړو په پروګرام کې د زده کوونکو زده کړې په یو شمېر ولایتونو لکه ؛ زابل ، پکتیا او کنړ کې په کوچنیو ټولېدنو او په خلاصه هوا کې پیل شوي دي. همدارنګه یو شمېر مرستندویه مؤسسې چې د سیمه ایزو او چټکو زده کړو له لارې د ښوونیزو خدمتونو د تطبیق مسوولیت لري ، د یاد لارښود څخه په استفادې خپل فعالیتونه پیل کړي دي.

4. د زده کوونکو د ښوونیز پرمختګ څخه څارنه او ارزونه

4.1 په بهرنیو حالتونو کې د زده کوونکو او سواد زده کړیالانو د ښوونیز پرمختګ ارزولو لپاره د لارښود سند جوړول

د بدیلو زده کړو پروگرام له لارې د سواد زده کوونکو د ارزولو سند د کورنۍ سواد زده کړې په لارښود کې شامل دی چې چمتو شوی او وروستی شوی دی. همداراز، د عمومي زده کړو د بدیلو روزنیزو خدمتونو له وړاندې کولو څخه د څارنې لارښود په دواړو ژبو چمتو او د چاپ په حال کې ده او د وزارت د ویب پاڼې له لارې به هم خپور شي.

4.2 په هغو سیمو کې چې ټلويزيون ته لاس رسی نه وي، په کور او کوچنیو ټولګو کې د زده کوونکو د ځاني زده کړې او سواد زده کړې د څارنې لپاره د ولایتي او ولسوالۍ د څارنیزو ټیمونو ټاکل

د ولایتونو او ولسوالیو په کچه څارنیز ټیمونه شتون لري، دوی د بدیل پلان د روزنیزو پروګرامونو له خپرولو وروسته د کړنلارو له مخې چې د بدیلو زده کړو په لارښود کې په پام کې نیول شوي، دنده ورکول کېږي او د خپلو کړنو رپوت ورکوي.

ب: د اوږدو مهاله رخصتیاو له فرصت څخه په استفادې د روزنیزو کڅوړو او ځاني زده کړو له لارې د بدیلو زده کړو په برخه کې د ښوونځیو د ښوونکو، سربښوونکو، مدیرانو او نورو کارکوونکو وړتیا لوړول

1. به کور کې د ښوونکو او مدیرانو ځاني روزنه

1.1 په کور کې د ښوونکو او مدیرانو د ځاني روزنې لپاره د لارښود سند چمتو کول

په بېرنيو حالتونو کې د ښوونکو، مدیرانو او سواد زده کړو آمرینو د وړتیا لوړولو او ارزولو لارښود په پښتو او دري ژبو چمتو شوی دی.

1.2 د ښوونکو او مدیرانو د ځاني وړتیا لوړولو کڅوړې چمتو کول

د ښوونځیو د مدیرانو د مطالعې لپاره د روزنیزو توکو او ملپانو چې د ښوونکو او مدیرانو د ځاني زده کړې د دورې اړوند د مطالعې او ارزونې لارښود او د ارزونې کړنلاره پکې شامله ده چمتو شوي دي.

1.3 د پوهنې وزارت په ویب پاڼه کې د ښوونکو او مدیرانو د وړتیا لوړولو روزنیزې کڅوړې، د برېښنايي لارښود نسخه او د 1-12 ټولګي پورې د ښوونکو لارښود کتابونو او سواد زده کړو کتابونو خپرول

د پوهنې وزارت او سواد زده کړو معینیت پر ویب پاڼو باندې په بېرنيو حالتونو کې د سواد زده کړو د ښوونکو، مدیرانو او آمرینو د وړتیا لوړولو او ارزولو لارښود برېښنايي نسخه خپره شوې ده. همدارنګه ټول روزنیز توکي لکه د ښوونکو د وړتیا لوړولو لارښود او کڅوړه د پوهنې وزارت پر ویب پاڼه باندې هم خپره شوې ده.

1.4 د ښوونکو د روزنې د 205 زره روزنیزو کڅوړو چاپول او وېشل (د ځاني زده کړې د لارښود په ګډون)، د هرې کڅوړې د چاپ او لېږد لګښت 75 افغانۍ دی.

د ښوونکو د روزنې لوی ریاست اړوند د ښوونځیو د ښوونکو او سربښوونکو د اړتیا وړ 205 زره توکي د مطالعې کتابونو سندونه چمتو شوي دي.

2. د ښوونکو او مدیرانو د وړتیا لوړولو څارنه او ارزونه

2.1 د ښوونکو او مدیرانو د وړتیا لوړولو د پرمختګ ارزولو لپاره د لارښود جوړول

د ښوونکو او مدیرانو د وړتیا لوړولو د ارزونې څرنګوالی، چې په بېرنيو حالتونو کې د سواد زده کړو د ښوونکو، مدیرانو او آمرینو د وړتیا لوړولو په لارښود کې شامل دی بشپړ شوی دی. همدارنګه د ښوونکو او مدیرانو د وړتیا لوړولو د پرمختګ ارزولو لارښود د مطالعې موادو په ملپانه کې شامل دی.

د بدیلو زده کړو د طرحې پر بنسټ د 1-12 ټولګیو د ساینس، ریاضي او ژبې مضمونونو درسونه په وېډیو کانو کې ثبت شوي او د پوهنې ټلويزيون له لارې خپاره شوي دي.

په 1399 کال کې د هېواد په 30 ولایتونو کې 795,735 تنه زده کوونکو ته چې 341,923 تنه یې ښځینه دي د راډیو ټلويزيون له لارې، لرې واټن زده کړو ته د لاسرسي زمینه برابره شوې ده.

زده کوونکو او والدینو ته د درس 7000 ثبت شوې ویديو ګانې د ټلويزيون، پوهنې وزارت ویب پاڼې (maarif.af) او یو تیوب له لارې چمتو شوي او د لاس رسي وړ دي، همداراز په کور کې د زده کوونکو ځاني زده کړو لارښود سند په پښتو او دري ژبو جوړ شوی دی، تر څو والدین او د کورنۍ

مشران وکولی شي د خپلو ماشومانو او له سواد څخه د کورنۍ بې برخې مشرانو سره په ځاني زده کړو کې مرسته وکړي. د دې سربېره ، د ښوونکو د وړتیا لوړولو له پاره روزنیز توکي هم د پوهنې پر ویب پاڼې کې ثبت شوي دي. همداراز ، ټولټال 118,695 تنه زده کوونکي چې 62,812 تنه یې ښځینه دي په کور کې د ځاني زده کړو له موادو څخه برخمن شوي دي.

د قرنطین په ورځو کې د کوچنیو ټولېدنو (8-5 کسيزه) ټولګیو د دایرولو لارښود چمتو شوی او پلي شوی دی تر څو ښوونځي او ښوونکي په هغو سیمو کې چې ټلويزيون ته لاسرسی نه لري په کوچنیو ټولګو او خلاص چاپېریال کې درسونه وکاروي. د دې لارښود پر مټ 81,624 تنه زده کوونکي چې 46,765 تنه یې ښځینه دي په کوچنیو ټولېدنو کې تر روزنې لاندې نیول شوي دي.

همدارنګه د کرونا ویروس د خپرېدو څخه د مخنیوي او احتیاطي تدابیرو په اړه د ولایتونو د عامې روغتیا ریاستونو سره په همغږۍ د همغږۍ غونډې ترسره شوې دي.

د کرونا ویروس له خپرېدو څخه د مخنیوي په اړه د ولسوالیو او ښاري حوزو د ښوونځیو مسؤلینو ته د روغتیا او عامه پوهاوي ورکولو په برخه کې د غونډو له لارې معلومات وړاندې شوې دي.

د کرونا ویروس سره د مبارزې په هکله د مسؤلینو لخوا د ښوونځیو زده کوونکو ، ښوونکو ، اداري او خدماتي کارکوونکو ته د ښوونیزو مرکزونو د رخصتېدو څخه یوه ورځ وړاندې روغتیايي سپارښتنې وړاندې شوې دي.

319,030 تنه زده کوونکو چې 139,414 تنه یې ښځینه دي د کرونا ویروس د خپرېدو څخه د مخنیوي په اړه د راډیو له لارې او 94,125 تنه زده کوونکو د 51,155 ښځینه و په ګډون د چاپي رسنیو له لارې پوهاوي تر لاسه کړی دی ؛ او 1,235 تنه ښوونکو چې 1,003 تنه یې ښځینه دي د ښوونځي د ساتنې د دستورونو په اړه تر روزنې لاندې نیول شوي دي.

د لاسونو د وینځلو پروګرام او د ماسک کارول د پوهنې ریاستونو په ځینو ادارو کې په عملي ډول پلي شوی دی او د پوهنې وزارت ادارې د مرکز او ولایتونو په کچه د عفوني ضد درملو په واسطه په منظم ډول دواپاشي شوي او وقایوي تدابیر د صحیه مدیریت له لوري د مرکز او ولایتونو په کچه تعقیب شوي دي.

همدارنګه د ښوونځیو د څارنې غړي د قرنطین په موده کې د عامه پوهاوي پروګرامونه تنظیم کړي او اداري چارو د ښه والي په موخه توظیف شوي او د خلکو په همکارۍ د کرونا ویروس د خپرېدو څخه د مخنیوي په موخه د عامې روغتیا وزارت د لارښوونو سره سم ، د ولایتونو یو شمېر جوماتونو ته په تلو سره خلکو ته عامه پوهاوي ورکړی دی. د دې سربېره ، د عامې روغتیا د سپارښتنو رعایت کولو په اړه د پوهنې وزارت او پوهنې ریاستونو د مجازي پاڼو (ویب پاڼې ، فیسبوک او ټویټر) له لارې ټینګار او اړین پوهاوي ورکړل شوی دی. د دې تر څنګ د کرونا ویروس د خپرېدو او وقایې په اړه په ځېنو ولایتونو کې د عامه پوهاوي سمینارونه په لاره اچول شوي او د مدني ټولنې رضاکار ځوانانو د عامې روغتیا ریاستونو په مرسته په یو شمېر ولسوالیو او د ولایتونو په بېلابېلو سیمو کې خلکو ته پوهاوي ورکړی دی.

د ولسوالیو او ښاري حوزو په کچه د کوډ-19 ناروغۍ د مثبت او مشکوکو ناروغانو له پاره د عامې روغتیا ریاست په مرسته ادارې او ښوونیز مرکزونه په ډاګه شوي او فعال شوي دي او د یو شمېر ولایتونو صحیه مدیریتونو د عامه پوهاوي یو شمېر پاڼې د عامې روغتیا له ریاستونو څخه تر لاسه کړي او د ولسوالۍ د پوهنې آمریتونو او د ښوونځیو د څارندوی ټیمونو ته وېشلې دي او له هغې لارې په کلیو او جوماتونو کې خلکو ته پوهاوي ورکړل شوی دی.

د روزنیزو بهیرونو او غیرحضورې درسونو له وړاندې کولو څخه د څارنې په موخه ، په بهرنیو حالتونو کې د زده کوونکو او سواد زده کړیالانو د ښوونیز پرمختګ د ارزولو له پاره لارښود چمتو شوی او کارول شوی دی او په هغو سیمو کې چې ټلويزيون ته لاسرسی نشته او یا هم تدریس د ټلويزيون له لارې تر سره کېږي د کوچنیو ټولېدنو او په کور کې د زده کوونکو او سواد زده کړیالانو د ځاني زده کړو د څارنې له پاره د ولایت او ولسوالۍ په کچه څارنیز ټیمونه ټاکل شوي او له بهیر څخه یې څارنه تر سره کړې ده.

د ښوونځیو د بیا پیلېدو/پرانېستلو لارښود چمتو شوی او د ویب پاڼې او رسمي مکتوبونو له لارې ټولو مرکزي او ولایتي ادارو ته استول شوی دی. د دې لارښود پر مټ دولتي ښوونځیو د عامې روغتیا وزارت د سپارښتنو او روغتیايي تدابیرو په پام کې نیولو سره د روان 1399 کال د وږي میاشتې په لومړۍ نېټې د 11-12 ټولګي ورځېني او د 7-12 ټولګي شپني حضورې درسونه د زده کوونکو له پاره پیل کړي ، همداراز د دې طرحې سره سم ،

خصوصي ښوونځيو د عامې روغتيا وزارت د سپارښتنو په پام کې نيولو او د اړتيا وړ آسانتياوو او تدابيرو په برابرولو سره د 1-12 ټولګي حضوري درسونه د زده کوونکو له پاره پيل کړي دي.

د زده کوونکو له پاره د اعاشې او اباتې آسانتياو برابرول

په 1399 کال کې 13278 تنه طالب العلمانو ته چې ټول يې نارينه دي د بدل اعاشې له آسانتياوو څخه برخمن شوي دي. د يادولو وړ ده ، چې د يو کس طالب العلم له پاره د ورځې 110 افغانۍ په پام کې نيول شوې دي. نوموړي طالب العلمان د بېلابېلو لاملونو لکه په سيمه کې د مسلکي مدرسينو کمښت ، د تدريس د کيفيت کچې ټيټوالي او يا هم په سيمو کې د امنيت د نشتون له امله د نورم او معيارونو په پام کې نيولو سره د اسلامي زده کړو په ليليه لرونکو مرکزونو کې جذب شوي دي ، چې دې کار د ديني زده کړو د حاصلولو او دوام ورکولو له پاره د طالب العلمانو د هڅونې او ليوالتيا لامل شوی دی.

2.7 منځمهاله پايله) د ښوونيزو فرصتونو په برابرولو کې خصوصي سکتور او مدني ټولنې فعاله ونډه ترسره کړې ده.

د ښوونيزو چوپړتياوو په وړاندې کولو کې د خصوصي او عامه گډون د هڅونې له پاره د قانوني چوکاټ طرحه

د آسيا بنسټ ادارې ، د پلان او ارزونې لوي رياست او د پوهنې وزارت د خصوصي ښوونځيو رياست د درسي کتابونو د چاپ ، د کمپيوټري ټولګيو د ملاتړ ، د تخنیکي روزنيزو توکو د پراختيا ، د خصوصي سکتور په ملاتړ د ښوونځيو جوړول او د خصوصي ارزانه ښوونځيو ملاتړ په برخو کې د عامه گډون د څرنگوالي په اړه څرګنده طرحه چمتو کړې او په دې هکله څو غونډې هم تر سره شوې دي.

د ښوونيزو چوپړتياوو په څارنيز بهير کې د مدني ټولنې د شاملولو په موخه ، څارنيز ميکانيزم چمتو شوی او د مدني ټولنې د بېلابېلو گروپونو سره شريک شوی دی ، چې د وروستي کېدو وروسته پلي کېږي. د دې ميکانيزم پر مټ به د مدني ټولنې غړي د پوهنې پروگرامونو له کړنو او تطبيق څخه عملي څارنه سرته ورسوي.

2.8 منځمهاله پايله) په لرې سيمو کې د ښوونځيو/روزنيزو مرکزونو شوراى د نجونو د ښوونې او روزنې او مهارتونو د زده کړې په ملاتړ په فعال ډول ونډه اخېستې ده.

د ښوونځيو د اداري شوراګانو جوړول او د هغو وړتيا لوړول

د ښوونځيو اداري شوراګانې د معياري فورمو پر بنسټ چې شل پوښتنې لري په لومړيتوب کې نيول شوي دي ، دا کړنلاره د لومړي ځل له پاره په 1392 کال کې په ټول افغانستان کې وکارول شوه.

د اقرا پروژې پورې تړلې د ښوونځي 14 شوراګانې نوې فعالې شوې دي. د نوموړو شوراګانو په تاسيس سره د ښوونځيو د ټولو اداري شوراګانو شمېر د هېواد په کچه 14501 شوراګانو ته رسېږي چې له هغې ډلې څخه 7466 شوراګانې قوي او فعالې دي او پاتې شوراګانې په بېلابېلو کټګوريو (منځنۍ ، کمزورې او غير فعال) کې قرار لري. د ښوونځيو د شوراګانو دغو وړتيا د بودجې د نشتون له کبله نه ده لوړه شوې.

2.9 منځمهاله پايله) د سيمې د خلکو/ټولنې له خوا له ښوونې او روزنې څخه ملاتړ شوی دی.

د ښوونځيو د شوراى ګانو له لوري د خلکو د مرستو (نقدو پيسو، بيارغونې، ځمکې، جنسونو، چوپړتياوې) راټولول

د پوهنې په بېلابېلو برخو کې د پوهنې وزارت ارزښت لرونکي کړنې ترسره کړي ، چې له امله يې د پوهنې د شوراګانو د مديريت او د ښوونځيو د اداري شوراګانو د وړتيا لوړولو لامل شوی دی. د پوهنې په برخه کې د خلکو له لوري د 52,206,061 افغانيو په ارزښت مرستې چې نقدې پيسې ، بيارغونه ، ځمکه ، جنسونه ، چوپړتياوې او ... پکې شامل دي تر سره شوي او د ښوونځيو د شوراګانو له خوا راټولې شوې دي.

د تړل شويو ښوونځيو بيا پرانيستل

د قرنطين څخه وروسته په دوو پړاوونو کې د ښوونځيو د بيا پرانيستلو په موخه ، دوه لارښودونه چمتو شوي چې پر مټ يې د ښوونځيو د اداري شوراګانو د هڅو او د پوهنې د شوراګانو او ټولنيز خوځښت رياست د مرکزي ټيم د لارښوونو سره سم ، 4 بابه تړل شوي ښوونځي په قندهار او

کاپيسا ولايتونو کې د زده کوونکو پرمخ پرانېستل شوي دي. د نوموړو ښوونځيو په بيا پرانېستلو سره زده کوونکو ته په اړوندو ښوونځيو کې د زده کړې د دوام زمینه برابره شوې ده.

د ښوونځي په کچه د سرچينو د وېشلو او مدیریت له پاره د لاسو او مقرراتو طرحه

ښوونځيو ته د مالي سرچينو د وېشلو لارښود چمتو او پراختيا ورکړل شوې ده، خو د کمکي سرچينو وېش د بودجې د نشتون او کرونا وېروس د خپرېدو له امله نه دی تر سره شوی.

د ښوونځيو د اداري شوراگانو له فعالیتونو څخه څارنه

د 1399 کال په اوږدو کې د ښوونځيو 123 اداري شوراگانې په کابل ښار کې تر څارنې لاندې نیول شوي دي. د کابل ښار په 18 بابه ښوونځيو کې نمونه یی غونډې ترسره شوي دي.

10.2. منځمهاله پایله) دخوانانو له پاره د مهارتونو له اهمیت څخه ټولنه پوره پوهاوی لري.

د عامه پوهاوي د پروگرامونو ترسره کول

د ښوونې او روزنې د اهمیت په اړه د ښوونځيو د شوراگانو، د جوماتونو د ملا امامانو، ټوليزو رسنيو او څارنيزو ټيمونو له لارې د ولسواليو او ولايتونو په کچه د عامه پوهاوي پروگرامونه تر سره شوي دي، چې په پایله کې د دې لامل شوی، تر څو د سيمې خلک د ښوونې او روزنې له اهمیت څخه پوره پوهاوی تر لاسه کړي او خپل ماشومان ښوونځي ته واستوي.

11.2. منځمهاله پایله) ټولنو د معياري چوپړتياوو له وړاندې کولو څخه په فعاله توګه څارنه تر سره کړې.

د پوهنې له چوپړتياو څخه د مدني ټولنې فعاله څارنه

په 1399 کال کې د والدينو د لازياتو مرستو په موخه، د پوهنې وزارت د ښوونې او روزنې پر کیفیت او روڼتيا د مدني ټولنې د اغېزمنې څارنې طرحه د مدني ټولنې او اړوندو ادارو په سلا مشورې سره تدوين او تصويب کړه. په دې طرحه کې د هغو ښوونځيو لپاره چې شوراى نلري شوراى جوړيږي او هغه ښوونځي چې شوراى لري شورا گانې يې پياوړې کېږي.

همدارنگه له پوهنې څخه ګډه څارنه د پوهنې د تخنیکي ټيم، خلکو او مدني ټولنې له لوري ترسره کېږي چې دا موضوع د خلاصې حکومتولۍ تر نوم لاندې چې د جمهوري رياست د چارو ادارې لخوا پر مخ وړل کېږي هم پکې شامل دی. د خلاصې حکومتولۍ په پروګرام کې د پوهنې وزارت دا لاندې دوه ژمنې شاملې دي:

1. د پوهنې د معلوماتي سيستم سمون او پياوړتيا چې د اداري اصلاحاتو او ملکي خدمتونو خپلواک کمپسيون د بشري سرچينو د معلوماتي سيستم سره تړلی وي، څېړنيز او پرتله ايز رپوټونه وړاندې کړي او ټول ښاريان د خپلو اړتياوو سره سم هغه ته لاسرسۍ ولري.

2. له پوهنې څخه په څارنه کې د خلکو او مدني ټولنې ونډې او پياوړتيا لپاره د ميکانيزم رامنځ ته کول
د پورته دوو ژمنو په اړه، د پوهنې وزارت کوتلي او عملي گامونه تر لاس لاندې نيولي، عملياتي پلان چمتو شوی چې د اړوندو ادارو او مسؤلينو سره په بېلابېلو برخو کې مرسته کوي.

3: د اغېزمن، روڼ او ځواب ويونکي مدیریت برخه

ټوليزه موخه: په روڼ، ارزانه او اغېزمنه توګه د مرکز او ولايتونو په کچه کیفیت لرونکو او انډوليزو ښوونيزو چوپړتياو د وړاندې کولو لپاره د اغېزمن، روڼ او ځواب ويونکي مدیریت پراختيا او پياوړتيا.

1.3. منځمهاله پایله) په پایلو ولاړ تشکيلاتي جوړښت او قانوني چوکاټ د دندو د لايحې او ځانګړو وړتياو سره يوځای پراختيا موندلې ده

د پوهنې وزارت د تشکيلاتي جوړښت سمون

د پوهنې وزارت او اداري اصلاحاتو او ملکي خدمتونو خپلواک کمپسيون په يو ځانګړې تخنیکي غونډه کې د HRMIS په نوي سيستم کې د تشکيل تطبيق او ثبتولو په موخه د یاد کمپسيون د هوکړې سره سم پریکړه وکړه تر څو په لومړي ګام کې د 1398 کال منل شوی تشکيل په نوي

سیستم کې ثبت کړي او وروسته له هغې د 1399 کال د وړاندیز شوي تشکیل پر طرحه باندې کار پیل کړي. د ترلاسه شوي راپور له مخې د 1398 کال تشکیل د تخنیکي ټیم له لوري په نوي سیستم کې شامل شوی او د سیستم اړتیاوې هم ورسره شریکې شوې دي، خو یاد سیستم د 1399 کال تشکیل د تطبیق له پاره چمتو نه دی. له همدې امله، د اداري اصلاحاتو او ملکي خدمتونو د پخواني فارمټ سره سم د 1399 کال په وړاندیز شوي تشکیل باندې کار پیل شوی او ټولې برنامې عملاً تر کار لاندې دي.

سره له دې چې د ملکي خدمتونو په ادارو کې د سیستمونو د پراختیا واک د اداري اصلاحاتو او ملکي خدمتونو خپلواک کمېسیون ته سپارل شوی دی، له دې امله د پوهنې وزارت د اداري اصلاحاتو او ملکي خدمتونو کمېسیون سره هوکړه لیک لاسلیک کړی چې پر مټ د بشري سرچینو د هر اړخیز سیستم د جوړولو چارې روانې دي او تر دې مهاله د اداري اصلاحاتو او مسلکي خدمتونو کمېسیون له خوا د بایوگرافیک او بایو متریک، تشکیل او سوانحو ماډیولونه 100٪ بشپړ شوی او د بشري سرچینو د مدیریت ماډیولونه د پراختیا په حال کې دي. د یادولو وړ ده چې یو د HRMIS له ماډیولونو څخه د کارکوونکو او ښوونکو د سوانحو ماډیول دی چې د یاد سیستم پراختیایي چارې د اداري اصلاحاتو او ملکي خدمتونو د کمېسیون له لوري بشپړې شوې دي.

په نوي سیستم کې د کارکوونکو د اصلاح شویو احصایوي معلوماتو بیا ثبتول

د وروستي رپوټ له مخې، د پوهنې وزارت د 214,000 تنه کارکوونکو بایوگرافیک معلومات په نوي سیستم کې شامل شوي دي. همداراز د تشکیل د شته کارکوونکو، د کارکوونکو ثبت او د معاشونو د ورکړې معلومات د کارکوونکو ډیټابیس ته لېږدول شوي دي. د دې سربېره، د کارکوونکو د ډیټابیس د کارولو په اړه د مرکز او ولایتونو د کارکوونکو د روزلو په برخه کې د اداري اصلاحاتو او ملکي خدمتونو د خپلواک کمېسیون سره په همغږۍ کوټلي گامونه اخیستل شوي دي.

د گمارنې معلوماتي سیستم ته په ډیټابیس کې د بست د رامنځته کولو، غوښتونکي ته د بست تعیینول، د بست، جنسیت، گمارنې ډول، ملیت او د بست ډول پر بنسټ د کارکوونکو د گمارنې بهیر په اړه رپوټ وړاندې کولو په موخه پراختیا ورکړل شوې او پلي کېږي. سربېره پردې، د 1398 کال د منل شوي تشکیل د احصایوي سقف معلومات چې 264,498 تنو ته رسیږي، د اداري اصلاحاتو او ملکي خدمتونو د خپلواک کمېسیون په مرسته د HRMIS په سیستم کې ثبت او بشپړ شوي دي او د 1398 کال د تشکیل سقف معلومات هم په HRMIS سیستم کې ثبت شوي دي.

د پوهنې وزارت د کارکوونکو بایومتریک بهیر (اطلاعاتو ثبتول)

د پوهنې وزارت د کارکوونکو د اطلاعاتو د ثبت بهیر د 1397 کال د کب په میاشت کښې د اداري اصلاحاتو او ملکي خدمتونو د خپلواک کمېسیون په مرسته د معاشونو د وېشلو، د خیالي کارکوونکو په پېژندلو، له بدې اخیستنې څخه د مخنیوي او د پوهنې وزارت د تشکیل په اړه معلوماتو ته د لاسرسي په برخو کې د روڼتیا په موخه پیل شوی دی.

د دې بهیر په ترڅ کې تر دې دمه د پوهنې وزارت 84٪ سلنه کارکوونکي او ښوونکي د HRMIS په سیستم کې ثبت شوي دي. د بایومتریک بهیر د چټکتیا په موخه، هر اړخیز او اړین چمتو والی نیول شوی، ترڅو د اداري اصلاحاتو او ملکي خدمتونو د خپلواک کمېسیون په مرسته یاد بهیر ژر تر ژره بشپړ شي.

د بشري سرچینو مدیریت د هر اړخیز معلوماتي سیستم پراختیا او ښه والی

په روان 1399 کال کې د معلوماتي سیستم 5 سیسټمونه (د دندو مدیریت سیستم، د روزنیزو اړتیاو د ارزولو سیستم، د سوانحو سیستم، د مراجعینو د ثبت سیستم او د کارکوونکو د گمارنې معلوماتو د ثبت سیستم) چمتو شوي دي او د بشري سرچینو مدیریت هر اړخیز معلوماتي سیستم د تنظیمولو په موخه څو فرعي سیستمونو ته اړتیا ده تر څو نوموړی سیستم بشپړ شي.

د کارکوونکو ډیټابیس د کارولو په برخه کې د مرکز او ولایتونو کارکوونکو روزل

د 1399 مالي کال په اړدو کې د بشري سرچینو د مدیریت معلوماتي سیستم په برخه کې د معلوماتي سیستم کارپوهانو د 12 ولایتونو کارکوونکو ته روزنه ورکړې او د پاتې ولایتونو د کارکوونکو روزنه روانه ده.

د وظیفوي بیا کتنې (Functional Review) بشپړول

جوړښتي او وظیفوي بیا کتنه بشپړه شوې ده چې په پایله کې د ښوونې او روزې د اصلاحاتو سند چمتو، وروستی او د منظوری په موخه د جمهوري ریاست لور مقام سره شریک شوی دی.

3.2 منځمهاله پایله) د خدمتونو د وړاندې کولو او د متقابلې مرستې او ګډون د قرارداد میکانیزمونه او طرز العملونه اصلاح او یا رامنځته شوي دي.

د ښوونې او روزنې د پراختیا او ښه والي لپاره د ګډون آسانتیا برابرول او د ملي او نړیوال ملاتړ ترلاسه کول

په 1399 کال کې د پوهنې وزارت او مرستندویه مؤسسو او دولتي ادارو تر منځ د مرستو 50 هوکړه لیکونه په بېلابېلو برخو لکه سیمه ایزې او چټکې زده کړې، سواد زده کړې، وړتیاوو لوړول، کانکور چمتووالی، ښوونکو روزنه، د ښوونځیو ودانۍ جوړول او نورو برخو کې د هېواد په بېلابېلو

سیمو کې د تطبیق په موخه لاسلیک شوي دي، چې په پلې کېدو سره یې شاوخوا 45 زره زده کوونکي په مستقیم ډول د ښوونې او روزنې تر پوښښ لاندې راغلي او د مرستندویه مؤسسو د پروژو له کټو څخه برخمن شوي دي.

3.3 منځمهاله پایله) پر پایلو او نورم ولاړ د سرچینو د وېش سیستم د انډولیزو خدمتونو د وړاندې کولو په موخه پلي شوی دی.

د سرچینو د تخصیص له پاره د پایلې او نورم برښت د معیارونو

ټاکل او پلي کول

د پوهنې وزارت د پایلو پر بنسټ د بودجې ورکولو بهیر پیل کړی دی. د پوهنې وزارت له انده دا بهیر به د پوهنې د ولایتي ریاستونو او ولسوالۍ آمریتونو د بودجې او لګښت په اړه معلومات وړاندې کړي. له همدې امله د پایلو او نورم پر بنسټ د بودجې د تخصیص میکانیزم په 1398 کال کې چمتو شوی چې پر مټ به یې د سرچینو تخصیص د ولایتونو په کچه (ښاري او کلیوالي سیمو) کې په انډولیزه توګه ووېشل شي. د دې میکانیزم له مخې تمه وه چې په 1399 کال کې د 22 ګډو (جنسونو او خدمتونو) له پاره بودجه په ازماښتي ډول پلې شي، خو د بودجې د کمښت او قرنطین له کبله یاده چاره تر دې دمه نه دی پلې شوې.

3.4 منځمهاله پایله) د پلان جوړولو، مدیریت او په آغیزمنه توګه د ښوونیزو چوپړتیاو د وړاندې کولو په موخه وړ او په کارېوه انساني سرچینې په دندو ګمارل شوې دي.

د ښوونځیو په اړتیا وړ بستونو کې د رشتې سره سم د ښوونکو ګمارل

د ښوونکي د 740 پنځم او شپږم بستونو ټولیزه آزموینه د 1399 کال د وږې په میاشت کې په کابل ښار او ولایت کې د اداري اصلاحاتو او ملکي خدمتونو د خپلواک کمېسیون له لوري د پوهنې وزارت سره په همغږۍ ترسره شوه.

د پوهنې وزارت نوماند او سرپرسته وزیره آغلې رنگینه حمیدې د ښوونکو بستونو د آزمویني بهیر له پیلېدو څخه خوښې څرګنده کړه او زیاته یې کړه چې دا بهیر به د روڼ تیا او د وړتیا اصل په پام کې نیولو سره پر مخ ولاړ شي.

د کابل ښار او ولایت د ټولیزې آزمویني پایلې د اداري اصلاحاتو او ملکي خدمتونو د کمېسیون له خوا اعلان شوي چې په پایله کې د ښوونکو بستونو د 676 تنو بریالیو نوماندانو

نوملر چې 256 تنه يې ښځينه دي پوهنې وزارت ته راستول شوی او د بشري سرچينو د لوي رياست له لوري د عمومي زده کړو په تشو بستونو کې په دندو گمارل شوي دي.

د دې سربېره د ښوونکو او اداري کارکوونکو د 10000 څخه زيات 5 او 6 بستونه د هېواد په 33 ولايتونو کې په دوو راتلونکي پړاوونو کې اعلان ته سپارل کېږي ، چې د لومړي پړاو بستونه د هېواد په 18 ولايتونو کې د اداري اصلاحاتو او ملکي خدمتونو د کمېسيون له لوري د پوهنې وزارت سره په همغږۍ آزادو سياليو ته سپارل شوي خو پايلې يې تر دې دمه نه دي روښانه او د پاتې 15 ولايتونو د بستونو توليزه آزمويڼه د اخيستلو له پاره چمتو ده.

په ښارونو او کليو کې د قراردادي ښوونکي به توگه د ښځينه ښوونکو گمارل

د ښځينه ښوونکو د گمارنې بهير د کرونا وېروس د خپرېدو له امله ځنډول شوی دی. د 1399 کال په اوږدو کې د هېواد د تودو سيمو د 7 ولايتونو د 2020 تنه ښځينه ښوونکو قراردادونه چې مخکې گمارل شوي وې تر کار لاندې وه چې د هغې له ډلې څخه شاوخوا 900 قراردادونه د څلورو ولايتونو څخه ترلاسه شوي دي.

د اسلامي زده کړو په مرکزونو کې د رشتې سره سم د مدرسينو گمارل

د اسلامي زده کړو په برخه کې د اداري اصلاحاتو او ملکي خدمتونو د اعلان شويو پايلو سره سم ، 50 تنه مدرسين چې 15 تنه يې ښځينه دي د توليزې آزمويڼې له لارې په کابل ښار او ولايت کې په دندو نوي گمارل شوي دي. د نويو مدرسينو په گمارلو سره د اسلامي زده کړو د مرکزونو د ټولو مدرسينو شمېر 8182 تنو ته چې 663 تنه يې ښځينه دي زياتوالی موندلی دی.

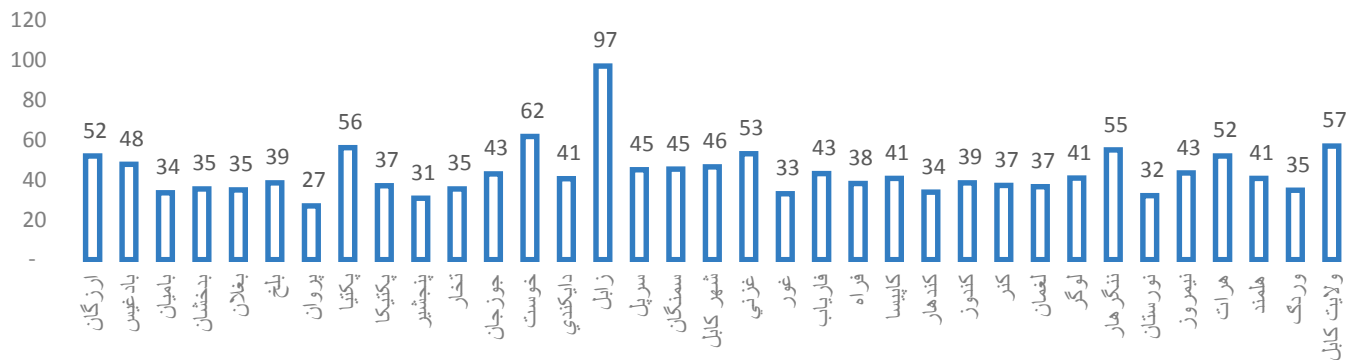
د ښوونکو روزنې په مرکزونو کې د رشتې سره سم د ښوونکو گمارل

د ښوونکو گمارنه د اداري اصلاحاتو او ملکي خدمتونو د خپلواک کمېسيون او پوهنې وزارت د بشري سرچينو د لوي رياست له خوا ترسره کېږي ، د 1399 کال په اوږدو کې د ښوونکو روزنې لوي رياست 23 تش بستونه د ور او په شرايطو برابر کسانو د گمارنې په موخه اعلان ته سپارل شوي وو ، دم گړۍ د 529 تنو نومانندانو سندونه کتل شوي دي. د توليزې آزمويڼې له لارې 5 تنه غړي چې 2 تنه يې ښځينه دي د ښوونکي روزنې په لوي رياست کې گمارل شوي دي.

د سواد زده کړې د کورسونو له پاره د ښوونکو گمارل

د سواد زده کړې په کورسونو کې 3173 تنه ښوونکي چې 1230 تنه يې ښځينه دي گمارل شوي دي. د ټولو پروگرامونو په ښوونيزو مرکزونو کې د نويو ښوونکو په گمارنې سره له يوې خوا د ټولو ښوونکو شمېر (حق الزحمه ، قراردادي ، اجير او نور ښوونکي) د هېواد په ښوونيزو مرکزونو کې 225,857 تنو ته چې 75,630 تنه يې ښځينه دي زياتوالی موندلی ، او له بل پلوه د زده کوونکي د نسبت نورم پر ښوونکي د برنامو د ښوونيزو مرکزونو په ټولو دورو کې په منځني او ملي کچه 1:43 ته رسېږي چې د پوهنې وزارت د ټاکل شوي نورم په پرتله (1:35) معياري نه دی او د زده کوونکو د شمېر په پام کې نيولو سره زياتو مسلکي ښوونکو گمارنې ته اړتيا ليدل کېږي. په لومړنۍ دوره کې د زده کوونکي نسبت پر ښوونکي نورم 1:40 ، په منځنۍ دوره کې 1:35 او په لېسه دوره کې 1:30 چې په اوسط ډول 1:35 کېږي ټاکل شوی دی. دا نورم ، د زده کوونکو او ښوونکو شته ارقامو ته په کتو په ولايتونو کې سره توپير لري ، چې د زده کوونکي نسبت پر ښوونکي تر ټولو لوړ نورم په زابل ولايت کې 1:97 ، په پکتيا کې 1:56 ، په خوست کې 1:62 ، په کابل ولايت کې 1:57 او په ننګرهار ولايت کې 1:55 دی. د زده کوونکي نسبت پر ښوونکي تر ټولو لږ نورم د زده کوونکو کميت ته په کتو په منځنۍ توگه په پروان ولايت کې 1:27 ، په پنجشير ولايت کې 1:31 ، په نورستان ولايت کې 1:32 او په غور ولايت کې 1:33 دی.

په ټولو پروگرامونو کې د زده کوونکي نسبت پر ښوونکي

د بدلون پروگرام له لارې د کلیدي بستونو ګمارنه

په 1399 کال کې پلان شوې وه چې 30٪ کارکوونکي د بدلون پروگرام له لارې د پوهنې وزارت په کلیدي بستونو کې وګمارل شي، د بشري سرچینو د ترلاسه شوي رپوټ پر بنسټ، 15٪ نارینه او 2٪ ښځینه کارکوونکي د بدلون پروگرام له لارې د دې وزارت په کلیدي بستونو کې په دندو ګمارل شوي دي.

د پوهنې وزارت د وړتیا لوړولو پلان جیتو کول او پلي کول

د پوهنې وزارت بشري سرچینو لوی ریاست د وړتیا لوړولو واحد، تر پوښښ لاندې د 7 ولایتونو د کارکوونکو د وړتیا لوړولو پلان د 5,061 اداري کارکوونکو د روزلو په موخه چمتو کړی دی. د روزنیز پلان سره سم، د 795 تنه کارکوونکو چې 156 تنه یې ښځینه دي د روزنیزو اړتیاوو ارزونه د مرکز او ولایتونو په کچه تر سره شوي ده. د دې ارزونې سره سم، 651 تنه کارکوونکي چې 86 تنه یې ښځینه دي په 5 ولایتونو کې تر روزنې لاندې نیول شوي دي.

د ارزونې د پایلو پر بنسټ د کارکوونکو ارزونه او د هغوئ د بست او قدم لوړول

د پوهنې وزارت کارکوونکي هر کال د ملکي خدمتونو د قانون سره سم ارزول کېږي. د بشري سرچینو لوی ریاست د کړنو د ارزولو د آمریت د رپوټ پر بنسټ، په 1399 کال کې 54247 تنه کارکوونکي ارزول شوي دي، چې له هغې ډلې څخه 46847 تنو (19014 تنه ښوونکو، 7191 تنه مامورینو او 1561 تنه خدماتي کارکوونکو) قدم لوړ شوی دی. همداراز، د 7400 تنه کارکوونکو بست لوړ شوی دی. د یادولو وړ ده، چې د خدماتي اجیرانو ارزونه چې د ولایتونو په کچه ترسره شوي ده، په پورته ارقامو کې شامل نه دي. د رسمي کارکوونکو سربېره، پراختیایي کارکوونکي هم په کلنۍ توګه د اړوندو ریاستونو له لورې د دندو د لایحې او کلنۍ کړنو سره سم تر ارزونې لاندې نیول شوي دي.

په پوهنې وزارت کې د ښځینه کارکوونکو د کاري چاپیریال څخه څارنه

د جنډر واحد آمریت او د اداري اصلاحاتو او ملکي خدمتونو خپلواک کمېسیون، د پوهنې وزارت د لویو ریاستونو د ښځینه کارکوونکو له پاره د کاري ستونزو لکه: تحصیلي آسانتیاوې، په لوړو بستونو کې د ښځو د لږ حضور او د خدمت دننه روزنیزو کورسونو او پروګرامونو ته د هغوئ د ورپېژندلو د څرانګوالي د حل په اړه پوښتنلیکونه وېشلي دي، چې د هغه پر مټ به په ادارو کې د ښځو د شتون او جنسیتي برابري د رامنځته کولو له پاره ښکاره پالیسي عملي او پلي شي.

3.5 منځمهاله پایله) د سرچینو د اغېزمن مدیریت لپاره د روڼتیا د ښه والي، او له فساد سره د مبارزې سیستمونه رامنځته شوي دي.

د فساد پر وړاندې د مبارزې د کمېټې جوړول او د فساد سره د مبارزې ستراتیژۍ د عمل پلان جوړول او پلي کول

د اداري فساد سره د مبارزې ستراتیژۍ ته د مخه پراختیا ورکړل شوې ده چې پر مټ یې هر کال د عمل پلان چمتو او پلي کېږي. د 1399 مالي کال په اوږدو کې د اداري فساد سره د مبارزې د عمل پلان مسوده چمتو شوې او د اداري فساد سره د مبارزې د ځانګړي سکرټریټ سره شریکه شوې ده. یاد پلان د ښوونځیو د سروې د رپوټ سره سم چې د احصایې او معلوماتو د ملي ادارې له لوري ترسره شوې ده بیا کتل کېږي او د وروستۍ کېدو وروسته عملي کېږي.

همدارنګه د لاروښتیا په موخه، د پوهنې وزارت سره په نږدې همغږۍ، د میک کمېټې له لوري ارزونه تر سره شوې او د میک کمېټې د سپارښتنو له پلي کېدو څخه منظم رپوټونه چمتو شوي او شریک شوي دي. د سپارښتنو له پلي کېدو څخه د وروستۍ سروې په پایله کې چې د میک کمېټې له لوري ترسره شوې، له ټولو 113 سپارښتنو څخه 70 سپارښتنې په بشپړ ډول سره پلي شوي او پلان شوې پایلې په لاس راغلي دي.

د عادي او پراختیایي بودیجو او ځانګړو قضیو په برخو کې د پوهنې وزارت له ټولو ادارو څخه د کلنۍ پلټنې او کتنې ترسره کول.

د تدارکاتو او داخلي کنټرول د سیستم د پیاوړي کولو په موخه، د پوهنې وزارت د داخلي پلټنې (تفتیش) ریاست دنده لري، ترڅو د ولایتونو د پوهنې ریاستونو د دولتي او پراختیایي ځانګړې شوې بودیجې د لګښت څرنګوالی او تخصیص په منظم ډول د یو ځانګړي کاري پلان له مخې تر پلټنې او کتنې لاندې ونیسي، او د بودیجې د لګښت او نه لګښت اندازه په ډاګه او اړوندو مسوولینو ته اړین قانوني وضاحت وړاندې کړي، ترڅو د هغه په رڼا کې د کړنو له بهیر او بودیجې له تطبیق څخه د مرکزي، ولایتي او ولسوالیو ادارو په کچه آغېزمنه څارنه ترسره او تر څنګ یې ځانګړو قضیو او قانوني سرغړونو ته هم اړینه رسېدنه وشي.

په ټولو کچو کې د داخلي پلټنې ترسره کول.

د پوهنې وزارت داخلي پلټنې ریاست مسؤلیت لري ترڅو د داخلي پلټنې د کړنو میکانیزم د پوهنې وزارت د پراختیایي ګډونوالو په مرسته او د هغه تړاو د بهرنۍ پلټنې د فعالیتونو سره سم پیاوړی کړي.

په 1399 مالي کال کې، د پوهنې وزارت د داخلي پلټنې ریاست د عادي بودیجې په برخه کې د پوهنې 286 ادارې او د پراختیایي بودیجې په برخه کې 75 ادارې د داخلي پلټنې په پلان کې شامل کړې وې. دې ریاست 193 ټوکه پلاني او ځانګړې دوسیې تر پلټنې لاندې نیولي چې له هغې ډلې څخه 27 ټوکه پلاني او 121 ټوکه ځانګړې دوسیې دي. له ټولو دوسیو څخه 45 ټوکه دوسیې د دې ریاست په اړوند مدیریټونو کې تر دوران لاندې دي چې د پایلو رپوټ یې تر دې مهاله نه دی بشپړ شوی. 25 ټوکه دوسیې د جرمي وصف له امله د لا څېړنې په موخه د لوې څارنوالۍ مقام ته محول شوي دي. 4 ټوکه دوسیې د 101 آسمایي زون قوماندانۍ او 3 ټوکه دوسیې د افغانستان د اسلامي جمهوریت د عدلیې محترم وزارت ته استول شوي دي. 114 ټوکه هدایتي دوسیې وې چې پایلې د لارښوونو او سپارښتنو د تطبیق په موخه اړوندو څانګو ته اخبار شوي او د تطبیق په اړه یې ډاډ غوښتل شوی دی.

د پراختیایي بودیجې په برخه کې د ایکویپ پروګرام د 1397 کال د مالي، بشري سرچینو او تدارکاتي چارو کتنه، د اقرا د پي پي پروګرام د 1397 کال د مالي او بشري سرچینو چارو کتنه او د اقرا پروګرام د 1398 کال د تدارکاتي چارو کتنه تر سره شوې او د رپوټ اداري پړاوونه یې بشپړ شوي او د پوهنې وزارت د مقام منظوری وروسته به د اړوندو ادارو سره شریک شي.

همداراز، په 1399 مالي کال کې د پلاني کتنو سره سره، 16 موده ځانګړې قضیې چې د داخلي پلټنې ریاست له لوري استول شوې وې تر پلټنې لاندې نیول شوي او رپوټ یې وړاندې شوی دی. همدارنګه په 1399 کال کې د اقرا پروګرام د 1398 کال د مالي چارو کتنه او د اقرا پروګرام د 1398 کال د بشري سرچینو د چارو کتنه روانه ده چې رپوټ یې د کتنو او پلټنو د بشپړېدو وروسته وړاندې کېږي.

د ځانګړو قضیو په برخه کې، 452 قضیې په پلان کې شامل شوې وې، چې له هغې ډلې څخه د 1399 کال تر پایه 89 ځانګړې دوسیې تر پلټنې لاندې نیول شوي دي چې د پایلو رپوټ یې د لارښوونو او سپارښتنو د پلي کېدو په موخه اړوندو ادارو ته محول شوی دی. د دې سربېره، مالي لاسته راوړنې چې د پلټنې بهیر د پلي کېدو له امله د معاشونو او ماکولاتو د اضافي اخېستلو او د قراردادي شرکتونو د ځنډ جریمو څخه په لاس راغلي په لاندې توګه دي:

د دولت د وارداتو حساب ته له ټولو 22,401,416.5 بېرته ستنېدونکو افغانیو څخه 2,780,822 افغانۍ تر لاسه شوي او 19,620,594.5 افغانۍ په دوران کې دي.

3.6 منځمهاله پایله) له فعالیتونو څخه د آغېزمنې څارنې او ارزونې سیستم پلي شوی دی.

د معلوماتي ټکنالوژۍ پراختیا

د ولایتونو د پوهنې په ریاستونو کې د معلوماتي ټکنالوژي زیربنا جوړول او د مرکز سره نښلول

د ولایتونو د پوهنې ریاستونو ټولې شعبې د نیتورک جوړیدو څخه برخمنې شوي دي ، د مرکز او ولایتونو په کچه ډیټا سنټر او tv Hill و Disaster recovery سیستم هم د ټلوویزیون په غره کې نصب شوی دی. د ولایتونو پوهنې ټول ریاستونه د وزارت مرکزي سیستم سره نښلول شوي ، چې همدا اوس په 34 ولایتونو کې د EMIS/SMIS/PAYROLL/BPET/Inter net او نورو خدمتونو څخه ګټه اخلي او په څلورو ولایتونو (دایکنډی ، نیمروز ، نورستان ، ارزګان) کې د سټلایټ له لارې او نور پاتې ولایتونه د روشن نیتورک شبکې له لارې نښلول شوي دي. په وروستي پړاو کې همدې سیستم ته د ولسوالیو پوهنې آمریتونو او ښوونځیو په کچه هم پراختیا ورکول کېږي او عملي کېږي. د یادولو وړ ده ، چې د ټولو ولایتونو پوهنې په ریاستونو کې د ویدیو کنفرانس سیستم نصب او رامنځته شوی او دم ګرۍ د پوهنې ټول ولایتي ریاستونه کولی شي چې د ویدیو کنفرانس سیستم له لارې د مرکز سره ونښلېږي. د برېښنایي حاضری سیستم د مخه په آزمایشي ډول د پوهنې په وزارت کې نصب او فعال شوی وه چې د نا سمې ګټې اخېستنې له امله غیر فعال شو.

همداراز ، د پوهنې وزارت د ډیټا سنټر د ساتنې سیستم چې پخوا فعال شوی وه ، د ورځینو تخنیکي چارو د ګړندیتوب په موخه پراختیا ورکړل شوې ده او د تخنیکي ټیم له لوري په دوامداره توګه چک او څارل کېږي.

د پوهنې اداري معلوماتي سیستم ته د پوهنې وزارت د ښکېلو اړخونو او عمومي لاسرسي آسانتیا برابرول

ټولې پالیسۍ ، نورمونه ، پلانونه ، بودجه او رپوټونه د پوهنې وزارت د ویب پاڼې او همدارنګه د مجازي پاڼو له لارې د ټولو په واک ورکړل شوي او اطلاعاتو ته د لاسرسي برخه د پوهنې وزارت په ویب پاڼه کې په نورمال ډول د اړوند څانګې د مسؤل له لوري په معلوماتو نوې کېږي.

په مرکز او ولایتونو کې د خصوصي ښوونځیو د جواز سیستم پراختیا

دې سیستم ته دا ډول پراختیا ورکړل شوې چې د مرکز او ولایتونو په کچه په آنلاین ډول فعال دی او د مرکز او ولایتونو په کچه هر کس چې د خصوصي ښوونځیو د تاسیس له پاره په شرایطو برابر وي په آنلاین ډول چمتو شوې فورمه په دې سیستم کې ډکوي او ټول غوښتل شوي اسناد زیاتوي ، د اسنادو او معلوماتو د کتنې وروسته ، په هغه صورت کې چې کس د ښوونځي د تاسیس له پاره په شرایطو برابر وي او ټول غوښتل شوي سندونه بشپړ کاندې ، د فعالیت جواز ورته ورکول کېږي.

په مرکز او ولایتونو کې د لیلیو زده کوونکو د سیستم پراختیا

دا سیستم شاوخوا 26000 تنه زده کوونکي د هېواد په 7 ولایتونو کې تر پوښښ لاندې نیسي او یاد زده کوونکي د اړوندو ولایتونو په لیلیو کې د ورځې 130 افغانۍ تر لاسه کوي ، د نوموړو زده کوونکو شمېر د رامنځته شوې کمېټې له کتنې وروسته تایید او په سیستم کې ثبتېږي. تر دې د مخه یادې پیسې د لیلیو د مسوولینو له لوري زده کوونکو ته وېشل کېدې ، او اوسمهال د روڼتیا او حساب ورکولو په موخه هر زده کوونکي ته بانکي حساب جوړېږي او زده کوونکي کولی شي د بانک له لارې خپلې پیسې تر لاسه کړي.

د ښوونکو د څارنې او ارزونې سیستم پراختیا

دا سیستم داسې عیار شوی چې د ښوونیزې څارنې ولایتي او مرکزي غړي کولی شي د خپل ګرځنده موبایل له لارې چې پکې د مخه د ښوونکو د وړتیا ارزولو او کتنې فورم نصب شوی دی ، د ځای پر ځای شویو پوښتنو سره سم یاد فورم ډک کړي او په ورته وخت کې ډک شوي معلومات د څارنې غړو له خوا مرکزي سر ور ته لېږدول کېږي.

د ښوونیزو پروګرامونو له باره د نویو سیستمونو رامنځته کول او پراختیا (د بري لیکونو برېښنایي سیستم)

د بري لیکونو برېښنایي سیستم د هېواد په مرکز او 18 ولایتونو کې د رامنځته کېدو په حال کې دي. دا سیستم د هېواد په 13 ولایتونو کې رامنځته شوی او په آزمایشي ډول پلي کېږي او اوسمهال فعال دی ، یاد سیستم په 5 پاتو ولایتونو کې تر کار لاندې دي او ډېر ژر به بشپړ شي. د برېښنایي بري لیکونو د وېشلو بهیر یو په ټولو ولایتونو کې پلي او بشپړ شي.

د یو واحد او هر اړخیزه معلوماتي سیستم به اډانه کې د پوهنې د بېلابېلو معلوماتي سیستمونو یوځای کول

په واحد او هر اړخیزه معلوماتي سیستم کې د ټولو معلوماتي سیستمونو د یو ځای کولو مسؤلیت د جمهور رئیس د لارښوونې سره سم د احصایې او معلوماتو ملي ادارې ته سپارل شوی دی. د دې سیستم رامنځته کېدل د دې لامل شوی ترڅو د پوهنې د ادارو ورځېنۍ چارې په نورمال ډول او پر ټاکلي وخت سره تر سره شي او له بل پلوه په کړنو کې د روڼتیا او حساب ورکولو لامل شوی او د هر ډول فساد څخه مخنیوی شوی دی.

د پوهنې ستراتیژیک او عملیاتي پلان جوړونه

د پوهنې 10 کلن پلان د هېواد د پوهنې اړتیاوو پر بنسټ او د دوامداره پراختیا موخو د تعقیب په موخه جوړ شوی دی، ترڅو له یوې خوا د راتلونکي لسو کلونو له پاره د لارې نقشه و ټاکي او هم په لوړه کچه د پوهنې په برخه کې د ستونزو د حل کړنلاره وي؛ د دې سربېره، د 1399 کال عملیاتي پلانونه په ملي او ولایتي کچه هم جوړ او د اجرا په موخه وړاندې شوي دي. د یادولو وړ ده چې د هېواد د 18 ولایتونو له پاره درې کلنو (منځمهاله) پلانونو ته هم پراختیا ورکړل شوې ده.

د پوهنې وزارت د نوي معلوماتي سیستم بیا کتل او آزمویل (EMIS)

د پوهنې وزارت معلوماتي سیستم چې نوې پراختیا ورکړل شوې د تخنیکي ټیم له خوا آزمویل شوی دی چې په پایله کې په سیستم کې له 50٪ څخه زیات په نوملړ کې شامل شاخصونه بیا کتل شوي او آزمویل شوي دي. د سیستم د چک کولو او آزمویل رپوټ د CBA-USAID ادارې سره هم شریک شوی دی.

د (EMIS)، معاشونو او تشکلاتو په سیستمونو کې د ښوونځیو شمېر یو ډول کول

د پوهنې وزارت او د احصایې او معلوماتو ملي ادارې تر منځ د ښوونیزو مرکزونو د جغرافیایي نقطو او احصایوي معلوماتو د راټولولو او تصدیق کولو او د معلوماتي سیستمونو د ښلولو او پراختیا په موخه هوکړه لیک لاسلیک شوی دی، چې پر مټ یې د پوهنې وزارت ژمن دی ترڅو د پوهنې ستراتیژیک پلان موخو ترلاسه کولو او ښوونې او روزنې ته د انډولیز لاسرسي، د ښوونیزو مرکزونو جغرافیایي نقطو او احصایوي معلوماتو راټولولو او تصدیق کولو او معلوماتي سیستمونو د پراختیا له لارې د اړتیا وړ گامونه پورته کړي. په دې برخه کې پلان چمتو شوی او د هغه سره سم کړنې تر سره کېږي.

د 34 ولایتونو او کابل ښار 15608 بابه ښوونځیو ته د یو شان کولو د آنلاین سیستم له لارې په دریو سیستمونو (EMIS، معاشونو او تشکلاتو) کې کوډونه ورکړل شوي دي. د یو شان شویو ښوونځیو وروستی نوملړ د ولایتونو سره د ولایتي ټیم د تایید اخیستلو په موخه شریک شوی دی. دا فعالیت د پلان سره سم 93٪ پرمختګ لري.

د احصایې د تفصیلي رپوټ چمتو کول

په 1399 کال کې 35 احصایوي رپوټونه (ولایتي پروفایل) په دوو ملي (پښتو او دري) ژبو چمتو او د استفادې په موخه د پوهنې وزارت د ویب پاڼې له لارې خپاره شوي دي. سربېره پردې، د تېرو کلونو رپوټونه هم اطلاعاتو ته د لاسرسي په موخه د پوهنې وزارت پر ویب پاڼې خپاره شوي دي. د نوموړو رپوټونو په خپرېدو سره به له یوې خوا د ښکېلو خواوو معلوماتي اړتیاوې پوره کړای شي او له بل پلوه د سرچینو او پلان جوړولو د چمتو کولو بهیر آسانه کړي.

د اته مخیزه فورمو پر ځای به تېلټ کې د ارقامو د ثبت بهیر بېلي کول

له تېلټونو څخه په استفادې د احصایې او معلوماتو د راټولولو پلان د پوهنې وزارت د نورو ادارو لکه د ښوونیزې څارنې او ارزونې لوې ریاست او د بشري سرچینو د پراختیا لوې ریاست په همغږۍ چمتو شوی دی.

د احصایوي پوښتنلیکونو بیا کتنه

د احصایوي پوښتنلیکونو بیا کتنه د کرونا ویروس د خپرېدو له کبله نه ده ترسره شوې، خو د زده کوونکو د معلوماتو راټولولو په موخه احصایوي جدول جوړ او ولایتونو او ولسوالیو ته استول شوی او د اړتیا وړ معلومات راټول شوي دي.

د څارنې او راپور ورکولو سیستم پراختیا

د پلانونو له تطبیق څخه د څارنې او راپور ورکولو کړنلارو/طرز العملونو ته پراختیا ورکړل شوې او د علمي شورا د دارالانشا لخوا وروستی شوی او د منظوری له پاره چمتو دي.

د پوهنې وزارت ټول پلانونه ، بودیجې سندونه ، راپورونه ، پالیسی او نورمونه ددغه وزارت د ویب سایټ/پاڼې او نورو مجازي پاڼو له لارې د کټه اخیستونکو په واک کې ورکړل شوي دي.

د راپور ورکولو د تعقیب سیستم د مرکز او ولایتونو په کچه پلي شوی او د پلانونو په تطبیق او اطلاعاتو ته د لاسرسي په برخه کې روښتیا رامنځته شوې ده. د پلانونو له تطبیق څخه منظم رېپورتونه د ولایت او مرکز په کچه چمتو او وړاندې شوي دي. سربېره پردې ، د پلانونو له تطبیق څخه ځانګړي رېپورتونه د صلاحیت لرونکو چارواکو د لارښوونې او غوښتنې سره سم ، په لاندې توګه چمتو او په واک کې ورکړل شوي دي:

د 1399 کال د عملیاتي پلان د پرمختګ شپږ میاشتنی رېپورت چمتو او د پوهنې وزارت پر ویب پاڼه باندې خپور شوی دی. د پوهنې وزارت د 1399 کال د پراختیایي پروژو د پرمختګ میاشتنی او رېپورت رېپورتونه چمتو او د مالیې او اقتصاد محترمو وزارتونو ته استول شوي.

د څارنې او ارزونې کمیټې (میک) د سپارښتنو له تطبیق څخه د پرمختګ رېپورتونه چمتو او د ملاتړیزو سندونو سره یو ځای د یادې کمیټې ادارې ته پر ټاکلي وخت استول شوي دي.

د څارنې او رېپورت ورکولو سیستم د هېواد په 25 ولایتونو کې د 25 تنه تخنیکي کارکوونکو په ګمارلو سره د ولایتونو کچه ښه والی موندلی او د مرکز او ولایتونو په کچه د کارکوونکو د وړتیا لوړولو او د څارنې او رېپورت ورکولو سیستم د تطبیق په موخه د څارنې ، معلوماتو راټولولو او رېپورت ورکولو په اړه 500 تنه مرکزي او ولایتي کارکوونکو ته په بېلابېلو دورو کې روزنیز پروګرامونه په لاره اچول شوي دي. د دې سربېره ، د پایلو پر بنسټ د شاخصونو د ژمنو پر بنسټ چې د پوهنې وزارت او نړیوال بانک ترمنځ د اقرا په پروګرام کې ترسره شوی ، په 1399 کال کې د پایلو پر بنسټ د رېپورت ورکولو سیستم په 17 ولایتونو کې پلي شوی او د لومړي ځل له پاره د 2019/1398 کال پر پایلو ولاړ د پرمختګ 241 رېپورتونه (17 ولایتي او 224 د ولسوالۍ رېپورتونه) چمتو او د پوهنې وزارت د ویب پاڼې له لارې خپاره شوي دي. د پایلو پر بنسټ د رېپورت ورکولو د سیستم په تطبیق سره ، اطلاعاتو ته د لاسرسي کچه زیاته شوې او د رېپورتونو د چمتو کولو بهیر له فعالیت محور څخه پایلې محور ته پراختیا موندلی دی. د دې سربېره ، یادو رېپورتونو شته ستونزې په ډاګه کړي او د حل له پاره یې اړین وړاندیزونه وړاندې کوي او ترڅنګ یې د راتلونکي پلان جوړښت د هوډ نیونې په بهیر کې آسانتیا رامنځته کوي.

د پوهنې د پروګرامونو د عملیاتي پلان څخه د کلنۍ کتنې ترسره کول

د پلان او ارزونې لوی ریاست د څېړنې او ارزونې آمریت ، د څېړنې او ارزونې طرز العملونه د دې آمریت د پلان سره سم ، چمتو کړي دي.

د پوهنې د کلنۍ بیاکتنې رېپورت په مشورتي او اشتراکي ډول سره چمتو کېږي. د پوهنې د کلنۍ کتنې رېپورت په څرګندو ټکو لکه په 1399 کال کې د نصاب په بیا کتلو او د زده کوونکو او ستراتیژیک پلان په موخو باندې تمرکز لري.

د ښوونې او روزنې له وضعیت څخه د کلنۍ ګډې بیا کتنې تنظیمول او ترسره کول

کرونایي وضعیت ته په کتو ، ولایتي لیدنې نه دي ترسره شوي ، خو د مرکزي پروګرامونو او کابل ښار د ښوونیزو مرکزونو په کچه ارقام او معلومات راټول شوي او رېپورت یې د وروستي کېدو په حال کې دی.

د یادولو وړ ده ، چې د پوهنې د کلنۍ ګډې بیاکتنې رېپورت په کال کې یو ځل چمتو کېږي چې د ستراتیژیک پلان/عملیاتي پلانونو د موخو بیاکتنه پکې شامله ده ، او د بیاکتنې د تمرکز مشخص ټکي پکې هم شامل دي.

املاک او د ښوونکو د ژوند وضعیت ښه کول

په 1399 مالي کال کې د 33 ولايتونو په 319 سيمو کې 69,022 جريبه ځمکه د ښار گوټو د رامنځته کولو او جوړولو له پاره په پام کې نيول شوې ده ، چې له هغې ډلې څخه 4,377 جريبه ځمکې سروې چې د هستوګنې 7285 نمرې جوړوي په 8 ولايتونو کې ترسره شوې ده. د دې سربېره ، د هېواد په 16 ولايتونو کې د 224 بابه ښوونځيو د ودانيو جوړولو له پاره 716 جريبه او 84 متره مربع ځمکه تر لاسه شوې ده.

په 15 ولايتونو کې 13668 جريبه ځمکه چې 21412 نمرې کېږي په 33 سيمو کې د ادارو له خوا غصب شوې ده ، همداراز د پوهنې 27,336,000 متره مربع ځمکه او دوه موره نا تثبيت شوي جايدادونه چې د دولتي ادارو له خوا غصب شوي دي قضيه يې د دولت په قضايو کې تر دوران لاندې ده. د دې سربېره ، د پوهنې 45 جريبه جايدادونه او 10 موره نا تثبيت شوي جايدادونه د زور واکو له خوا غصب شوي دي. همدارنګه د 1399 کال په اوږدو کې د املاکو رياست په هڅه د هېواد په 9 ولايتونو کې د پوهنې 487 جريبه جايدادونه او تر څنګ يې 18 بابه هټۍ د شاروالي له ولکې څخه خلاص او د پوهنې په ولکه کې راغلي دي.

ساتنه او خوندیتوب

په 1399 کال کې د مرکز او ولايتونو 27,725 تنه زده کوونکي او ښوونکي د ماینونو د خطراتو څخه د پوهاوي په اړه روزل شوي او د ماین د خطراتو څخه د پوهاوي 7,370 ټوکه کیتونه ، د بېرې اړیکې کارډ او بروشور د ولايتونو ښوونځيو ته وېشل شوي او خپاره شوي دي. د دې سربېره ، د ماینونو له خطراتو څخه د پوهاوي 65 کمېټې په ښوونځيو کې رامنځته شوي دي. همدا راز د نا امنه ولايتونو په ښوونځيو کې د 14 چاودېدونکو او 12 تروريستي او جنايي پېښو څخه مخنيوي شوی دی.

د کارکوونکو د معاشونو بانکي کول

د 1399 کال په اوږدو کې په پنځو ولايتونو کې د کارکوونکو معاشونه بانکي شوي دي ، چې له مخې يې 5,089 تنه کارکوونکو ته په هلمند ولايت ، 5,773 تنو ته په دايکندي ولايت ، 2,708 تنو کارکوونکو ته په پنجشير ، 2,200 تنه کارکوونکو ته په نورستان او 2900 تنه کارکوونکو ته په بغلان ولايت کې بانکي حسابونه جوړ شوي او له هغه څخه ګټه پورته کوي.

په ټوله کې د کارکوونکو 16 سلنه معاشونه پرته له بانک څخه اجرا کېږي او 13 سلنه يې د مېايل مني تر پوښښ لاندې دي ، چې د مخابراتو او معلوماتي ټکنالوژۍ د آسان خدمت له لارې اجرا کېږي او 3 سلنه يې د ګرځنده تخنيکي ټيمونو لخوا ترسره کېږي.

د ښوونکو صندوق د خدمتونو د وړاندې کولو له لارې د ښوونکو ملاتړ

د ښوونکو صندوق د پور ورکولو خدمتونه د هېواد په 8 لويې (هرات ، بلخ ، ننګرهار ، کابل ښار ، کابل ولايت ، کندهار ، خوست او بدخشان) ولايتونو کې پراختيا کړې چې پر مټ يې 1,790 تنه نارينه او 1510 ښځينه ښوونکي له پور څخه برخمن شوي دي. د دې سربېره ، په کندهار ، بدخشان او خوست ولايتونو کې د پور ورکولو حسابونه پرانېستل شوي خو د کرونا وېروس د خپرېدو له امله ياد بهير نه دی پيل شوی.

روغتيا او بدني روزنه

د ښوونځيو د روغتيا پاليسي ته پخوا پراختيا ورکړل شوې او د منظوري په موخه د پوهنې وزارت مقام ته استول شوې ده. د دې پاليسي پر پلي کېدو سره د پوهنې وزارت زده کوونکو او کارکوونکو ته د مرکز او ولايتونو په کچه روغتيايي چوپړتياوې چمتو کېږي. د دې ترڅنګ د ښوونځيو د 5-12 ټولګيو ښځينه زده کوونکو ته په اوونۍ کې يوه ګولۍ وېشل کېږي. د روان کال په اوږدو کې د اوسپنې او فولیک اسيد له ټولو 71,400,000 ګوليو څخه زده کوونکو ته 21,420,000 ګولۍ وېشل شوي دي. همدارنګه ، د خېټې په چينجو د اخته کېدو څخه د مخنيوي په موخه ، هر زده کوونکي ته د البندازول يوه دانه ګولۍ په کلنۍ توګه وېشل کېږي ، له همدې امله په روان کال کې زده کوونکو ته د البندازول 9,000,000 ګولۍ وېشل شوې دي.

د 1399 کال عملياتي پلان د پوهنې د درېیم ملي ستراتیژیک پلان پر مټ چمتو او کلنۍ موخې د هرې برخې له پاره پکې په ډاګه شوي او د کال په اوږدو کې د بېلابېلو کچو (مرکز، ولایت او ولسوالۍ) د مسؤولینو له لوري د پلان شویو امکاناتو او سرچینو په کارولو سره پلې شوی دی. همداراز د پام وړ خنډونه او لاملونه چې د کړنو او موخو د وروسته والي لامل شوي پیژندل شوي او مناسبې حل لارې ورته وړاندیز شوي دي، تر څو خنډونه لرې شي او د پوهنې د درېیم ملي ستراتیژیک پلان د موخو په لاسته راوړلو کې خنډ رامنځته نشي او تر څنګ د راتلونکي پلانونو په کړنو کې د پام وړ ښه والی رامنځته راشي.

د درېیم ستراتیژیک پلان د دریو عرصو (کیفیت او تړاو، اندولیز لاسرسی، آغېزمن، روڼ او ځواب ویونکی مدیریت) د لاسته راوړنو او پرمختګ څخه داسې په ډاګه کېږي چې د عملياتي پلان په تطبیق کې د پام وړ کړنې ترسره شوي، د فعالیتونو پرمختګ په ځینو برخو کې غوره او د پام وړ لاسته راوړنې لري، خو په یو شمېر فعالیتونو کې د بېلابېلو لاملونو لکه د کرونا ویروس خپرېدو له کبله کړنې نه دي ترسره شوي. د درې گونو عرصو د فعالیتونو او تر لاسه شویو محصولاتو د پرمختګ له څرنګوالي څخه په تفصیلي ډول په اړوندو برخو کې یادونه شوې ده.

د کرونا ویروس ناروغي یو له سترو ننگونو څخه وه چې د هېوادوالو د ژوند په ټولو برخو باندې په ځانګړې توګه ښوونې او روزنې ته د لاسرسي په برخه کې ناوړه اغېزه رامنځته کړه. د دې ویروس له امله ښوونځي د یوې اوږدې مودې له پاره وتړل شول او ښوونیزو چوپړتیاوو د وړاندې کولو بهیر د خنډ او خنډ سره مخ شو، خو د پوهنې وزارت، د بدیلو زده کړو پلان په چمتو کولو او پلې کولو سره وکولی شو چې دا ستونزه تر یوه حده پورې حل کړي. د ښوونیزو چوپړتیاوو د برابرولو په موخه، د لرې واټن زده کړو طرحه چمتو او پلې شوه، چې په پایله کې زده کوونکو ته په ښاري او کلیوالي سیمو کې د قرنطین او د تړل شویو ښوونځیو په حالت کې ښوونې او روزنې ته د لاسرسي زمینه د راډیو-ټلوویزیون او کوچنیو ټولګو په جوړولو سره برابره شوه چې آغېزمنتیا یې په ښاري سیمو کې زیاته وه.

د درېیم ستراتیژیک پلان د درې گونو عرصو په توپیر د فعالیتونو پرمختګ او د پایلې څرنګوالی په لاندې توګه دی:

د 1399 کال په عملياتي پلان کې ټول 195 فعالیتونه په درېو مهمو عرصو کې د بېلابېلو شاخصونو په لرلو سره تنظیم او پلان شوي وو، چې د هغې ډلې څخه د پوهنې وزارت د بېلابېلو ستونزو او محدودیتونو لکه د امنیت نشتون، د بودجې او اړینو آسانتیاو نشتوالی او د کرونا ویروس (کوید-19) خپرېدو سره سره وکولی شوه چې د پام وړ لاسته راوړنې ولري. له ټولو پلان شویو فعالیتونو څخه د ستراتیژیک پلان د درېو عرصو په 111 فعالیتونو باندې کار پیل شوی چې د هغې ډلې څخه 33 فعالیتونه 100 سلنه بشپړ شوي، 78 فعالیتونه د اجرا په حال کې دي او 84 فعالیتونه د بېلابېلو لاملونو له کبله نه دي پیل شوي. له ټولو بشپړ شویو فعالیتونو څخه 8 فعالیتونه د کیفیت او تړاو په برخه کې، 15 فعالیتونه د اندولیز لاسرسي په برخه کې او 10 فعالیتونه د آغېزمن، روڼ او ځواب ویونکي مدیریت په برخه کې دي.

د عملياتي پلان د پلان شویو، بشپړو شویو، اجرا لاندې او ناپیل شویو فعالیتونو تفصیل په لاندې جلا جدولونو کې په ډاګه شوی دی:

د کیفیت او تړاو برخه

شمېره	پروگرامونه	پلان شويو فعالیتونو شمېر	بشپړ شويو فعالیتونو شمېر	کار لاندې فعالیتونو شمېر	نا پیل شويو فعالیتونو شمېر
1	عمومي زده کړې	15	2	3	10
2	اسلامي زده کړې	0	0	0	0
3	ښوونکو روزنه	2	0	1	1
4	سواد زده کړې	2	0	1	1
5	پوهنې ادارې پراختیا	53	8	36	9

اندولیز لاسرسي برخه

شمېره	پروگرامونه	پلان شويو فعالیتونو شمېر	بشپړ شويو فعالیتونو شمېر	کار لاندې فعالیتونو شمېر	نا پیل شويو فعالیتونو شمېر
1	عمومي زده کړې	20	0	10	10
2	اسلامي زده کړې	8	1	4	3
3	ښوونکو روزنه	12	4	3	5
4	سواد زده کړې	10	3	3	4

آغېزمن، روڼ او ځواب ويونکي مدیریت برخه

شمېره	پروگرامونه	پلان شويو فعالیتونو شمېر	بشپړ شويو فعالیتونو شمېر	کار لاندې فعالیتونو شمېر	نا پیل شويو فعالیتونو شمېر
1	عمومي زده کړې	52	13	5	34
2	اسلامي زده کړې	8	0	5	3
3	ښوونکو روزنه	5	1	2	2
4	سواد زده کړې	8	1	5	2

د پام وړ ستونزې	وړاندیز شوې حل لارې
د کیفیت او تړاو برخه	
1. د ماليې وزارت دې په کلنۍ توګه لږ تر لږه 20 میلیونه ډالره اختیاري منظور شوې بودجه په دوامداره توګه د درېو کلونو له پاره د پوهنې وزارت په واک کې ورکړي، تر څو د ښوونځیو د درسي کتابونو چاپ او وېش په آغېزمن، روڼ، ارزانه او په ټاکلي وخت کې له کورنیو وړتیاوو څخه په استفادې مدیریت شي. 2. د پوهنې د درسي کتابونو د چاپ او خپرولو حق دې د 10 کلن قرارداد له مخې کورنیو خصوصي مطبوعو ته ورکړل شي، تر څو کتابونه په مناسبه بیه چاپ او په بازار کې (د ولایت او ولسوالۍ په کچه) د لاس رسي وړ وګرځوي، په هغه صورت کې چې د پوهنې وزارت د درسي کتابونو له پاره بودجه ولري او خصوصي سکتور کتابونه ښوونځي ته ورسوي، د هغې پرته د ښوونځي شورا د والدينو په مرسته د درسي کتابونو د برابرولو له پاره لګښت چمتو او زده کوونکو ته یې ووېشي.	په ښوونځیو کې درسي کتابونه کم دي 1. د مکررو غوښتنو سره سره، اختیاري بودجه د پوهنې وزارت په واک کې نه ده تر څو په ټاکلي وخت د درسي کتابونو چاپ او وېش پلان او پلي کړي. د درسي کتابونو د چاپ له پاره د پراختیایي بودجې شرایط او د تدارکاتو بهیر ډېر ستونزمن او وخت نیونکی دی. 2. درسي کتابونه د پوهنې پورې تړاو لري او په بازار کې د هغه پیر او پلور بند دی. د پوهنې د درسي کتابونو د چاپ او خپرولو حق خصوصي سکتور ته نه دی ورکړل شوی، تر څو کتابونه چاپ کړي او په بازار کې د لاسرسي وړ وګرځي. کتابونه په ناقانونه بڼه په بازار کې په لوړه بیه پلورل کېږي.
1. د ماليې وزارت دې د 1400 کال له پاره د ښوونکو د 18 زره بستونو له پاره بودجه برابره کړي. د ښوونکي نوې پالیسي چې د پوهنې وزارت له خوا چمتو شوې ده (د پلان جوړنې او د ښوونکو د ګمارنې برخه) ژر تر ژره دې پلي شي. ولایتونو، ولسوالیو او ښوونځیو ته د ښوونکو د اړتیا او ځانګړې کېدو محاسبه دې د نوي نورم پر بنسټ (زده کوونکو نسبت پر ښوونکي) تر سره شي. 2. د اړتیاوو او ښوونځیو د دندو خصوصیت ته په کتو، د حق الزحمه ښوونکو لمنځه وړل عملي نه دي. د اړتیا وړ حق الزحمه ښوونکي دې د ښوونځیو د جاني تشکیل په ډول د بشري سرچینو د مدیریت په سیستم کې ځای پر ځای کړای شي او د هغوی ګمارنه دې رڼه او سیستماتیکه شي. 3. د ښوونکو د ګمارنې سیستم دې تخصصي، معیاري او د ښوونځیو د اړتیا پر بنسټ شي. د پوهنې وزارت، د اداري اصلاحاتو خپلواک کمېسیون او د ازموینو ملي اداره دې د ښوونکي د نوې پالیسي پر بنسټ د بشري سرچینو د مدیریت معلوماتي سیستم څخه په استفادې د ښوونکو د ګمارنې په سیستم کې اړین اصلاحات رامنځته کړي. 4. د پوهنې وزارت، د اداري اصلاحاتو خپلواک کمېسیون، د ازموینو ملي اداره او د ماليې وزارت دې ډېر ژر د ښوونکو د معاشونو د چوکاټ اجرائي جزییات د وړتیاوو پر بنسټ بشپړ کړي او د ښوونکو د وړتیاوو ارزونه دې په لاره واچوي او د پایلو پر بنسټ یې د وړتیاوو اضافي امتیازونه او د ښوونکو روزنې پروګرامونه د ښوونکو د وړتیاوو د ښه والي له پاره تنظیم کړي. 5. د لوړو زده کړو وزارت دې ژمنۍ/اوړنۍ د لیسانس ځانګړې د خدمت دننه برنامه (د بامیان ولایت د ازماينېتي تطبيق له تجربو څخه په استفادې) د ټولو ولایتونو د ښوونځیو د شته 14 پاس ښوونکو له پاره پیل کړي او لږ تر لږه	پلان جوړونه، ګمارنه او د ښوونکي کیفیت 1. د څو کلونو را پدېخوا د ښوونکي د بست کموالی شتون لري چې په پایله کې د ښوونځیو شعبي سره یو ځای کېږي او د زده کوونکو شمېر په ټولګي کې لوړیږي. په ځینو مواردو کې یو شمېر درسي ساعتونه په ځینو شعبو کې پرته له ښوونکي پاتې کېږي. 2. د ښوونځیو د ښوونکو بستونو د کمښت د ډکون له پاره د پوهنې وزارت د اضافه کارۍ بودجې څخه په استفادې یو شمېر حق الزحمه ښوونکي په مقطعي ډول په دندو ګماري. په 1399 کال کې د پوهنې وزارت ته اجازه ورکړل شوه تر څو نوموړي ښوونکي وګماري چې له امله یې په ښوونځیو کې ګڼ شمېر ټولګي له ښوونکي پرته پاتې شول او والدينو او سیمه ایزو مسوولینو له دې ستونزې څخه شکایت وکړ. 3. د ښوونکو ګمارنه په مسلکي بڼه او پر ټاکلي وخت نه ترسره کېږي، چې په پایله کې د ښوونکو بستونه د ډېر وخت له پاره تش پاتې کېږي. 4. د ښوونکو د وړتیاوو په اړه هر اړخیز معلومات شتون نه لري، د ولسوالیو د ښوونځیو ښوونکي د لوړو زده کړو مرکزونو ته لاس رسی نه لري تر څو خپله تحصیلي او مسلکي سويه لوړه کړي. 5. په نا امله او د لږ پراختیا موندکو ولسوالیو په کلیوالي ښوونځیو کې ښځینه ښوونکي شتون نه لري او یا هم ډېرې کمې دي، له همدې امله د نجونو شمولیت او دوام په دې ولسوالیو کې ډېر کم دی.

30 زره ښوونکي دې ددې برنامې په لومړي پړاو کې شامل کړي. د ماليې وزارت دې د اړتیا وړ بودجه د لوړو زده کړو وزارت په واک کې ورکړي. 6. د پوهنې وزارت دې په کلیوالي ښوونځیو کې د مسلکي ښځینه ښوونکو د توظیفولو پلان چمتو او جمهوري ریاست ته د منظوري له پاره وړاندې کړي. د ماليې وزارت دې د اړتیا وړ بودجه، د پوهنې وزارت په واک کې ورکړي.	
1. د پوهنې وزارت دې د احصایې او معلوماتو ملي ادارې په مرسته د ښوونځیو د پوښښ تحلیلي رپوټ د جغرافیایي نقطو د معلوماتو پر بنسټ جوړ او هغه کلي چې ښوونځي ته لاس رسې نه لري په ډاګه او پر مټ یې د نویو ښوونځیو د تاسیس او شته ښوونځیو د لوړولو له پاره پلان چمتو او پلي کړي. د ماليې وزارت دې د نویو ښوونځیو د تاسیس له پاره د اړتیا وړ بودجه د پوهنې وزارت په واک کې ورکړي. 2. د کلیو د پراختیا او ښار جوړولو وزارتونه دې د ښوونځیو جوړولو بهیر چټک کړي. د ماليې وزارت دې د 4 زره نورو ښوونځیو د جوړولو له پاره د اړتیا وړ بودجه تدارک کړي. 3. د پوهنې وزارت دې د ښوونځیو د جوړولو او ساتنې پالیسي او طرزالعمل وروستی او تصویب کړي. د ماليې وزارت دې د ښوونځیو ساتنې د اړتیا وړ بودجه د پوهنې وزارت په واک کې ورکړي.	د ښوونځیو رامنځته کول او جوړول 1. د ښوونځیو د پوښښ په اړه کره معلومات شتون نه لري، په ځینو سیمو کې ښوونځي شتون نه لري او یا هم له کلي څخه لرې دي چې د ماشومانو لاسرسی ورته ستونزمن دی. 2. پنځوس سلنه ښوونځي ودانۍ او مناسبې آسانتیاوې نه لري او زده کوونکي په لنډمهاله ځایونو کې د ځیمو او خلاصې هوا لاندې زده کړې کوي. د 2 زره بابه ښوونځیو د جوړولو له پاره په اقرا پروګرام کې بودجه شتون لري خو د کلیو د پراختیا او ښار جوړولو له خوا د ښوونځیو د جوړولو بهیر له پوره چټکتیا څخه برخمن نه دی. 3. د ښوونځیو د ساتنې له پاره پوره بودجه نشته.
اندولیز لاسرسي برخه	
1. دا چې له ښوونځي څخه د بهر ماشومانو جذب یو اوږد مهاله بهیر دی نو لدې امله اړتیا لیدل کېږي تر څو د ماليې وزارت او پراختیایي ګډونوال له ښوونځي څخه د بهر یو میلیون ماشومانو له پاره د اړتیا وړ بودجه په کلنۍ توګه د پوهنې وزارت په واک کې ورکړي. همدارنګه د احصایې او معلوماتو ملي اداره دې د ښوونځیو د پوښښ تحلیلي رپوټ د جغرافیایي معلوماتو پر بنسټ چمتو او د پوهنې وزارت سره شریک کړي تر څو د هغه پر مټ نوي ښوونځي تاسیس شي او له ښوونځي څخه بهر ټول ماشومان په ښوونځي کې شامل شي.	له ښوونځي څخه بهر ماشومان لا هم له ښوونځي څخه بهر 3.7 میلیونه ماشومان شتون لري 1. که څه هم د پوهنې وزارت له ښوونځي څخه د بهر ماشومانو ستراتیژي چمتو کړې ده، خو د امنیت د نشتون، د ښوونځیو د کمښت او د بودجې د کموالي له امله له ښوونځي څخه د بهر ماشومانو د شمولیت په برخه کې د پام وړ کړنې نه دي ترسره شوي.
1. د پوهنې وزارت دې د خصوصي سکتور په مرسته د غیر حضوري زده کړو د وړاندې کولو له پاره هر اړخیزه طرحه جوړه او پلې کړي او غیر حضوري زده کړې باید په رسمیت وپېژندل شي. 2. د بدیلو زده کړو په طرحه کې (غیرحضوري زده کړې) د زده کوونکو درسونو دوام د یو څرګند طرزالعمل سره سم په ټول هېواد کې پلي شي او د غیر حضوري زده کړو د کیفیت د ښه والي له پاره وړتیا رامنځته شي. همداراز د پوهنې وزارت دې خصوصي ښوونځیو ته د غیر حضوري زده کړو د فعالیت په موخه د جواز د ورکړې بهیر پیل کړي.	د کرونا وېروس د خپرېدو له امله په 1399 کال کې د ښوونځیو تړل کېدل 1. د نورو ورځینو چارو تر څنګ د کرونا وېروس د ښوونیزې برخې عادي بهیر هم ټکنی او د ننګونې سره مخ کړ، چې په 1399 ښوونیز کال کې زده کوونکي د پلان سره سم په ښوونځیو کې جذب نشوه. 2. د معلوماتي ټکنالوژۍ په کارولو سره د ښوونیزو خدمتونو د وړاندې کولو، ښوونیزو دورو، د دولتي او خصوصي غیر حضوري زده کړو د آزموینو د اخیستلو په موخه څرګند طرزالعمل شتون نه لري.
د آغېزمن، روڼ او ځواب ویونکي مدیریت برخه	
1. د جمهوري ریاست لوړ مقام دې د پوهنې د وړاندیز شوې جوړښتي طرحې د منظوري په برخه کې پاملرنه وکړي، تر څو د پوهنې وزارت، د هغه پر مټ د نوي جوړښت تطبیقي پلان جوړ او پلي کړي.	د پوهنې اوسنۍ جوړښت د اړتیاو ځواب ویونکي نه دی 1. که څه هم د پوهنې جوړښت د اصلاحاتو د سند پر بنسټ بیا کتل شوی دی او د جوړښت طرحه د منظوري په موخه جمهوري

2. د پوهنې وزارت دې د اړوندو ادارو په مرسته ټول مقررات ، لايحې ، طرزالعملونه او د پوهنې قانون د يو منظم پلان له مخې بيا وگوري او لوړ پوري چارواکي دې د هغه د منظوري په اړه اړينه مرسته وکړي.	رياست مقام ته استول شوې ده خو ياده طرحه په بشپړ ډول تر دې مهاله تاييد او منظور شوې نه ده. 2. شته مقررات ، لايحې او طرزالعملونه د هغو بدلونونو له کبله چې د ادارو د دندو په لايحو ، صلاحيتونو او مسؤوليتونو کې رامنځته شوي دي سمون نه لري.
3. د ماليې وزارت او پراختيايي گډونوال دې د ښوونيزو پروژو له پاره چې د خارجي بودجې (Off-Budget) څخه تمويليږي د سرچينو د تخصيص پر ميکانيزم هوکړه وکړي او د خارجي بودجې تخصيص دې همغږه او د پوهنې لومړيتوبونو ته په کتو په پام کې ونيول شي. همداراز د ماليې وزارت او پراختيايي گډونوال دې پراختيايي پروژې طرحه او پلي کړي ، تر څنګ يې ټولې پراختيايي پروژې د ماليې او اقتصاد وزارتونو په سيستم کې په مشخص AFG کوډ کې ثبت شي. 4. د پوهنې وزارت د اړوندو سکتورونو او پراختيايي گډونوالو په مرسته د ښوونيزو پروژو د څارنې او رپوټ ورکولو په اړه چې د خارجي بودجې لخوا څخه تمويليږي هوکړه شوي ميکانيزم ته پراختيا ورکړي او پلي يې کړي.	د خارجي بودجې (off- budget) تخصيص د پوهنې د اړتيا او لومړيتوبونو پر بنسټ نه ترسره کېږي 1. د خارجي بودجې (off- budget) تخصيص د پوهنې د اړتيا او لومړيتوبونو پر بنسټ نه ترسره کېږي. 2. د ښوونيزو پروژو د معلوماتو او د پرمختګ رپوټ چې د خارجي بودجې (Off-Budget) څخه پلي کېږي نه شريک کېږي.
1. د ماليې محترم وزارت د اړتيا وړ بودجه د پوهنې وزارت په واک کې ورکړي تر څو د هغه پرمټ د نورم او پايلو پر بنسټ د بودجې د وېشلو نوي ميکانيزم پلي کړي او د سرچينو په وېشلو کې اندول رامنځته شي. 2. د ماليې محترم وزارت دې د پوهنې وزارت سره په همغږۍ سرچينې د پوهنې د اړتيا او لومړيتوبونو سره سم ځانګړې کړي نه د نفوذ لرونکو افرادو د وړاندیزونو پر بنسټ.	د نورم او پايلو پر بنسټ په انډوليز ډول د سرچينو وېش نه ترسره کېږي 1. د پوهنې وزارت د نورم او پايلو پر بنسټ د بودجې د تخصيص ميکانيزم چمتو کړی دی ، خو د بودجې د کمښت او کرونا وېروس د خپرېدو له کبله د سرچينو تخصيص په انډوليز ډول د ولايتونو په کچه (ښاري او کليوالي سيمو) نه دی وېشل شوی. 2. د زورواکو لاس وهنه د دې لامل شوی تر څو په ډېری مواردو کې سرچينې په انډوليز او برابر ډول د ولايتونو ترمنځ و نه وېشل شي.
1. د پوهنې وزارت دې د احصايې او معلوماتو د ملي ادارې په مرسته د بشري سرچينو د مديريت معلوماتي سيستم (HR-MIS) ، د معاشونو د ورکړې سيستم (payroll) او د ښوونې او روزنې د مديريت معلوماتي سيستم (EMIS) سره ونښلوي ترڅو ارقام او معلومات د مرکز او ولايتونو تر منځ په آنلاين ډول شريک شي. 2. د احصايې او معلوماتو ملي اداره دې د زده کوونکو د مديريت ځانګړي معلوماتي سيستم ته پراختيا ورکړي تر څو د 12-1 ټولګي د زده کوونکو انفرادي معلومات په هغه کې ثبت شي او نوموړی سيستم دې د بري لیکونو د سيستم سره ونښلول شي. 3. د ماليې محترم وزارت دې د اړتيا وړ بودجه د ټکنالوژيکي وسايلو او تجهيزاتو د پېر له پاره د ولسوالۍ د پوهنې آمريتونو او ښوونيزو مرکزونو په کچه او همداراز د معلوماتي سيستم (EMIS) د فعالولو له پاره برابره کړي تر څو د ارقامو او معلوماتو ثبت په آنلاين ډول د ولايت / مرکز په سرور کې ترسره شي. 4. د اداري اصلاحاتو او ملکي خدمتونو خپلواک کمپسيون دې د HR-MIS سيستم پراختيا ته لومړيتوب ورکړي ، ترڅو د نومړي سيستم ټول ماډيولونه ژر تر ژره پراختيا ومومي او پلي شي.	د پوهنې وزارت معلوماتي سيستمونه د اړتياو ځواب ويونکي نه دي او ياهم سره نښلول شوي نه دي 1. د بشري سرچينو د مديريت معلوماتي سيستم (HR-MIS) ، د معاشونو د ورکړې سيستم (payroll) او ښوونې او روزنې د مديريت معلوماتي سيستم (EMIS) د مرکز او ولايتونو په کچه د تجهيزاتو او آسانتياوو د نشتون له امله سره نه دي نښلول شوي. 2. د زده کوونکو انفرادي معلومات د EMIS په سيستم کې نه ثبت کېږي او ياد سيستم د پوهنې وزارت د نورو سيستمونو سره نه دی نښلول شوی. 3. د ښوونې او روزنې د مديريت معلوماتي سيستم EMIS د ولسوالۍ د پوهنې آمريتونو او ښوونيزو مرکزونو په کچه د ټکنالوژيکي وسايلو او تجهيزاتو د پېر له پاره د بودجې د نشتون له امله فعال نه دی. 4. که څه هم د بشري سرچينو د مديريت معلوماتي سيستم (HRMIS) د پراختيا چارې د 1398 کال کې د اداري اصلاحاتو او ملکي خدمتونو د خپلواک کمپسيون له لوري پيل شوې ، خو د نوموړي سيستم د پراختيا بهير د ياد کمپسيون لخوا د نه مرستې له امله ټکنی دی.

د پروگرامونو پر بنسټ د پراختيايي بوديجې رپوت - 1399 مالي کال

په 1399 مالي کال کې د پوهنې وزارت د پروگرامونو ټوله پراختيايي بودجه 3,294,843,773 (درې ميليارده دوه سوه څلور نوي ميليونه اته سوه درې څلوېښت زره اووه سوه درې اويا افغانيو ته رسېږي ، او د دې برنامو ټول تخصيص 2,733,657,290 افغانۍ دی چې د هغې جملې څخه د عمومي زده کړو پروگرام تخصيص 97٪ ، د اسلامي زده کړو پروگرام تخصيص 100٪ ، سواد زده کړو پروگرام تخصيص 38٪ او د ښوونې او روزنې مدیریت تخصيص 36٪ دی. په روان مالي کال کې ټولې بودجې ته په کتو ، د عمومي زده کړو پروگرام خپله 96٪ بودجه ، د اسلامي زده کړو پروگرام 100٪ بودجه ، د سواد زده کړو پروگرام 37٪ بودجه او د ښوونې او روزنې مدیریت خپله 34٪ بودجه چې ټوله 82.1٪ بودجه جوړوي په لگښت رسولې ده. د بودجې د لگښت سلنې ته په کتو ، لا هم 0.9٪ د پراختيايي بودجې تخصيص په پروگرامونو کې په لگښت نه دی رسېدلی. د ټولې بودجې لگښت د ټولو برنامو بودجې په پرتله 82.1٪ دی او 17.9٪ د پراختيايي بودجې پاتې بېلانس دی. ورکړل شوي بودجې ته په کتو ، د عمومي زده کړو ، اسلامي زده کړو او سواد زده کړې پروگرامونو خپله 99٪ بودجه په لگښت رسولې ده ، خو د هغه برعکس د بودجې کم لگښت د ښوونې او روزنې په مدیریت کې د 93.49٪ په لگښت ترسره شوی دی.

اسعارو واحد:
افغانۍ

پروگرام	ټوله بودجه	بودجې ونډه (%)	تخصيص	لگښت	لگښت سلنه	تخصيص سلنه	بېلانس
عمومي زده کړې	2,345,017,169	71.2%	2,264,604,587	2,252,669,653	96%	97%	80,412,582
اسلامي زده کړې	192,584,368	5.8%	192,579,702	192,579,701	100%	100%	4,666
سواد زده کړې	126,691,458	3.8%	48,406,897	47,062,982	37%	38%	78,284,561
ښوونې او روزنې مدیریت	630,550,778	19.1%	228,066,104	213,227,823	34%	36%	402,484,674
ټول	3,294,843,773	100.0%	2,733,657,290	2,705,540,159	82.1%	83.0%	561,186,483

د عادي بودجې د لگښت رپوت - 1399 مالي کال

د 1399 مالي کال په پيل کې پوهنې وزارت ته ټولټال 35,392,895,853 (پنځه دېرش ميليارده درې سوه دوه نوي ميليونه ، اته سوه پنځه نوي زره اته سوه درې پنځوس) افغانۍ په پام کې نيول شوې وې ، چې د کال د منځنۍ کتنې وروسته د پوهنې وزارت ټوله عادي بودجه 34,003,580,564.67 افغانيو ته کمه شوه چې له ټولې عادي بودجې څخه 33,126,267,117.98 افغانۍ (97.4٪) په درېيو کوډونو (معاشونو ، جنسونو او خدمتونو او د شتمنيو ترلاسه کولو) کې په لگښت رسېدلې دي.

تشرېح	کوډ	ځانگړې شوې بودجه په (افغانۍ)	د بودجې لگښت په افغانۍ	بېلانس په افغانۍ
د معاشونو برخه	21	32,187,134,624.19	31,406,113,569.00	781,021,055.19
د جنسونو او خدمتونو برخه	22	1,810,439,275.28	1,714,918,888.98	95,520,386.30
د شتمنيو تر لاسه کول	25	6,006,665.20	5,234,660.00	772,005.20
د پوهنې وزارت ټوله بودجه	127	34,003,580,564.67	33,126,267,117.98	877,313,446.69

شپږمه برخه: احصائيوي ملياني

الف مليانه: د پروگرام او ولايتونو په كچه د دولتي او خصوصي ښوونيزو مركزونو زده كونكي - كال 1399													
شېره	ولايت	د عمومي زده كړو د ټولو زده كوونكو شمېر			د اسلامي زده كړو د طالبانو شمېر			د ښوونكو روزنې د زده كړيالانو شمېر			د ليك لوست زده كړو د زده كوونكو شمېر		
		ټول	ښځينه	تارخه	ټول	ښځينه	تارخه	ټول	ښځينه	تارخه	ټول	ښځينه	تارخه
1	ارزگان	57,341	6,312	51,029	5,109	1,104	4,005	220	24	196	-	-	-
2	بادغيس	131,702	38,458	93,244	7,211	1,210	6,001	286	122	164	-	-	-
3	باميان	143,935	65,992	77,943	3,510	895	2,615	139	49	90	-	-	-
4	بدخشان	371,690	170,027	201,663	15,211	1,335	13,876	946	479	467	496	496	-
5	بغلان	327,358	124,582	202,776	13,967	2,345	11,622	1,471	471	1,000	74	74	-
6	بلخ	568,286	253,400	314,886	12,687	2,121	10,566	3,456	2,106	1,350	812	455	357
7	برون	206,324	79,878	126,446	22,602	2,970	19,632	721	313	408	1,365	327	1,038
8	پكتيا	203,985	52,876	151,109	8,575	875	7,700	527	145	382	-	-	-
9	پكتيكا	131,826	19,327	112,499	13,232	2,352	10,880	81	-	81	-	-	-
10	پنجشېر	37,970	17,786	20,184	7,788	1,323	6,465	418	237	181	193	99	95
11	ننار	392,274	168,277	223,997	13,790	1,277	12,513	1,740	1,273	467	143	143	-
12	جوزجان	201,497	83,551	117,946	7,767	885	6,882	293	61	232	1,683	593	1,091
13	خوست	325,216	83,073	242,143	11,174	3,330	7,844	1,002	268	734	-	-	-
14	دايكندي	178,460	81,912	96,548	4,527	846	3,681	317	202	115	119	57	62
15	زابل	71,167	14,982	56,185	2,750	540	2,210	79	44	35	-	-	-
16	سرپل	159,780	70,495	89,285	8,743	1,253	7,490	351	146	205	525	242	284
17	سنگان	117,997	49,718	68,279	6,912	2,270	4,642	202	99	103	-	-	-
18	كابل ښار	1,394,333	629,511	764,821	13,536	2,910	10,626	480	447	33	9,158	4,245	4,914
19	غزني	386,519	127,679	258,839	8,090	1,200	6,890	703	429	274	290	4	286
20	غور	197,356	75,482	121,874	7,264	1,215	6,049	742	179	563	-	-	-
21	فارياب	297,214	126,854	170,361	14,488	1,983	12,505	594	413	181	426	426	-
22	فراه	120,924	41,562	79,362	6,797	620	6,177	205	30	175	-	-	-
23	كاپيسا	138,984	47,284	91,700	15,251	2,405	12,846	683	298	385	222	-	222
24	كندهار	253,725	60,114	193,611	13,451	1,894	11,557	364	122	242	-	-	-
25	كندوز	346,599	132,410	214,189	12,376	2,180	10,196	564	242	322	407	85	321
26	كپي	175,216	63,315	111,901	14,075	1,315	12,760	934	501	433	-	-	-
27	لغمان	194,852	77,397	117,455	9,552	1,098	8,454	423	158	265	214	-	214
28	لوگر	138,769	38,191	100,577	6,510	655	5,855	118	-	118	-	-	-
29	ننگرهار	793,315	276,368	516,947	27,844	3,233	24,611	1,326	1,563	27,844	2,399	2,141	257
30	نورستان	39,665	16,975	22,690	12,509	6,470	6,039	145	31	114	-	-	-
31	نيمروز	71,225	26,021	45,204	4,151	1,509	2,642	307	183	124	-	-	-
32	هرات	834,661	381,884	452,776	27,325	3,570	23,755	1,883	1,184	699	2,067	1,039	1,028
33	هلمند	183,044	36,490	146,554	6,085	675	5,410	418	220	198	-	-	-
34	وردك	163,978	46,787	117,191	8,143	725	7,418	328	86	242	-	-	-
35	كابل ولايت	353,637	132,964	220,673	10,235	1,660	8,575	422	318	104	932	163	769
ټول		9,710,824	3,717,935	5,992,889	383,237	62,248	320,989	24,451	12,206	12,245	21,523	10,586	10,937
		10,140,035											

ب ملایه: د پروگرام او ولایت په کچه د دولتي، خصوصي، ښاري، کلیوالي، سوږ او تود اظلم ښوونیز مرکونه - کال 1399															
شېره	ولایت	د عمومي زده کړو ښوونځیو شمېر				د اسلامي زده کړو مرکونو شمېر				د ښوونکو روزنې مرکونو شمېر				سواد زده کړو ښوونځیو شمېر	د ټولو پروگرامونو د مرکونو شمېر
		لومړني	منځني	اړه	ټول	مدرسي	دارالحفاظ	دارالعلوم	ټول	اساسي	ملازمي مرکونه	الحاقی	ټول		
1	ارزگان	154	45	42	241	18	1	1	20	1	4	-	5	-	267
2	بادغیس	251	118	95	464	15	2	1	18	1	3	-	4	-	487
3	بامیان	83	141	134	358	11	1	1	13	1	6	-	7	-	379
4	بدخشان	168	190	330	688	32	9	5	46	4	14	-	18	2	753
5	بغلان	175	164	183	522	25	10	4	39	6	6	1	13	1	575
6	بلخ	197	243	250	690	32	5	6	43	11	7	1	19	2	753
7	پروان	140	124	189	453	36	21	12	69	2	6	1	9	5	532
8	پکتیا	180	86	112	378	14	1	1	16	1	8	2	11	-	406
9	پکتیکا	278	59	63	400	17	7	4	28	2	4	3	9	-	438
10	پنجشیر	35	32	61	128	19	2	4	25	1	6	-	7	1	161
11	ننار	270	140	243	653	22	9	5	36	2	7	-	9	1	699
12	جورجان	121	127	118	366	17	6	1	24	3	8	-	11	5	402
13	خوست	246	102	144	492	24	2	1	27	1	7	-	8	-	528
14	دایکندي	143	97	223	463	8	-	1	9	1	6	4	11	1	484
15	زابل	159	34	32	225	14	3	1	18	1	2	1	4	-	248
16	سرپل	161	132	109	402	21	5	1	27	1	5	-	6	1	436
17	سمنگان	92	91	99	282	10	1	1	12	1	4	-	5	-	300
18	کابل ښار	445	266	534	1,245	27	8	14	49	53	-	1	54	27	1,349
19	غزني	244	156	307	707	24	8	1	33	2	8	-	10	2	751
20	غور	451	196	169	816	19	1	1	21	1	5	5	11	-	849
21	فارياب	233	147	139	519	17	14	1	32	2	5	1	8	1	560
22	فراه	183	99	103	385	16	4	1	21	1	4	-	5	-	412
23	کاپيسا	76	81	82	239	29	6	2	37	1	6	-	7	1	284
24	کندهار	333	101	89	523	47	14	2	63	2	7	-	9	1	596
25	کنډز	202	142	153	497	22	12	3	37	2	5	-	7	2	542
26	کنړ	258	105	92	455	39	4	3	46	2	7	-	9	-	511
27	لهمان	134	64	123	321	11	5	2	18	1	4	-	5	2	345
28	لوگر	136	83	77	296	24	3	2	29	1	5	-	6	-	332
29	ننگرهار	492	138	315	945	68	22	6	96	2	14	-	16	3	1,058
30	نورستان	101	84	29	214	16	3	5	24	1	4	-	5	-	244
31	نمروز	88	39	34	161	11	1	1	13	1	3	1	5	-	180
32	هرات	527	302	357	1,186	32	3	6	41	10	7	2	19	4	1,247
33	هلمند	218	80	86	384	23	5	1	29	1	4	1	6	-	420
34	وردک	189	105	135	429	18	14	3	35	2	7	-	9	-	474
35	کابل ولایت	260	110	163	533	29	9	7	45	1	6	-	7	3	586
ټول		7,423	4,223	5,414	17,060	807	221	111	1,139	126	204	24	354	65	18,554

د ملایه: د املای زده کړو د مدرسینو شمیر - کال ۱۳۹۹			
شمیره	ولایت	د جنسیت په توګیر د مدرسینو شمیر	
		نارینه	ښځینه
1	ارزګان	88	0
2	بادغیس	82	11
3	بامیان	64	15
4	بدخشان	253	17
5	بغلان	427	14
6	بلخ	288	23
7	بروان	628	16
8	پکتیا	98	0
9	پکتیکا	185	10
10	پنجشیر	171	18
11	ننګر	295	26
12	جوزجان	120	5
13	خوست	118	1
14	دایکندي	38	6
15	زابل	22	2
16	سرپل	85	45
17	سمنګان	78	11
18	کابل ښار	283	68
19	غزني	154	16
20	غور	138	0
21	فاریاب	315	17
22	فراه	68	11
23	کاپیسا	330	5
24	کندهار	137	26
25	کنډوز	248	36
26	کنړ	284	13
27	لغمان	158	0
28	لوګر	129	6
29	ننګرهار	879	16
30	نورستان	178	19
31	نمروز	30	14
32	هرات	520	164
33	هلمند	119	7
34	وردک	190	1
35	کابل ولایت	319	24
ټول مدرسین		7,519	663
		8,182	

ح ملایه: د ښوونکو روزنې د ښوونکو شمېر - کال 1399				
شمېره	ولایت	اصل تشکیل	د جزییت په توپیر د شته ښوونکو شمېر	
			تاریخه	پنځینه
1	ارزکان	41	17	0
2	بادغیس	34	12	1
3	بامیان	83	68	10
4	بدخشان	189	138	20
5	بغلان	115	102	5
6	بلخ	144	81	44
7	بروان	114	97	4
8	پکتیا	108	89	1
9	پکتیکا	48	37	0
10	پنجشیر	68	56	1
11	تخار	136	113	16
12	جوزجان	90	62	20
13	خوست	98	85	2
14	دایکندي	75	49	6
15	زابل	33	22	0
16	سرپل	80	55	6
17	سمنگان	71	46	8
18	کابل ښار	223	98	118
19	غزني	133	104	6
20	غور	77	43	3
21	فاریاب	98	48	25
22	فراه	68	31	4
23	کاپیسا	103	85	5
24	کندهار	114	76	4
25	کندوز	124	102	10
26	کټ	108	102	0
27	لغمان	77	66	2
28	لوگر	72	64	1
29	تنکړه	225	193	12
30	نورستان	43	27	0
31	نیمروز	30	14	0
32	هرات	138	74	32
33	هلمند	53	29	2
34	وردک	106	101	0
35	کابل ولایت	62	59	1
36	ښوونکو روزنې علمي غړي	0	80	79
ټول		3,381	2,525	448
ټول		2,973		

و ملپاڼه: د سواد زده کړو د رسمي او قراردادي ښوونکو، کورسونو، زده کوونکو او فارغانو شمېر - کال ۱۳۹۹

شمبره	ولایت نوم	تاریخه کورس	ښځینه کورس	ټول کورسونه	تاریخه زده کوونکي	ښځینه زده کوونکي	ټول زده کوونکي	تاریخه فارغان	ښځینه فارغان	ټول فارغان	تاریخه رسمي ښوونکي	ښځینه رسمي ښوونکي	ټول رسمي ښوونکي	تاریخه داوطلب ښوونکي	ښځینه داوطلب ښوونکي	تاریخه اجير ښوونکي	ښځینه اجير ښوونکي	ټول تاریخه او ښځینه ښوونکي
1	ارزگان	23	-	23	181	4	185	216	4	220	-	-	-	21	-	2	-	23
2	بادغيس	13	27	13	61	863	924	348	1,118	1,466	25	27	13	-	-	1	-	68
3	باميان	11	57	11	123	947	1,070	243	1,910	2,153	-	11	11	-	-	14	18	54
4	بدخشان	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	بغلان	13	3	13	204	58	262	2,194	1,931	4,125	9	13	22	4	-	20	-	68
6	پلج	73	377	73	994	7,695	8,689	-	3	3	39	306	345	1	-	26	1	718
7	پروان	67	115	67	1,203	1,977	3,180	-	-	-	57	26	83	-	-	13	-	179
8	پکتيا	80	32	80	1,682	674	2,356	-	-	-	43	10	53	4	-	20	-	130
9	پکتیکا	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	پنجشیر	73	38	73	956	728	1,684	99	85	184	46	13	59	-	-	15	-	133
11	ننار	118	87	118	1,072	905	1,977	5	-	5	56	38	94	-	-	18	-	206
12	جوزجان	33	67	33	578	1,522	2,100	50	-	50	44	46	90	6	-	15	-	201
13	خوست	121	47	121	2,117	733	2,850	1,384	945	2,329	148	7	155	-	-	27	-	337
14	دایکندي	3	3	3	1	37	38	-	28	28	-	1	1	3	1	1	2	9
15	زابل	7	3	7	302	149	451	-	-	-	6	1	7	1	-	17	-	32
16	سرپل	17	77	17	95	482	577	-	-	-	2	1	3	-	-	7	13	26
17	سمنگان	24	35	24	37	298	335	-	-	-	17	17	34	-	-	8	-	76
18	غزني	-	-	-	-	-	-	72	109	181	-	-	-	-	-	5	-	5
19	غور	83	58	83	774	1,408	2,182	151	10	161	41	46	87	-	-	13	-	187
20	فاریاب	171	127	171	2,402	2,968	5,370	471	1,200	1,671	38	69	107	13	1	57	1	286
21	فراه	33	1	33	232	35	267	156	828	984	-	-	-	33	1	15	-	49
22	کاپيسا	76	32	76	510	555	1,065	38	20	58	55	25	80	-	-	9	-	169
23	کنډز	183	27	183	1,565	1,192	2,757	36	1	37	77	14	91	10	6	9	-	207
24	کندهار	117	38	117	1,024	400	1,424	-	-	-	39	40	79	-	-	11	1	170
25	کلم	311	54	311	2,560	542	3,102	-	50	50	143	15	158	-	-	19	-	335
26	لغمان	122	81	122	1,453	1,752	3,205	-	-	-	76	69	145	-	-	8	-	298
27	لوگر	27	26	27	191	238	429	-	-	-	28	10	38	-	-	8	-	84
28	کابل ښار	123	318	123	1,585	5,128	6,713	2,029	8,470	10,499	76	122	198	7	4	63	1	471
29	ننګرهار	2	124	2	5	780	785	193	150	343	2	44	46	-	-	33	-	125
30	نورستان	126	33	126	308	640	948	160	-	160	41	11	52	-	-	10	-	114
31	نمروز	6	-	6	14	2	16	-	-	-	-	-	-	5	1	12	-	18
32	هرات	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
33	هلمند	216	83	216	2,002	362	2,364	-	-	-	91	28	119	-	-	6	-	244
34	وردک	72	86	72	7	2,090	2,097	90	-	90	30	64	94	-	-	18	-	206
35	کابل ولایت	99	162	99	637	2,958	3,595	-	-	-	78	104	182	-	-	39	2	405
	ټول	2,443	2,218	4,661	24,875	38,122	62,997	7,935	16,862	24,797	1,284	1,176	2,460	120	15	539	39	5,633

ر. ملایه: د ولایت په توپیر د دولتي ښوونکو شمېر او د کارنې ډول - کال ۱۳۹۹

شېره	ولایت	رسمي			حق الزحمه			قراردادي			اچير ښوونکي			نور			ټول			بر ښوونکي د زده کوونکي نسبت
		ټول	ښځينه	تاریخه	ټول	ښځينه	تاریخه	ټول	ښځينه	تاریخه	ټول	ښځينه	تاریخه	ټول	ښځينه	تاریخه	ټول	ښځينه	تاریخه	
1	ارزگان	906	28	934	1	1	2	-	-	-	214	13	227	-	-	-	1,121	42	1,163	52
2	بادغيس	1,632	575	2,207	344	76	420	-	-	-	189	12	201	-	4	4	2,165	667	2,832	48
3	باميان	2,795	884	3,679	296	214	510	2	119	121	7	5	12	-	-	-	3,100	1,222	4,322	34
4	بدخشان	7,088	3,619	10,707	1	2	3	-	-	-	17	106	123	-	-	-	7,106	3,727	10,833	35
5	بغلان	6,876	2,356	9,232	3	1	4	-	1	1	247	83	330	-	-	-	7,126	2,441	9,567	35
6	بليخ	5,362	7,177	12,539	663	1,227	1,890	-	-	-	175	61	236	3	-	3	6,203	8,465	14,668	39
7	مروان	5,496	1,047	6,543	1,282	633	1,915	34	24	58	127	21	148	2	1	3	6,941	1,726	8,667	27
8	پکتيکا	3,270	193	3,463	-	-	-	-	-	-	54	18	72	-	-	-	3,324	211	3,535	56
9	پکتيکا	2,112	7	2,119	209	-	209	-	-	-	-	63	1,264	3	-	3	3,588	70	3,658	37
10	پنجشیر	1,077	351	1,428	-	12	12	-	-	-	1	2	3	-	-	-	1,078	365	1,443	31
11	نغار	5,949	2,749	8,698	1,027	1,406	2,433	6	3	9	14	11	25	77	123	200	7,073	4,292	11,365	35
12	جوزجان	2,568	2,029	4,597	26	50	76	-	-	-	156	21	177	-	-	-	2,750	2,100	4,850	43
13	خوست	4,646	194	4,840	1	1	2	-	-	-	6	-	6	-	-	-	4,653	195	4,848	62
14	دایکندي	2,345	1,313	3,658	-	-	-	-	-	-	494	234	728	13	13	26	2,852	1,560	4,412	41
15	زابل	694	60	754	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	695	60	755	97
16	سرپل	1,932	1,297	3,229	93	86	179	-	-	-	131	130	261	-	-	-	2,156	1,513	3,669	45
17	سمنگان	1,821	828	2,649	-	-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	-	1,823	828	2,651	45
18	کابل ښار	6,367	18,898	25,265	-	-	-	-	-	-	4	5	9	-	-	-	6,371	18,903	25,274	46
19	غزني	5,265	1,697	6,962	79	-	79	-	-	-	6	21	27	-	-	-	5,350	1,718	7,068	53
20	غور	3,953	492	4,445	926	213	1,139	35	6	41	289	205	494	-	-	-	5,203	916	6,119	33
21	فارياب	4,180	2,905	7,085	63	75	138	-	-	-	13	6	19	-	-	-	4,256	2,986	7,242	43
22	فراه	1,546	950	2,496	168	221	389	-	-	-	197	71	268	-	-	-	1,911	1,242	3,153	38
24	کاپيسا	2,967	660	3,627	1	1	2	-	-	-	24	176	200	-	-	-	2,992	837	3,829	41
25	کندهار	2,738	697	3,435	3,909	232	4,141	-	-	-	93	352	445	-	-	-	6,740	1,281	8,021	34
26	کنډوز	5,088	2,132	7,220	-	-	-	-	38	38	983	874	1,857	-	1	1	6,071	3,045	9,116	39
27	کټ	4,255	262	4,517	260	122	382	-	-	-	43	99	142	-	-	-	4,558	483	5,041	37
28	لغمان	4,151	323	4,474	754	148	902	5	-	5	19	26	45	-	-	-	4,929	497	5,426	37
29	لږگر	2,932	410	3,342	1	-	1	-	-	-	7	-	7	-	-	-	2,940	410	3,350	41
30	ننګرهار	12,967	1,536	14,503	2	-	2	-	-	-	2	-	2	1	-	1	12,972	1,536	14,508	55
31	نورستان	1,206	162	1,368	-	-	-	-	-	-	52	5	57	-	-	-	1,258	167	1,425	32
32	نمروز	509	801	1,310	-	-	-	-	-	-	184	74	258	-	-	-	693	875	1,568	43
33	هرات	7,040	8,103	15,143	-	-	-	-	-	-	31	10	41	-	-	-	7,071	8,113	15,184	52
34	هلمند	2,411	479	2,890	778	127	905	-	-	-	475	253	728	-	1	1	3,664	860	4,524	41
35	ورډک	4,634	224	4,858	-	-	-	-	-	-	5	1	6	-	-	-	4,639	225	4,864	35
23	کابل ولایت	4,362	1,635	5,997	-	1	1	-	-	-	13	134	147	-	-	-	4,375	1,770	6,145	57
36	وزارت مرکزي دفترونه	431	275	706	48	7	55	-	-	-	1	-	1	-	-	-	480	282	762	
ټول		133,571	67,348	200,919	10,935	4,856	15,791	82	191	273	5,540	3,092	8,632	99	143	242	150,227	75,630	225,857	

MINISTRY OF
EDUCATION
www.moe.gov.af